Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 395 P

Poznań, środa dnia 30 sierpnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 29 sierpnia.

Nowy rok szkolny

Inny, niż wszystkie dotychczasowe, a jeżeli sądzić po różnych głosach krytyki, to gorzej się zaczyna, niż poprzednie.

Zawiodła przedewszystkiem reforma wakacyj. Chodziło ministerstwu o danie młodzieży wolnego w dwu ostatnich tygodniach czerwca, kiedy dzień jest najdłuższy i nasłonecznienie ma być najintensywniejsze. Tymczasem w tym roku, zdaje się zresztą, jak i w inne lata, jest to okres częstych deszczów świętojańskich, a właśnie druga połowa sierpnia bywa zwykle okresem pogody. Tak samo było z okresem wakacyj na Boże Narodzenie, bo minimalna tylko ilość uczniów mogła gdzieś wyjechać na „bezśnieżne" zresztą sporty zimowe, a ogromna wielkość pozostać musiała w domu, w gorszych często warunkach, niż je miała w szkole.

Dla rodziców początek roku szkolnego w połowie miesiąca jest fatalny. Przychodzi bowiem cały szereg wydatków koniecznych, a pieniędzy niema. Podręczniki szkolne są w wielu wypadkach niesłychanie drogie. Dla szkół powszechnych ministerstwo zarządziło, że książki, dostosowane do nowych programów, nie mogą kosztować więcej, jak 1,— zł, ale dla szkół średnich tego ograniczenia niema; są więc ceny, jak za dawnych najlepszych czasów. Podręcznik szkolny 10 zł i więcej, to rzecz częsta, a przecież niemożliwa. Są klasy gimnazjalne, dla których komplet podręczników kosztuje koło 80 zł! A jeśli w domu jest kilkoro dzieci, którym te podręczniki sprawiać trzeba? Wprawdzie są zarządzenia, aby podręczników nie zmieniać bez istotnej i ważnej potrzeby, ale w związku ze zmianą programów będą i muszą być zmieniane.

Zarządzenia o umundurowaniu młodzieży pociągną także pewne koszty. Wprawdzie w tym roku obowiązują tylko nowe czapki i tarcze na ramionach, ale od przyszłego już mundurki. Znika w każdym razie możność przerabiania ubrań ze starszych na młodsze dzieci. A wiemy, że w dzisiejszych ciężkich czasach często się to praktykowało.

A szkoła sama? Trudno się naprawdę we wszystkiem dokładnie zorjentować. Wiadomo, że w tym roku obowiązują w całym szeregu klas nowe programy, a więc dla kierownictw i nauczycieli ogromna praca wprowadzania ich w życie, obserwacyj i badań, jak w praktyce wyglądają, czy za obszerne, czy za szczupłe, czy za łatwe, czy za trudne, czy dostosowane do wieku itd.

A właśnie w tym najważniejszym momencie słyszy się i czyta o ogromnej ilości zmian od szczytów administracji aż do najniższych komórek szkolnych. Odchodzi cały szereg wizytatorów na emeryturę, inni na dyrektorów szkół średnich lub innych okręgów, z pośród dyrektorów szkół średnich — jak już pisaliśmy — ośmiu na emeryturę, kilku przeniesionych na inne miejsca służbowe. W samem tylko Kuratorjum poznańskiem o nauczycielach szkół średnich słyszy się, że wędrują z miejsca na miejsce — dobrze jeszcze, jeśli w tem samem mieście.

W szkolnictwie powszechnem, w związku ze zmianą organizacji inspektoratów (powstają tak zwane obwody szkolne, składające się z kilku dawniejszych inspektoratów) także zupełna zmiana. Kilku inspektorów idzie na emeryturę, z pozostałych prawie ani jeden nie ma pozostać na swojem dawnem miejscu. I wśród nauczycielstwa duży ruch...

Rozumiemy, że reorganizacja szkolnictwa, wynikająca z uchwalonej przed rokiem reformy szkolnej, wymaga zmian i przesunięć osobowych. Ale czy aż tak wielkich? Z takim kosztem w dzisiejszych czasach połączonych? A otwartą pozostaje kwestja, czy ci nowi ludzie lepiej się w tych nowych warunkach nadadzą, niż dawni, znający przeważnie dobrze swój teren, młodzież i pracujących nauczycieli.

Szkoła w swej pracy potrzebuje przedewszystkiem spokoju. A tego spokoju niestety od szeregu lat w niej nie widzimy. I nic dziwnego, że z troską patrzy społeczeństwo na każdy rozpoczynający się rok szkolny, a na obecny więcej, niż na którykolwiek.

Bezczelna prowokacja uczestników rajdu niemieckiego na terenie Polski

Co na to władze polskie?

Gniezno, 29. 8. (Tel. wł.) W ub. piątek w godzinach popołudniowych bawiło w Hotelu Francuskim w Gnieźnie kilku Niemców na 4 motocyklach, które miały przymocowane z przodu i z tyłu większe tablice z napisami: „Osttreue — Rundfahrt". Niemcom przewodził samochód z numerem rejestracyjnym PZ 43 390. Około godz. 17, gdy motocykliści przybyli do wsi Jankówko, 6 km. odległej od Gniezna, przystanęli na szosie w Jankówku i jeden z pasażerów wygłosił do chłopców niemieckich krótką przemowę następującej treści: „Jungen, bleibt unserem deutschen Vaterlande treu. Wir kommen in nächster Zeit zu euch und werden euch aus der polnischen Gefangenschaft erlösen". (Chłopcy, bądźcie wierni naszej niemieckiej ojczyźnie. W krótkim czasie będziemy u was i wszystkich wybawimy z niewoli polskiej). Świadkiem tego zjawiska był kupiec podróżujący Zygmunt Wojtałła z Trzemeszna, bawiący w tym momencie w Jankówku, który bezczelnej mowie się przysłuchiwał. O fakcie dowiedziała się policja dopiero po przejeździe butnych niemiaszków, gdyż z braku połączenia telefonicznego p. Wojtałła nie mógł wczas odnośnych władz zawiadomić. (Br.)

O podobnych niesłychanych prowokacjach Niemców, którym udostępniano przejazd przez terytorjum Polski, donoszą nasi korespondenci z Fałkowa, Wrześni i in. miejscowości, któremi przejeżdżali bezkarnie „sportowcy" z pod znaku Hitlera.

Końcowa manifestacja w Królewcu z „okolicznościowemi" przemówieniami

Berlin, 29. 8. (PAT.) Na zakończenie niemieckiego propagandowego rajdu samochodowo - motocyklowego do Prus Wschodnich urządzona została w Królewcu wielka manifestacja, podczas której przemawiali m. in. Goebbels i nadprezydent prowincji Koch, który oświadczył m. in., że zebrane ze wszystkich części Niemiec sztafety miały wykazać przed światem, że wprawdzie można było stworzyć „korytarz" na podstawie konstrukcyj, wymyślonych przy stole w Wersalu, lecz ani mieszkańcy Prus Wschodnich, ani Niemcy wogóle nigdy nie uznają tego traktatu, a zatem i „korytarza". Europa powinna zrozumieć, że pokój, lub odrodzenie gospodarcze możliwe będą dopiero wówczas, gdy Niemcom naprawi się wyrządzoną im krzywdę.

Polityka niemiecka nad Bałtykiem

Prasa sowiecka o aktywności hitlerowców w państwach bałtyckich

Moskwa, 29. 8. (PAT). „Prawda" poświęca specjalny artykuł aktywności hitlerowców w państwach bałtyckich, wskazując przytem na następstwa działalności lokalnych organizacyj narodowo-socjalistycznych na Litwie, Łotwie, w Estonji i Finlandji. Według „Prawdy" organizacje te znajdują się w łączności z Niemcami, skąd mają być subsydjowane, oraz sympatyzują z emigracją rosyjską. Do organizacyj takich „Prawda" zalicza m. in. rządzące na Litwie stronnictwo Tautininków. Dziennik wymienia wielu wysokich dygnitarzy i wojskowych państw bałtyckich, sympatyzujących z hitleryzmem. Pismo wskazuje na niedawną wizytę gen. von der Goltza w Estonji i Finlandji, na zjazd konsulów niemieckich, akredytowanych w państwach bałtyckich, odbyty w Dorpacie jednocześnie z odbywającym się tamże kongresem ugrupowań narodowo-socjalistycznych Łotwy, Litwy, Estonji i Finlandji, wreszcie na Litwie wycieczkę młodzieży hitlerowskiej pod nazwą „Hitlerjugend" do Rygi, organizowaną według pisma na koszt rządu niemieckiego.

„Prawda" wspomina o antysowieckich denuncjacjach organów narodowo-socjalistycznych w państwach bałtyckich, pozostających według tegoż pisma w związku z planami Rosenberga co do polityki niemieckiej nad Bałtyckiem.

Prawo również winno oprzeć się na sile

Paryski „Le Temps" o rezultatach polityki hitlerowskiej

Paryż, 29. 8. (PAT). „Le Temps" w artykule wstępnym analizuje rezultaty polityki niemieckiej, która każdego dnia z coraz większym hałasem wyraża „wolę potęgi" hitlerowców, jako to: stałe zamachy na niepodległość Austrji, intrygi przeciwko Eupen i Malmedy, intrygi na terenie zagłębia Saary, Luxemburgu, a nawet niemieckiej części Szwajcarji, o czem donosi ostatnio „Neue Züricher Ztg.".

Aby przeciwdziałać z powodzeniem sile — konkluduje „Temps" — prawo również winno się oprzeć na sile. Nie jest winą przedstawicieli Francji, że Liga Narodów jest jeszcze bezbronna, lecz niestety jest nią. Ale przeciwstawić się wojowniczym zapędom Niemiec, pozostaje tylko przyjaciołom pokoju twarde, uciążliwe, lecz kategoryczne zobowiązanie się: Chcemy pokoju i porządku.

„Trzeba bronić jednego i drugiego przed grożącem niebezpieczeństwem ze strony Niemiec. Przedtem, zanim będzie można mówić z Niemcami, trzeba, by Niemcy odnalazły swój wewnętrzny spokój. Odnajdą go, jeżeli na swej drodze napotkają pokój, oparty na sile i porządku."

Paryż, 29. 8. (PAT.) Dzienniki w dalszym ciągu komentują manifestacje niemieckie w Nadrencji, podkreślając wysoce prowokacyjny ich charakter. Na dowód tego, pisma przytaczają za wychodzącą w Saarbrücken „Volksstimme" oświadczenie jednego z przywódców nar.-soc., Simona, który według opowiadań naocznych świadków miał powiedzieć: „Wszędzie, gdziekolwiek rozbrzmiewa mowa niemiecka i gdzie płynie krew niemiecka, muszą powstać wielkie Niemcy. Nie zadowoli naz Zagł. Saary. Język niemiecki rozbrzmiewa zarówno w Metzu, jak i w Milhuzie, Alzacji i Lotaryngji, Luxemburgu i Austrji. Część Belgji i Holandji muszą być również nasze. Niemcy nie mogą pozostać państwem 60-miljonowem. Muszą się one stać mocarstwem 90-miljonowem."

Ojciec św. wobec wieści o głodzie w Rosji

Miasto Watykańskie, 29. 8. (KAP) W tych dniach wrócił z Rosji do Rzymu specjalny wysłannik papieski i złożył Ojcu św. obszerne sprawozdanie z pobytu w tym kraju, gdzie, jak to z wielu źródeł wiadomo, panuje straszliwy głód. Wysłannik papieski stwierdził między innemi, że oczekiwać można, iż nadchodzącej zimy postrada życie około 12 miljonów ludzi. Słysząc to Ojciec św. nie ukryć swego bólu i łzy ukazały się mu w oczach. „Musimy — powiedział — niech co chce kosztuje, znaleźć jakąś drogę, aby temu zapobiec."

Przypuszcza się powszechnie, że papież zamierza wysłać do Rosji żywnościową ekspedycję ratunkową na podobieństwo ekspedycji podjętej przed kilku laty, o ile zezwolą na to władze sowieckie.

Odpowiedź na niepożądaną wizytę

Porto Alegres, 29. 8. (PAT). Donoszą z Buenos Aires, że argentyńska federacja studentów ogłosiła strajk generalny na znak protestu przeciwko wizycie delegacji hitlerowskiej w stolicy Argentyny.

Mussolini arbitrem polityki europejskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Rzym, 26 sierpnia.

Do urzędowego komunikatu, ogłoszonego po spotkaniu Mussoliniego z Dollfussem, „Corriere della Sera" z 20 b. m. dał taki komentarz: „Polityka Mussoliniego jest zwornikiem sytuacji europejskiej. Lojalność i skuteczność tej polityki spostrzegła natychmiast opinja europejska i strony zainteresowane. Dlatego Dollfuss czuł potrzebę przedłożenia szefowi rządu włoskiego położenia Austrji i całości problemów i stosunków międzynarodowych z nią związanych. Tożsamość widoków między obu rządami jest zupełna. Mussolini stwierdził raz jeszcze punkt widzenia polityki włoskiej co do przyszłości i życia Austrji oraz całości kwestji naddunajskiej, jak również szerszych problemów, których rozwiązanie zależy od paktu czterech. Pakt ten okazuje się całkowicie skutecznym... Il Duce, który pakt wymyślił i zrealizował, zjawia się więcej niż kiedykolwiek jako przemożny czynnik w sytuacji europejskiej."

W istocie „Corriere" ma słuszność. Mussolini, który pakt „wymyślił i zrealizował", jest arbitrem położenia politycznego przynajmniej obecnie w odniesieniu do Austrji. Stwierdziła to również, nie bez pewnego zaniepokojenia, część prasy francuskiej. Dzieje się to nietylko na skutek dynamizmu, jaki cechuje Mussoliniego, ale dzięki tym stosunkom, jakie wytworzyły się w Europie po pakcie czterech, który odrazu przesunął równowagę polityczną w Wiedniu i w Budapeszcie na rzecz Włoch, a ze stratą Francji. Położenie to jest zkolei rezultatem zamiedbań i inercji, jakie cechowały politykę Francji wogóle, a w stosunku do Włoch w szczególności w okresie briandyzmu. Briand, wychodząc w polityce zagranicznej z błędnych założeń radykalno-lewicowych i tak zw. humanitaryzmu, liczył na pacyfizm lewicy niemieckiej i na porozumienie z nią oraz na załamanie się faszyzmu, traktując ze wzruszeniem ramion ruchliwą akcję dyplomacji włoskiej nad Dunajem. Tymczasem stało się wręcz odwrotnie. Nie faszyzm załamał się, ale cała ideologja liberalno-marksowska. Umysłowość tych sfer francuskich wzdragała się przed zrozumieniem następstw rewolucji narodowej, jaka dokonała się we Włoszech i nie umiała przewidzieć przewrotu, jaki nieubłaganie przygotowywał się w Niemczech. Dzisiejsza siła i urok Mussoliniego w polityce międzynarodowej polegają głównie na tem, że był on prekursorem wielkiego ruchu intelektualno-narodowego, który ogarnia całą Europę. I nie da się zaprzeczyć, że w niemałej mierze również dzięki tej wspólnej ideologji. Mussolini znajduje odgłos w Berlinie nawet wtedy, gdy tak, jak obecnie, krzyżuje bezpośrednie cele i zamiary unifikacyjnej polityki Hitlera.

Faktem jest więc, że ster spraw międzynarodowych trzyma w tej chwili Mussolini przy cichej zgodzie Paryża i głośnej Londynu. Spotkanie Dollfussa z Mussolinim w Rimini, zresztą dawno zapowiedziane, miało miejsce po wizycie węgierskich ministrów Goemboesa, Fabinyiego i Kanyi. Rozmowy te łączą się ściśle z planem unji polityczno-ekonomicznej austrjacko-węgierskiej. Ponadto osobnym tematem zjazdu w Rimini był stosunek między Austrją a Niemcami.

Rezultat zjazdu da się ująć następująco: 1. Sprawa zatargu Austrji z Niemcami nie pójdzie przed forum Ligi Narodów, lecz będzie załatwiona w łonie paktu czterech pod arbitrażem Mussoliniego. Dla Niemiec dyskusja tej sprawy w Lidze była, jak wiadomo, pożądana ze względów zasadniczych. Liga znowu została w swym autorytecie pomniejszona. 2. Niezawisłość i niepodległość Austrji jako państwa została postanowiona, jak również jej związek z Węgrami, a jednocześnie wskazano na ścisłą łączność obu tych państw z Włochami. Jasnem jest, że główny zysk polityczny z tego rozwiązania zbiorą Włochy, a najwięcej ucierpi Mała Ententa, której interesy i znaczenie wyjdą uszczuplone. Rola Francji i Anglji polegać będzie głównie na dostarczeniu kapitałów dla uniezależnienia Wiednia od Berlina. Mussolini, by nie drażnić zbytnio Małej Ententy, zgodzi się na uwzględnienie pewnych postulatów ekonomicznych, zawartych w projekcie Benesza. W związku z tem przyjdzie do skutku dawno zapowiadana wizyta Benesza w Rzymie. A Niemcy? Tym Mussolini tłumaczy, że bądź co bądź dokonywuje on pierwszego aktu rewizji traktatów; pozatem liczą one, że Austrja wolna i niepodległa również ulegnie hitleryzmowi, a wtedy „Gleichschaltung" nastąpi samo przez się.

S. M.

Publikowanie wiadomości z dochodzenia lub śledztwa

Nowy polski kodeks karny przewiduje w art. 159 par. 1 sankcje karne aresztu do 6 miesięcy lub grzywny w stosunku do tego, „kto przed rozprawą główną rozpowszechnia publicznie wiadomości z dochodzenia lub śledztwa, bez zezwolenia władzy prowadzącej dochodzenie lub śledztwo". Przepis ten interpretowały dotychczas władze administracyjne i sądowe bardzo niejednolicie.

Niedawno Sąd Najwyższy rozpatrywał sprawę, w której oskarżonym był redaktor jednego z pism krakowskich. Pismo to opublikowało wiadomość, że sędzia, prowadzący śledztwo w sprawie kradzieży rzeczy pani Ciunkiewiczowej w jednym z hoteli krakowskich, wziął łapówkę od towarzystwa ubezpieczeniowego, w którem rzeczy Ciunkiewiczowej były ubezpieczone od kradzieży. Sekcja IV Sądu Najwyższego opublikowała wyrok, ogłoszony w ostatnim sierpniowym zeszycie „Orzecznictwo Sądów Polskich". Uzasadnienie tego wyroku, które, zawierając cały szereg wskazań interpretacyjnych, ma dla prasy jak i władz sądowych i administracyjnych szczególną wagę, brzmi, jak następuje:

Przepis art. 159 k. k. ma na celu ochronę prawidłowego wymiaru sprawiedliwości przez zabezpieczenie śledztwa i dochodzenia od przedwczesnego rozpowszechniania wiadomości, ujawnionych w śledztwie lub w dochodzeniu, co mogłoby wykrycie przestępstwa utrudnić lub wręcz sparaliżować.

Przepisu tego nie należy rozumieć w tym sensie, że śledztwo i dochodzenie jest nietykalne i na temat niego nie wolno nic publikować pod grozą odpowiedzialności z art. 159 k. k.; przepis ten mówi o wiadomościach „z dochodzenia lub śledztwa", a nie wiadomościach dotyczących przestępstwa, co do którego prowadzi się dochodzenie lub śledztwo, rozpowszechniane zatem wiadomości muszą być w dochodzeniu lub śledztwie w chwili publikacji ich już ujawnione; publiczne rozgłaszanie wiadomości, dotyczących konkretnego przestępstwa, w dochodzeniu lub śledztwie jeszcze nie ujawnionych lub zmyślonych (z wiedzą o ich fałszywości) nie podpada pod sankcję karną z art. 159 k. k., jeżeli jednak sprawca ogłasza wiadomości fałszywe w przekonaniu, że zostały one stwierdzone w śledztwie lub dochodzeniu, dopuszcza się usiłowanego występku z art. 159 k. k.

Dla bytu przestępstwa pod względem podmiotowym wymaga się, by sprawca wiedział, iż rozpowszechniane przezeń wiadomości zostały w śledztwie lub dochodzeniu ujawnione, lub by przewidywał tę okoliczność i godził się na to (art. 14 par. 1 k. k.); w związku z tem źródło wiadomości sprawcy jest dla jego odpowiedzialności karnej obojętne, sprawca odpowiada przeto nie tylko w tym wypadku, gdy wiadomości zostały zaczerpnięte bezpośrednio lub pośrednio z akt dochodzenia lub śledztwa, bądź osób w śledztwie lub dochodzeniu przesłuchanych, lecz także wówczas, gdy drogą własnych spostrzeżeń i zabiegów uzyskał opublikowane następnie przez niego wiadomości (np. korespondent-detektyw, wysłany przez czasopisma na miejsce sensacyjnej zbrodni) i wiadomości te zbiegają się z wynikami dochodzenia lub śledztwa.

Ponieważ art. 159 k. k. dotyczy wiadomości „z dochodzenia lub śledztwa", przeto nie obejmuje on wiadomości o dokonaniu przestępstwa, bądź też o samym fakcie wszczęcia dochodzenia lub śledztwa.

Do istotnych znamion przestępstwa z powołanego przepisu należy brak zezwolenia władzy prowadzącej dochodzenie lub śledztwo, przyczem brak tego zezwolenia należy łączyć nie z osobą rozpowszechniającą wiadomości, lecz z przedmiotem tych wiadomości, nie chodzi zatem o to, by każdy, kto rozpowszechnia wiadomości z dochodzenia lub śledztwa, musiał mieć osobiste zezwolenie na to odnośnej władzy, lecz by konkretne wiadomości były objęte zezwoleniem władzy; dlatego też w razie zezwolenia władzy na ogłoszenie pewnych wiadomości nie dopuszcza się przestępstwa z art. 159 k. k. nietylko ta osoba, której zezwolono na rozpowszechnienie tych wiadomości, lecz również i wszystkie inne osoby, które wiadomości te dalej powtarzają, bowiem wiadomości te wobec zezwolenia władzy na ich opublikowanie nie stoją już pod ochroną art. 159 k. k.

Skoro brak zezwolenia władzy należy do istoty przestępstwa, to dla przyjęcia bytu przestępstwa należy ustalić, iż sprawca wiedział o braku zezwolenia (dolus eventualis wystarcza).

Zauważyć jeszcze należy, że pod pojęcie „wiadomości z dochodzenia lub śledztwa" podpadają nie absolutnie wszystkie okoliczności ujawnione w dochodzeniu lub śledztwie, lecz tylko te, które mają związek z przedmiotem dochodzenia lub śledztwa, t. zn. z postępowaniem, zmierzającem do wykrycia okoliczności i sprawców konkretnego przestępstwa, okoliczności zatem wprawdzie w dochodzeniu lub śledztwie ujawnione, lecz dla konkretnej sprawy obojętne i z przedmiotem dochodzenia lub śledztwa tylko luźno związane i wyszłe na jaw przy sposobności prowadzonego dochodzenia, bądź śledztwa, nie podpadają pod przepis art. 159 k. k. np. ujawnienie, że podejrzany lub świadek jest dawno poszukiwanym w innej sprawie mordercą.

Nie podpada również pod przepis art. 159 k. k. omawianie publiczne wiadomości powszechnie znanych, gdyż omawianie takie nie jest rozpowszechnieniem, przez które należy rozumieć podanie do wiadomości ogółu rzeczy nieznanych ogółowi, nie zaś wiadomości, o których ogół i bez tego dobrze jest poinformowany".

(Sz)

Obstrukcję, złe trawienie usuwają Zioła Przeczyszczające KARPIŃSKIEGO O.
Tg 204

Po strajku rzecznym we Francji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w sierpniu.

Znany jest powszechnie pojedynek między szosą a koleją żelazną, między samochodem ciężarowym a pociągiem towarowym. Zwycięstwo motoru jest równocześnie triumfem pośpiechu. Podobnie jednak, jak wobec niego nie chcą abdykować szyny, tak i wobec motorówki rzecznej nie chce abdykować powolna łódź przewozowa. Tak przedstawia się w ogólnych zarysach obecny ostry zatarg w żegludze rzecznej we Francji, wysuwający raz jeszcze na czoło potęgę maszyny. Przeciwko niej wymierzony był strajk „batteleurs" czyli flisaków. Rozciągał się on od północy Francji aż niemal do Paryża na rzekach Deule, Marnie, Oise, Sekwanie i t. d. Upór tych rzecznych „marynarzy" był jednak w znacznej części podtrzymywany przez agitatorów, a przedewszystkiem przez emisarjuszy komunistycznych.

Któż z nas nie zna wysoce popularnych na Sekwanie tak zw. „péniches" czyli łodzi, ciągniętych przez t. zw. „remorqueurs"; jest ich nieraz czterech do pięciu połączonych specjalnemi linami. Za każdym przejazdem pod jednym z mostów świst syreny zwiastuje ich liczbę. Skoro zaś przypatrzymy się bliżej, to zobaczymy na pokładzie malowniczy obrazek: czerwone pelargonje w wazonikach, wywieszona bielizna suszy się na słońcu i na wietrze, ptaszek wydziera się w klatce, a mały, zły, brzydki pies poszczekuje, podczas, gdy żona flisaka przyprawia strawę, a on pociąga dym z długiej fajki.

Łodzie posuwają się po wodzie powolnie, przywożąc jednak do wielkich ośrodków, jakiemi są miasta Rouen, czy też Paryż, pierwszorzędne towary. Nie należy zapominać, że solica Francji jest wielkim portem rzecznym. Dość powiedzieć, iż w 1932 r. ruch w nim wykazał 15.447.930 tonn obrotu, z czego 12.347.695 tonn przywiezionego towaru. Pomiędzy tym ostatnim pierwsze miejsce zajmują materjały budownicze, węgiel, wszelkiego rodzaju zboże, wreszcie produkty spożywcze, przemysłowe oraz metalurgiczne.

I oto z powodu postanowionego strajku, kilka dni temu w miejscowości Conflans, zbuntowani „flisacy" ustanowili na rzece Oise potężną tamę, mającą nietylko sparaliżować żeglugę na rzece, ale także spowodować zatrzymanie się jej na Sekwanie. Trzeba przyznać, iż z niesłychaną zręcznością zabrali się do dzieła, zachęcani w tem zwłaszcza przez... kobiety! Ustanowione jednak barykady zostały po krótkiej, ale zaciętej walce ze strajkującymi zniesione przez marynarzy państwowych. Płomienni mówcy nie omieszkali jednak potem nawoływać opornych do wytrwania w niezłomnem postanowieniu. Trzeba jeszcze dodać, iż strajkujący protestują nietylko przeciwko żegludze motorowej, ale również i nocnej! Ich upór jednak zagraża przedewszystkiem im samym. Jeżeli bowiem uda się im nawet zatopić stare łodzie, celem zatrzymania żeglugi, to w ten sposób nie potrafią zapewnić chleba swym rodzinom. Inne ich żądania są następujące: 1) ograniczenie godzin pracy, 2) zniesienie t. zw. prawa „trématage", nadającego motorówkom prawo pierwszeństwa przejazdu przez śluzy.

Strajk został spowodowany silną agitacją polityczną. Nie dość na tem. Znaczna liczba manifestantów, która pomogła przy zatamowaniu żeglugi, rekrutowała się z... cudzoziemców. Niemniej bilans strajku przedstawia się w liczbie 252.000 t. najrozmaitszego towaru, niedostarczonego właścicielom. Strajk przybrał dla strajkujących obrót odrazu niepomyślny. Poważna liczba ciężarowych samochodów przeładowała z leniwych łodzi wszelki ładunek na swoje szybkie wozy, gdyż kupcy postanowili w ten sposób dostawić umówiony towar. Inni znowuż transport łodziowy powierzyli pociągom. Inaczej mówiąc, o ile flisacy, podmawiani przez agitatorów, zechcieliby wytrwać w uporze, to straciliby swoją klijentelę, która używała ich przedewszystkiem dlatego, że przewóz żeglugą rzeczną jest najtańszy. W naszym jednak wieku szybkości konkurencja jest zbyt wielka, żeby na przyszłość podobny strajk nie wpłynął na żeglugę rzeczną o ile pozostanie ona powolną i niezmotoryzowaną.

Strajkujący zresztą nie mogli dopiąć najważniejszego celu, mianowicie zatrzymania, a przynajmniej sparaliżowania chociażby najrozmaitszych dostaw, związanych z zapewnieniem żywności Paryżowi. Jeżeliby nawet strajk trwał dłużej, to okazałoby się, że rutyna oraz przestarzałe metody będą zmuszone raz jeszcze ustąpić miejsca nowym. Czy jednak „postęp" przyniesie szczęście ludzkości? mógłby zapytać który ze strajkujących filozofów. — Jest to jednak inna historja, jakby nie omieszkał odpowiedzieć Kipling.

P. S. Jak wiadomo, strajk rzeczny we Francji zakończył się na skutek interwencji rządu, który doprowadził do ugody kompromisowej.

I. BRIARES.

Dlaczego Sobieski szedł pod Wiedeń

Po śmierci króla Korybuta Wiśniowieckiego nie lubianego ogólnie za zbytnie wysługiwanie się Austrji, szlachta polska na elekcji powołała na tron popularnego zwycięzcę z pod Chocima, Jana Sobieskiego, który był podówczas głową stronnictwa t. zw. „francuskiego".

Wstąpiwszy na tron, Sobieski wszedł w porozumienie z Francją, i zdając sobie sprawę z niebezpieczeństwa niemieckiego, chciał w przymierzu ze Szwecją zabrać elektorowi Prusy, Habsburgom zaś Śląsk.

Losy jednak chciały inaczej. Sobieski musiał ratować Austrję. Dlaczego? Wyjaśnia to niezwykle zajmujący bogato ilustrowany reportaż historyczny o odsieczy wiedeńskiej, którego początek pojawi się w najbliższym numerze „Ilustracji Polskiej".

W stan nieczynny

Warszawa, 29. 8. (PAT). Władysław Kutzner (wielkopolanin — przyp. red.), starosta powiatowy w Cieszynie, przeniesiony został w stan nieczynny.

Zatarg japońsko-amerykański o zbrojenia morskie

„Wzrost marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych stanowi poważną groźbę dla pokoju świata"

Paryż, 29. 8. (PAT). Agencja Havasa donosi z Ottawy, iż hr. Michinsa Soyeshima, delegat japoński na międzynarodowy kongres dla zbadania zagadnień Pacyfiku, oświadczył przedstawicielom prasy, iż wzrost marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych stanowi poważną groźbę dla pokoju świata. Obecność na Pacyfiku floty altantyckiej Stanów Zjednoczonych niepokoi Japonję. Stany Zjednoczone dokonałyby wielkiego kroku w kierunku uspokojenia umysłów, gdyby odwołały z Pacyfiku flotę atlantycką, oraz co ważniejsze, gdyby zniosły zakaz immigracji Japończyków do Stanów Zjednoczonych.

Sowiety zapłacą Francji 10 proc. przedwojennych długów carskich

Paryż, 29. 8. (Tel. wł.) W prowadzonych od dłuższego czasu rokowaniach handlowych między Francją i Sowietami doszło do zasadniczego porozumienia i podpisania protokółu, który stanowić będzie podstawę dla przyszłego traktatu handlowego. Omówione są tam szczegółowo wszystkie główne punkty wymiany towarowej.

Najbardziej sensacyjnym szczegółem jest uregulowanie zagadnienia przedwojennych carskich długów. Zgodzono się zasadniczo na uregulowanie tej sprawy przez spłatę 10 procent wartości nominalnej obligacyj pożyczkowych bez doliczania jakichkolwiek sum za zwłokę. Sposób wyrównania należności jest dosyć skomplikowany. Sowiety przy spłacie należności za zamówienia dokonane we Francji przekazywać będą 10 procent do specjalnego funduszu, z którego otrzymywać będą 10-procentowe odszkodowania francuscy posiadacze pożyczek rosyjskich.

Zagraniczni posiadacze nie otrzymają narazie żadnego odszkodowania. Celem ustalenia ilości znajdujących się we Francji obligacyj — rząd francuski przeprowadził ich ostemplowanie i zarejestrowanie.

Sytuacja w Irlandji

Dublin, 29. 8. (PAT). Jako wynik rozwiązania i uznania za nielegalną organizacji „Niebieskich koszul" zarysowuje się konsolidacja trzech stronnictw, stojących w opozycji do rządu de Valery, a mianowicie stronnictwa byłego premjera Cosgrave'a, partji centrowej oraz faszystów. Jest rzeczą pewną, że przywódca tych ostatnich, gen. O'Duffy, podda się zarządzeniu rządu, dotyczącemu zewnętrznych przejawów działalności „Niebieskich koszul", ich organizacja natomiast wewnętrzna pozostanie nienaruszona.

Prasa żywo komentuje nawrót rządu de Valery do metod rządzenia, tak bardzo zwalczanych przez republikanów za rządów Cosgrave'a. Pisma rządowe zaznaczają, że rząd uczynił to wbrew swym przekonaniom, jedynie dla ratowania instytucyj demokratycznych kraju, natomiast czynniki opozycyjne, nie mając w zasadzie nic przeciwko wskrzeszeniu praw wyjątkowych i trybunału doraźnego, twierdzą, że rząd użył tych środków w kierunku zupełnie niewłaściwym, pozostawiając nietkniętą armję republikańską, skąd jedynie zagraża krajowi prawdziwe niebezpieczeństwo, zarówno polityczne, jak i socjalne.

Prasa niemiecka o obchodach niedzielnych

„Zastrzeżenia" przeciwko nadawaniu manifestacjom charakteru prowokacyjnego!

Berlin, 29. 8. (PAT). Cała prasa niemiecka przepełniona jest sprawozdaniami z obchodów w Tannenbergu i w Niederwaldzie oraz artykułami wstępnemi, podkreślającemi ścisły związek między obu temi manifestacjami, krótko natomiast rozprawia się z kontrobchodami, urządzanemi jednocześnie w Zagłębiu Saary, podając, że obchody te miały bardzo skromne rozmiary i stanowią jedynie dowód wrogiej propagandy socjalistów przeciwko III Rzeszy.

Bardzo obszernie rejestruje prasa odgłosy, jakie wywołał w Londynie i w Paryżu przebieg uroczystości niedzielnych. Dzienniki niemieckie charakteryzują sprawozdanie angielskie jako stosunkowo bezstronne, a prasie francuskiej zarzucają fałszowanie rzeczywistości, przyczem zastrzegają się przeciwko nadawaniu tym manifestacjom charakteru prowokacyjnego.

Pożar kościoła

Kępno, 29. 8. (PAT). W zabudowaniach jednego z gospodarzy we wsi Ostrówek w pow. wieluńskim wybuchł wczoraj pożar, który przeniósł się następnie na kościół drewniany. Mimo energicznej akcji ratunkowej kościół spłonął doszczętnie. Straty wynoszą około 500.000 zł.

Polskie silniki do Rosji?

Gdynia, 29. 8. (Tel. wł.). Bawiący tutaj wczoraj przedstawiciele Sowietów, dr. Danziger i dyr. Brodzki, oglądali polski silnik „Perkun", zainstalowany na rybackim kutrze dozorczym „Tryton", który specjalnie w tym celu sprowadzono z Helu do Gdyni. Jak wiadomo, toczą się pertraktacje o eksport polskich silników „Perkun" do Rosji. S. B.

Ambasador Cudahy w drodze do Gdyni

Antwerpja, 29. 8. (PAT). Przybył tu wczoraj nowomianowany ambasador przy rządzie polskim Cudahy. Przybyłego powitali na pokładzie statku „Kościuszko" konsul R. P. Dobrowolski, przedstawiciel polskich linij okrętowych Hunter. Ambasador Cudahy przesiadł się na okręt „Kościuszko", który wieczorem opuścił port, udając się do Gdyni.

Filmy sowieckie w Polsce

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.). W najbliższym czasie będą ogłoszone umowy pomiędzy Polską a Sowietami w sprawie dopuszczenia na ekrany polskie produkcji filmowej sowieckiej, dla której stawki celne będą obniżone o blisko 40 procent. (w)

Protest prasy francuskiej przeciwko nowym podatkom

Paryż, 29. 8. (PAT.) Wczorajsze przemówienie ministra budżetu Lamoureux w Baussac, w którem minister podał cyfry budżetu 1934 r., przewidującego deficyt w wys. 6 miljardów franków, wywołało ostre wystąpienia prasy przeciwko nowym projektom podatkowym, do których ucieka się rząd, w celu pokrycia niedoborów.

Prasa podkreśla, iż zdolność podatkowa obywateli osiągnęła już swe maksimum i wszelkie nowe próby nałożenia ciężarów podatkowych odbija się fatalnie na ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.

Jeszcze jedna światowa konferencja żydowska

Genewa, 29. 8. (PAT.) W dniach od 5 do 8 września r. b. odbędzie się w Genewie druga światowa konferencja żydowska.

Uroczyste otwarcie konferencji odbędzie się we wtorek, 5 września.

Porządek dzienny obejmuje m. in. referat dr. Nahuma Goldmanna (emigrant z Niemiec), p. t. „Sprawa zwołania światowego kongresu żydowskiego". Leo Motzkin, przewodniczący delegacyj żydowskich (Paryż), poseł dr. Emil Margulies (Czechosłowacja) i rabin dr. Stephen Wiese (Nowy Jork) mówić będą o sytuacji Żydów niemieckich i o antysemityźmie. Po referatach odbędzie się dyskusja.

Z Polski w konferencji tej weźmie udział dwunastu delegatów.

Chcą nawiązać stosunki sportowe z Polską

Berlin, 29. 8. (PAT). Jak informuje „Völkischer Beobachter" przewodniczący niemieckich organizacyj sportowych v. Tschammer und Osten podczas manifestacyj sportowych w Gdańsku oświadczył na konferencji przywódców sportowych m. i.: Po porozumieniu się z autorytatywnymi czynnikami rządowymi polecam podjęcie bezzwłocznie, gdy to tylko będzie możliwe, stosunków sportowych z Polską. Jestem przekonany, że nawiązane przez tutejszy rząd nar.-soc. stosunki z Polską będą mogły mieć oparcie w praktyce politycznej, gdy wyślemy do Polski drużyny niemieckie.

Nowy lot dokoła świata

Dublin, 29. 8. (PAT). Nowa próba dokonania lotu dookoła świata zostanie podjęta z terytorjum Irlandji w pierwszych dniach września przez lotnika australijskiego, kapitana Ulma. Startując do tego lotu dnia 27 lipca, Ulm uległ lekkiej katastrofie na plaży Portmarnock. Naprawa uszkodzeń zajęła blisko miesiąc czasu. Ulm leci w kierunku odwrotnym do obranego przez Post'a. Pierwszy etap lotu Melbourne—Anglja — został dokonany przez lotnika bezpośrednio przed katastrofą w Portmarnock.

Biskup Berlina umierający

Berlin, 29. 8. (KAP). Biskup Berlina, ks. dr. Christian Schreiber jest umierający. Stan zdrowia pierwszego pasterza północno-niemieckiej diaspory w ostatnich dniach uległ znacznemu pogorszeniu. Chory, który przebywa w szpitalu św. Jadwigi, dostaje raz po raz ataków sercowych.

Nuncjusz apostolski, arcybiskup Orsenigo odwiedził go, przynosząc specjalne pozdrowienie i błogosławieństwo Ojca św.

Epidemja śpiączki w Stanach Zjednoczonych

Nowy Jork, 29. 8. (Tel. wł.) Według doniesień z St. Louis, zmarły tam dalsze trzy osoby na śpiączkę, tak, że obecnie liczba ofiar śmiertelnych dosięgła 40. Władze obawiają się przerzucenia się epidemji na stany wschodnie.

Kurs kandydatów Z. M. N.

Następna lekcja kursu kandydatów Z. M. N. w Poznaniu odbędzie się dziś we wtorek, 29 sierpnia, o godzinie 20 w sali Stronnictwa Narodowego, Św. Marcin.

Przepowiednia pogody na środę: Nadal pogodnie i ciepło.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 8. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% poż. konwers. po 48.50, zaś 4% premj. dol. obracano po 49.—

Z pożyczek komunalnych handlowano 8% obligacjami m. Poznania z r. 1927 po 82.—%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano i płacono za 4½% listy dol. stare 47.—% przy kursie 6.30, za 4½% listy dol. amort. 42.—% oraz za 4% listy zastawne konwert. 36.—%, natomiast 4½% listy żytnie obracano po 5.60.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 83. —

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% pożyczka konwersyjna 48½% P.
8% obl. m. Poznania z 1927 r. 92% +
4½% listy dol. P. Z. K. 47% P.
4½% listy dolar. w złocie amort. P. Z. K. 42% P.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. (Kurs w złotych) 36% P.
4% poż. premj. dol., serja III 49.— +
4½% listy żytnie konwert. Poz. Z. Kred. 5.60 +

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 83.— P.

Tendencja utrzymana.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 6.28—6.30 zł, w Gdańsku na Warszawę 6.15—6.17 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.25 zł, gotówką 210,— zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.42 do 173,68 zł, gotówką 173,08 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 8. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny tranzakcyjne:

Owies 15 tonn par. Poznań	12,10

Ceny orjentacyjne

Żyto 105 tonn na odmiennych warunkach. Usposobienie spokojne.	13,00—13,50
Pszenica nowa, zdatna do przemiału. Usposobienie spokojne.	19,25— 19,75
Jęczmień 691 g/l. Usposobienie spokojne.	14,25— 14,75
Jęczmień 662 g/l. Usposobienie spokojne.	13,25— 14,25
Owies. Usposobienie spokojne.	11,50— 12,00
Mąka żytnia 65% wł. work. Usposobienie spokojne.	20,75— 21,00
Mąka pszenna 65% wł. work. Usposobienie spokojne.	33,00— 35,00
Otręby żytnie	8,00— 8,50
Otręby pszenne	8,50— 9,00
Otręby pszenne (grube)	9,50— 10,00
Rzepak zimowy	33,00— 34,00
Rzepik zimowy	42,00— 43,00
Gorczyca	40,00— 43,00
Groch Viktoria	18,00— 22,00
Groch Folgera	21,00— 25,00
Mak niebieski	52,00— 57,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 125 tonn, jęczmienia 30 tonn, mąki żytniej 15 tonn, otrąb żytnich 75 tonn, otrąb pszennych 60 tonn, grochu Viktorja 150 tonn, grochu polnego 15 tonn, ziemniaków jadalnych 75 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 29. 8. 1933 r.

Spędzono: wołów 55, buhajów 128, krów 295, świń 1940, cieląt 450, owiec 72, razem 2940 zwierząt.

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	66— 72
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	58— 62
Mięsiste tuczone starsze	48— 54
Miernie odżywione	40— 46
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 66
Tuczone mięsiste	54— 58
Nietuczone dobrze odżywione starsze	46— 52
Miernie odżywione	38— 44
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	66— 70
Tuczone mięsiste	56— 60
Nietuczone dobrze odżywione	42— 46
Miernie odżywione	28— 34
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	66— 74
Tuczone mięsiste	58— 62
Nietuczone dobrze odżywione	48— 54
Miernie odżywione	40— 46
Młodzież:	
Dobrze odżywione	40— 46
Miernie odżywione	38— 40
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	94—100
Tuczone cielęta	84— 90
Dobrze odżywione	74— 82
Miernie odżywione	60— 70
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	66— 72
Tuczone starsze skopy i maciórki	56— 64
Dobrze odżywione	00— 00
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	104—108
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	96—100
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	92— 94
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi	86— 90
Maciory i późne kastraty	94—104

Przebieg targu normalny.

Echa warszawskie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, w sierpniu.

Rozkosznych twarzy młodzieży tyle się widzi na ulicach. Jakżeż one rozpromienione swą młodością i nadziejami przebudowy świata. Jakżeż ufne w swe siły i pewne zwycięstwa!

Tylko swej młodości i beztroskliwości zawdzięczają młodzi, że przyjmują życie lekko i wesoło. Szczęśliwi! O ileż inaczej traktują początek roku rodzice. Nie podzielają bynajmniej entuzjazmu młodzieży i przepełnieni są szczerą troską i kłopotami. Każdy początek roku jest ciężki, a ten specjalnie. Nigdy bowiem nie spodziewali się, że przyjdzie im z takim trudem nałamywać się do nowości. Do ostatniej chwili łudzono się, że w oznaczonym terminie do rozpoczęcia roku szkolnego nie dojdzie. Bo nic nie było przygotowane. Przypuszczano tedy i rozumowano, że skoro jeszcze tylu spraw nie przygotowano, nastąpi odroczenie do 1 września.

Bo jakżeż: podręczniki, mundurki, czapki, programy, zapisy, a przedewszystkiem... pieniądze.

Wykosztowało się bractwo na wakacje. Niby to się wszyscy skarżą na kryzys, a stolica wymarła w okresie wakacyj. Teraz się zjawiają coraz częściej ogorzałe od słońca twarze, jako dowód istotnego wywczasowania. Skąd tylu miało jednak na wyjazd wypoczynkowy? Idea konieczności wypoczynku pogłębia się stale i przenika w wszystkie sfery. Rzadko który dozorca w stolicy nie wyzyska przewidzianego ustawą urlopu, to samo służąca, a mieszkająca w suterenach pożółkła żona szlifierza jedzie choćby do Pyr lub innego letniska podmiejskiego na słońce dla siebie i dziecka. Pięknie, lecz skąd ludzie na to wszystko mają i dlaczego tak wszyscy utyskują...

Owóż rodziców wakacje szarpnęły. Wprawdzie to potaniało wszędy, ale dwa domy utrzymywać, to koszt. Wypłukawszy się z mamony, zjeżdżają rodzice i młodzież na koniec miesiąca i tu... katastrofa! Znaleźć trza koniecznie pieniądze na wpisy, na utensylja szkolne, na książki, na umundurowanie.

Doprawdy położenie rodziców, zwłaszcza tych, którzy zarabiają swe zarobki na pierwszego — nie do pozazdroszczenie. Jak wytrzasnąć flotę, jak zaspokoić potrzeby młodzieży, która normalnie nie umie pojąć tych kłopotów i tych trosk finansowych? Przedstawienia, czynione w tej mierze w prasie, nie zyskały uznania u władz. Rozporządzenie ma rozwiązać wszystko, jakkolwiek trudno to uzgodnić z warunkami życia.

Pomaga w tych kłopotach fakt, że wielu nowych podręczników jeszcze niema. Zapowiadano wprawdzie stanowczo, że w określonych terminach muszą być wydane, ogłaszano konkursy, ale w gruncie rzeczy? Elementarze np. gorsze treściowo i posiadające mniej ilustracyj, wydane z mniejszym smakiem estetycznym, który książka u młodzieży winna kształcić, są drukowane na tak kiepskim papierze, że z pewnością roku nie przetrzymają. I nowy wydatek, choć książki miały być tańsze...

W programach nie bardzo się i rodzice i pedagodzy orjentują. Będą jeszcze duże nieporozumienia i kłopoty. Zdarza się nieraz, że w ostatniej chwili wycofywali prawo nauczania pedagogom. Przeniesienia personalne, jakich dokonano w szkolnictwie, wywołały w tych sferach wielkie zaniepokojenie i niezadowolenie. Jakiemi tendencjami się kierowano, niepodobna dociec. Najklasyczniejsze było niezadowolenie w sferze inspektorów szkolnych. W tej dykasterji dokonano bardzo silnego przerzedzenia i przesunięć. Tymczasem wobec wprowadzenia inspektorów obwodowych musiano połowę ich umieścić na innych stanowiskach. Rozumiecie, co za larum w kołach już wybranych? Ile tam niezadowolenia i utyskiwań? I nigdzie nie można dotrzeć do sedna, nigdzie nie podobna znaleźć regresu.

A ludzie się dziwią, jak to naczelnik wydziału programowego w ministerjum oświaty p. Juljusz Balicki, który decydował wraz z innymi, o podręcznikach — sam zakwalifikował jako najlepsze dwa podręczniki: Juljusza Balickiego, opracowane wespół ze Stanisławem Maykowskim...

Kiedyindziej byłby o takie przypadki wielki gwałt, teraz się jakoś spokojnie to widzi i czeka. Ale utyskują już nawet najbliżsi i do wczoraj jeszcze najwierniejsi...

H. W.

★ POT USUWA RADYKALNIE
Galmanin KARPIŃSKIEGO.
Tg 229

Żydzi polscy, handlujący żywym towarem

Adolf Nowaczyński zamieścił w warszawskim „ABC" następujące uwagi:

Dość często czytamy w prasie o porywaniu dzieci w Ameryce, i o porywaczach, i o wysokich haraczach i okupach, jakich porywacze (Kidnapper) żądają za oddanie dziecka zpowrotem, i o tem, jaką to strażą muszą być otoczone nawet wnuki prezydenta, no i wreszcie ostatnio o specjalnej komisji senackiej w Waszyngtonie, obecnie obradującej, mającej na celu obmyślenie najdrastyczniejszych środków walki i represyj, względem Kidnapperów zastosowanych. Na tej to komisji słynny komisarz nowojorski E. P. Mulroney przeforsował swój projekt przywrócenia publicznej chłosty na tych zbrodniarzy. W miastach ma stać na placach publicznych pręgierz (whipping post), jak za dawnych, dobrych czasów, i taki skazany na 20 lat kid-napper ma dostawać 300 knutów. Inaczej sobie nie poradzą. Też wracają do „średniowiecza"...

Podczas gdy w Stanach Zjednoczonych porywa się dzieci, w Polsce porywa się dziewczęta i kobiety. Zagraniczna prasa mało się o tem rozpisuje, gdyż to, co się u nas wewnątrz dzieje, to po pierwsze wogóle mało ją obchodzi, a po drugie nasi girlsnapper (porywacze dziewcząt) rekrutują się przeważnie z elementów ,które stoją niejako pod międzynarodowym protektoratem międzynarodowej prasy. Również i nasza prasa stosunkowo mikroskopijnie miejsca poświęca tym dziedzinom przestępczości i zbrodniczości, która taką haniebną plamą obarcza imię polskie głównie w południowej Ameryce, w Argentynie, w Brazylji, a także w Meksyku....

W Warszawie, według wykazu IV-tej brygady (obyczajowej) urzędu śledczego m. stoł. Warszawy, zaginęły na terenie stolicy w r. 1929 — 72 kobiety. Odnaleziono 60 „ofiar", 12 kobiet przepadło jak kamień w wodę. Według wykazu tejże samej instytucji za rok 1930 zaginęły w tym okresie 72 kobiety. Odnaleziono 68, przepadły 4 kobiety.

Według sprawozdania centralnego biura międzynarodowego zwalczania handlu kobietami i dziećmi przy ministerstwie spraw wewnętrznych przepadło bez wieści w roku 1931 na terenie Polski 31 kobiet w wieku od lat 15 do 24. W tym samym czasie zaginęło w samej Warszawie 117 kobiet.

W roku 1932 zaginęło na terenie Warszawy 68 kobiet według wykazu IV-tej brygady urzędu śledczego. Ile ofiar z tej cyfry naprawdę przepadło, nie ustalono jeszcze.

Dodajmy tu jeszcze, że są to tylko cyfry zarejestrowanych wypadków porywania, które zakomunikowano instytucjom oficjalnym i władzom bezpieczeństwa. Jeżeli w dziedzinie innych przestępstw w ciągu ostatnich trzech lat. wedle urzędowej statystyki naszych kryminologów (obliczeń prof. L. Rabinowicza), pozostało nieukaranych w Polsce 6000 morderstw i 400.000 złodziejstw, jeżeli wskaźnik bezkarności dla złodziejów wynosi 60 na 100, a dla zabójców 65 na 100 (dosłownie!), jeżeli na „pięciu bandytów, morderców i złodziei trzech może liczyć na bezkarność", to o ileż nieproporcjonalnie większą musi być cyfra porywanych i wywożonych dziewczyn z Warszawy i z kraju, skoro się jeszcze doda, że rodziny „zaginionych" i porwanych przez naszych girlsnapperów ofiar ze względów wiadomych starają się te wypadki tuszować, ukrywać, zatajać.

To też poprostu nie można wyjść ze zdumienia, że dotychczas tem „piekłem kobiet" nie zajęła się Liga Reformacji Obyczajowej, ani jej chorąży (i męczennik), że takie „Wiadomości Literackie" dotychczas nie zamieściły o handlu żywym towarem żadnego reportażu pióra tak czujnych boyowniczek, jak pani Krzywicka, lub pani Melcer - Rutkowska. Czyżby to było „Tabu"? Czyżby puszczenie światła za kulisy tej giełdy było czemś w danych kohnjunkturach nietaktownem, może nawet barbarzyńskiem (Heil Boy!).

Przecież w ostatnich czasach władze dość energicznie wzięły się do tępienia przedewszystkiem lokalnego porywania i handlu. Międzynarodowym handlem zajęło się „centralne biuro" przy MSZ. W stolicy przeprowadziły władze prewencyjną akcję rejestracyjną, zlikwidowano moc „agencyj", biur, kantorów przedsiębiorstw, spelunek. Dużą zasługę w walce z tem łajdactwem (tak w Polsce rozpanoszonem) mają cztery misje opiekuńcze na dworcach kolejowych w Warszawie, a 25 misyj dworcowych w kraju. W roku 1931 w sądach warszawskich było 276 spraw, związanych z porywaniem i sprzedawaniem kobiet, w roku 1932 w 268 wypadkach interwenjowały i karały sądy.

Czemżeż się dzieje, czemu to przypisać, że na rozprawę Gorgonowej wysyłają „Wiadomości Literackie" specjalną delegatkę, a nigdy nie zajmą się rozprawą, gdzie sądzeni są nasi girlsnappers?

I trzeba było dopiero dziennikarza francuskiego, aby swego czasu z tego piekła kobiet z Polski dał cały tom rewelacyjny. Ofiara pożaru na statku „Philipart", który w książce: „Le Juif errant est arrivé" proroczo Warszawę uznał za definitywną stolicę wybranego narodu (nietłomaczone), dał także tom o „Białych Niewolnicach" w Argentynie (tłomaczony na polski), w którym oświetla procedery i profity naszych girlsnapers.

Teraz zaś, w sierpniu, wychodzący w Buenos polski dziennik całej kolonji, zamieścił artykuł wstępny, już wprost alarmujący o tem, jaką to szkodę imieniowi polskiemu w opinji Argentyńczyków wyrządzają szajki tych porywaczy dziewczyn z kraju ojczystego, ci „obywatele", dzięki procederowi których każda prostytutka w Południowej Ameryce nazywa się terminem „polacca", a każdy sutener, alfons i właściciel domu publicznego „polacco". Organ pisze tedy:

„W nadesłanych nam wycinkach z gazet argentyńskich, w spisach wyłapanych rajfurów — czytamy też takie o nich bliższe informacje:

„Aaron y Alejandro Jacubowich, ambos polacos... (Aron i Aleksander Jakubowicze, obaj Polacy...).

„M. F. Schwarzbard, tambien polaco... (M. F. Schwarzbard, również Polak...).

„Srul Lewalsky, polaco..."

Wobec takich określań owych hien, wyłapanych na najwstrętniejszym procederze, — także i publiczność argentyńska na wiarę ciągle powtarzającego się podawania owych obywateli polskich za Polaków — nie odróżnia wychodźców - Polaków, od aferzystów i handlarzy dziewcząt, rekrutujących się zpośród Żydów z Polski. A skutki są już obecnie — jak z rozpaczą żalą się autorowie listu — wprost tragiczne. Polacy wychodźcy spotykają się coraz powszechniej w zetknięciu się z Argentyńczykami z obelgami. Jeśli Polak - wychodźca oświadczy wobec Argentyńczyka: „Soy polaco" — (jestem Polakiem) — wnet padnie straszna uwaga:

„Polacos tienen buona fama." (Polacy mają dobrą reputację: handlują żywym towarem...).

Czy więc nie należałoby, aby z pewnej świeżo znów odkrytej afery takich porywaczy dziewcząt zrobiono u nas „cause célèbre" á la Gorgonowa i z pomocą takiej „cause célèbre" zmobilizowano zorganizowaną opinję publiczną do współakcji w walce z porywaczami i handlarzami?

Tym razem chciano wywieść do Argentyny Rachelę Nagdysman z Baranowicz. Porywacze nie znają w wywożeniu żadnych różnic w objektach, czy to swój czy obcy. Od zamierzchłych czasów, od sprzedaży biblijnego Józefa przez braci do Egiptu, niema pod tym względem żadnych rasowych przesądów. Porywacz Wajnsztok zaproponował braciom Finklom, Chajmowi i Wolfowi, że ich dostawi do Palestyny, a narazie wyłudził od nich 160 dolarów i 1800 złotych. Ryfkę Cienkus z Łodzi wywiózł „narzeczony" Icek Rosen, coprawda też bez powodzenia, bo go przymknęli. Toteż i spółka z nieograniczoną poręką „Kleinfisch, Segał et Comp." nie bała się „Gott der Rache", proponując Racheli Nagdysman wyjazd do rodziny do Ameryki. Mąż, jako sądownie dwukrotnie karany, wizy dostać nie mógł. Kleinfisch i Segał biednej Racheli za głupie 300 dolarów dali aż siedem paszportów do wyboru, albowiem fabryk gotowych paszportów istnieje w mocarstwie kilkadziesiąt, i co dwa tygodnie mniejwięcej policja zamyka jedną.

Rachela Nagdysman znalazła się tedy w Gdańsku. I już miała jechać w świat. Przypadkowi tylko zawdzięcza swoje ocalenie. Kleinfisch i Segał dołączyli ją do „transportu", jak zeznała, dwunastu (12) dziewcząt w wieku od lat ośmnaście do dwadzieścia osiem...

Dwunastu dziewcząt „w strojach wieśniaczych", które już miano załadować na statek, aby je odstawić do domów publicznych pod „cudnem niebem Argentyny"....

To dopiero wzbudziło jej podejrzenia. To dopiero skłoniło ją do zameldowania całego stanu rzeczy na policji.

Szajkę zaaresztowano. „Białe niewolnice" polskie pojechały w świat. Rachela Nagdysman wróciła do Baranowicz, uratowana, ocalała. Rozprawa sądowa w jesieni.

Pięknieby było, żeby wreszcie Liga Reformy Obyczajowej zajęła się aferą Racheli Nagdysman, a opinja publiczna procederem naszych „porywaczy". Dotychczas dostają po pięć lat kryminału. W Ameryce kidnaperzy po 20 lat i chłostę publiczną przy pręgierzu (whipping post).

Herbaty „MAHARADŻA"
i herbaty „ORYGINALNE"
Polski Import Herbaty
Tomasz Żółtowski
Gdańsk, Hopfengasse 74.
zg 19 743

Wycieczka na uroczystości wiedeńskie

Wyjazd z Katowic 9 września — powrót 14 września

Kancelarja Prymasa Polski, która organizuje oficjalną wycieczkę z Polski na uroczystości wiedeńskie, przyjmuje jeszcze ostatnie zgłoszenia do 31 b. m. Wycieczka wyrusza 9 września o godz. 22,02 z Katowic osobnym pociągiem. Powrót do Katowic ze względu na rozszerzenie programu nastąpi dopiero dnia 14 września, a nie jak było w pierwotnym projekcie dnia 13 września.

Mimo przedłużenia pobytu w Wiedniu koszta pozostały te same, i wynoszą dla kl. III — 140 zł względnie 160 zł, a dla klasy II 200 wzgl. 275, zależnie od jakości hotelu w Wiedniu. Cena obejmuje przejazd, hotel z utrzymaniem, przewiezieniem podróżnych w Wiedniu z dworca do hotelu i odwrotnie, zwiedzanie Wiednia autokarami, wycieczki autokarowe na Kahlenberg, wszelkie napiwki w hotelach i restauracjach, paszport zagraniczny i wizy czeską i austrjacką.

Osoby chcące zamieszkać u krewnyb lub znajomych płacą tylko za przejazd i paszport w kl. III 85 zł, w kl. II 135 zł. Również jest zapewniona 50 proc. zniżka kolejowa do Katowic i zpowrotem do miejsca zamieszkania na mocy karty uczestnictwa, która będzie każdemu osobno przesłana.

Głównym punktem uroczystości będzie dzień 12 września, jako rocznica zwycięstwa Sobieskiego. W tym dniu J. Em. ks. kardynał Hlond odprawi na Kahlenbergu uroczystą mszę św. pontyfikalną, podczas której kazanie w języku polskim wygłosi J. Em ks. biskup Okoniewski z Pelplina. Następnego dnia wieczorem odbędzie się uroczysta akademja, na której przemawiać będzie J. Em. ks. kardynał-Prymas, a referat wygłosi p. Halecki, profesor Uniw. Warszawskiego. W części artystycznej wezmą udział wybitni artyści polscy.

Kancelarja Prymasa Polski (Ostrów Tumski 1) przyjmuje zgłoszenia oraz udziela informacyj codziennie przed południem do godz. 13, a po południu od 16—18, telefon 40 09. Pozatem przyjmuje zgłoszenia: Instytut A. K. w Warszawie, Senatorska 31, Instytut Akcji kat. w Krakowie, Straszewskiego 18, Liga Katolicka w Katowicach, Marsz. Piłsudskiego 58 oraz Francopol, Warszawa, Mazowiecka 9.

Komunikacja lotnicza w I półroczu 1933

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.). Pierwsze półrocze r. b. zaznaczyło się znacznem wzmożeniem frekwencji na naszych linjach lotniczych w porównaniu z tym samym okresem czasu w roku ubiegłym.

Podczas gdy w r. 1932 samoloty polskich linij lotniczych „Lot" przewiozły w ciągu sześciu miesięcy 4.631 pasażerów, w roku bieżącym liczba ta wynosi 6.911 osób. Przewóz bagażu zwiększył się z 45.845 kg. do 56.117 kg., towarów z 85.621 kg. do 103.239 kg., przewóz poczty i gazet wzrósł z 16.907 kg. do 19.105 kg.

DZIAŁ GOSPODARCZY

KONJUNKTURY

Pieniądz i papiery wartościowe

Giełdy papierów wartościowych wykazywały w tygodniu ubiegłym naogół nastrój spokojny przy obrotach umiarkowanych. Na rynku nowojorskim panowała tendencja mocna, jednakże ilość tranzakcyj w porównaniu z poprzednim tygodniem zmniejszyła się. Ostatnią zniżkę dolara, która zresztą nie odbiła się zbytnio na tendencji amerykańskich giełd akcyjnych, sfery giełdowe uważają za skutek deklaracji generała Johnsona, zalecającej wzmożenie kredytów bankowych, co jest interpretowane jako zapowiedź polityki Roosevelta w kierunku inflacyjnym. Papiery polskie miały tendencję niejednolitą, zwyżkowała Pożyczka Dillona, zniżkowały stabilizacyjna i 6% dolarowa. W dniu 24 b. m. notowano (w nawiasach cyfry z 18 b. m.): 8% Poż. Dillona 71.00 (70.50), 7% Poż. Stab. 69.75 (70.00), 6% Poż. Dolarowa 58.50 (60.00), 7% m. Warszawy 43.62½ (43.50), 7% Poż. Śląska 47.00 (47.00). Na giełdzie londyńskiej dał się zauważyć początkowo nastrój słaby, w środku tygodnia jednak nastąpiło lekkie ożywienie i wzmocnienie tendencji, wywołane pomyślniejszemi wiadomościami z Wallstreet i poprawą konjunktury w niektórych gałęziach przemysłu. Na giełdzie berlińskiej dało się zauważyć początkowo pewne ożywienie, spowodowane dalszym spadkiem bezrobocia i korzystniejszą sytuacją w handlu, oraz wzmocnieniem tendencji na Wallstreet. Ożywienie to było jednak krótkotrwałe i druga połowa tygodnia sprawozdawczego przeszła pod znakiem zupełnego zastoju. Na giełdzie wiedeńskiej obroty się skurczyły, spekulacja wstrzymywała się bowiem od zawierania większych tranzakcyj. Interesowano się tylko nieco więcej rentami.

Na giełdzie warszawskiej nastąpiło w środku tygodnia znaczne osłabienie tendencji spowodowane nadmierną podażą. Zarówno akcje jako też papiery procentowe wykazały dość znaczne straty kursowe. Obroty na warszawskiej giełdzie dewiz były umiarkowane. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski. W tygodniu sprawozdawczym nastąpił silny spadek dolara, spowodowany baissą na walutę amerykańską na wszystkich giełdach świata. Banknoty dolarowe notowane 19 b. m. 6.52, spadły w dniu 26 b. m. w obrotach prywatnych do 6.18 do 6.16. Równocześnie podniosły się dolary złote z 9.02 do 9.10, a ruble złote z 4.73 do 4.77. Oficjalny kurs czeków New York wynosił 19 b. m. 6.55 i 25 b. m. 6.57, a kabla New York 6.56 i 6.38. W dziale dewiz europejskich zniżkował dość znacznie Londyn z 29.57 na 29.32, podniósł się natomiast Zürich z 172.75 na 173.08. Czerwońce sowieckie, wskutek nawiązania rokowań handlowych Z. S. R. R. z Anglją i Stanami Zjednoczonemi, cieszyły się wzmożonym popytem i podniosły się z 95 gr w dniu 22 b. m. do 1.25 zł w dniu 25 b. m.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	21. 8.	22. 8.	23. 8.	24. 8.	25. 8.	26. 8.
Pszenica						
Warszawa	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	—
Poznań	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50
Lwów	20,50	—	—	—	—	—
Lublin	21,00	21,50	—	—	—	—
Żyto						
Warszawa	15.00	15,00	14,00	13,50	13,50	—
Poznań	14,50	14,50	13,50	13,50	13,50	13,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	13,25	13,25	12.25	12 25	—	—
Jęczmień						
Warszawa	14 25	14,25	14,25	14,25	14,50	—
Poznań	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	13,00	12 50	—	—	13.00	—
Owies						
Warszawa	14,00	14,00	14.00	14,00	14.00	—
Poznań	11,00	11,00	11,25	11,25	11,75	12,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	—	—

Z kół rolniczych informują, że tegorocznego urodzaju w Polsce nie można uważać za rekordowy, przyczem wskazują, iż nastąpiło zmniejszenie powierzchni uprawy zbóż jarych oraz zmniejszenie powierzchni uprawy pszenicy, wynoszące 4,6 procent w porównaniu z rokiem ubiegłym. Okolicznością, zasługującą na uwagę i mającą niemałe znaczenie dla sprawy aprowizacji kraju jest fakt, iż urodzaj ziemniaków w niektórych okolicach kraju zapowiada się poniżej średniego. Ponieważ ziemniaki stanowią podstawowy artykuł wyżywienia ludności wiejskiej i są najważniejszą paszą, spodziewane zmniejszenie zbioru ziemniaków zwiększyć może zużycie żyta na potrzeby własne gospodarstw rolnych.

W tej sytuacji spodziewane jest szybkie opanowanie chaosu na rynku zbożowym w Polsce przez osłabienie nacisku wierzycieli na rolników i działanie państwowego aparatu interwencyjnego. Do spadku cen zboża na rynku wewnętrznym przyczyniła się również sytuacja międzynarodowa i zamknięcie kilku bardzo ważnych rynków zbytu dla importu zboża. Odnosi się to w szczególności do Niemiec i Francji, które obecnie eksportują zboże, płacąc premje wywozowe, przewyższające kilkakrotnie cenę ziarna na rynkach światowych. Jednakże i w tej dziedzinie istnieją nadzieje na poprawę sytuacji.

Wiadomości o nieurodzaju w Ameryce potwierdzają się. Przypuszczają, iż tegoroczne zbiory w Stanach Zjednoczonych nie przekroczą 60 procent zbiorów normalnych. Nieurodzaj ten wywołać musi w Ameryce brak zboża, który spowoduje likwidację istniejących zapasów z lat dawnych i przyczyni się do usunięcia tego czynnika, który od szeregu lat oddziaływał szczególnie deprymująco na międzynarodowy rynek zbożowy.

Organizacje rolnicze apelują do rolników, aby nie komplikowali sytuacji własnej i ogólno-gospodarczej w Polsce przez nieopatrzne potęgowanie podaży zboża.

Nabiał

Sytuacja na krajowym rynku maślanym kształtowała się w tygodniu ub. zniżkowo. Warszawa obniżyła notowania w drobnym hurcie o 20 gr do 3,10 zł za 1 kg I gat. Podobnie Katowice notują ceny obniżone o 10—20 gr. przy tendencji utrzymanej. Pozostałe rynki krajowe, wobec słabego zapotrzebowania, notują tendencję raczej zniżkową.

Rynki zagraniczne wskutek zmniejszonej podaży wykazywały w tygodniu sprawozdawczym zwiększoną aktywność przy cenach zwyżkujących względnie utrzymanych. Dzisiejsze notowanie berlińskie utrzymało się na poprzednim poziomie 123, 117 i 110 mk za I, II i III gat.

Na rynku serów podaż i zapotrzebowanie się wyrównały, wskutek czego ceny utrzymują się na niezmienionym poziomie. Rynek mleka konsumcyjnego wskutek obfitości owoców jest w zaniedbaniu. Ceny wykazują tendencję zniżkową.

Jaja

Pewien spadek dostaw przy znacznem ożywieniu w eksporcie zapoczątkował w poprzednim tygodniu ruch zwyżkowy cen, który przy braku materjału wyborowego wzmógł się w tygodniu sprawozdawczym. Za 1 skrzynię jaj prześwietlonych uzyskiwano 100 zł, a nawet więcej. Dla gatunków podrzędnych, usuwanych przy obróce na eksport, zainteresowanie jest nadal małe. Na rynkach zagranicznych tendencja nadal zwyżkowa.

Bydło i trzoda

Tendencja na rynkach żywca niejednolita. Naogół daje się zauważyć wzrost podaży, wskutek czego rachuby na zwyżkę cen narazie nie mają realnych podstaw wobec dalszego trwania ograniczeń przywozowych w krajach importujących. Trzoda chlewna wykazała na niektórych rynkach krajowych tendencję zniżkową, bydło rogate nie wykazuje znaczniejszych wahań, cielęta naogół są mocne.

Doniosłe obrady organizacyj złotniczych

W ub. niedzielę w „Domu Kupiectwa Polskiego" w Poznaniu odbył się ogólno - polski zjazd organizacyj złotniczych, poświęcony rozpatrzeniu zasad, na jakich w przyszłości ma się oprzeć polskie ustawodawstwo probiercze. Zjazd został zwołany przez Centralny Związek Zrzeszeń Złotniczych. Przy stole prezydjalnym zasiedli przedstawiciele Warszawy, Pomorza, Śląska, Wielkopolski, Łodzi i Kalisza. Organizacje małopolskie przesłały na piśmie akces do postulatów, wysuniętych przez związki zachodnio - polskie. Ogółem 45 delegatów wzięło udział w zjeździe, którego przebieg i organizacja stały na wyjątkowo wysokim poziomie.

Obrady ujawniły jednomyślność złotnictwa polskiego w odniesieniu do zasady probierczej. Mianowicie zjazd wypowiedział się za zasadą fakultatywności cechowania wyrobów złotych, platynowych i srebrnych, tj. za swobodą cechowania tychże wyrobów przez wytwórców. Przez wzgląd na przyzwyczajenie publiczności w b. Królestwie i w Małopolsce do cechy urzędowej, zjazd złotniczy dopuścił możliwość osiągania cechy urzędowej w urzędach probierczych. Wyroby z metali szlachetnych miałyby odpowiadać próbom ustawowym, których wysokość byłaby identyczną z ustalonemi przez międzynarodowy kongres złotniczy w Rzymie — normami.

Uchwały zjazdu odbiegają znacznie od rządowego projektu ustawy probierczej, który opiera się na zasadzie prewencyjnej, tj. zamierza w całej Polsce ujednolicić system prewencyjny, nie uznający cechy wytwórcy, lecz jedynie cechę urzędową. Dyskusja wykazała szkodliwość systemu prewencyjnego dla złotnictwa i iluzoryczną jego wartość dla publiczności. Bardzo ciekawe uwagi o wysokości obecnych opłat probierczych wygłosił jeden z delegatów m. Warszawy, który m. in. podał przykładowo, iż opłata probiercza przy tuzinie srebrnych łyżek stołowych sięga 1/6 wartości surowca wzgl. połowy kosztów robocizny.

Charakterystyczny incydent zaszedł przy głosowaniu nad zasadą probierczą, mianowicie przy całkowitej jednomyślności złotnictwa polskiego, delegaci żydowskich organizacyj złotniczych m. Warszawy — wstrzymali się od głosowania. Jak się okazało, Żydom warszawskim pierwotnie bardziej odpowiadał system prewencyjny niż represyjny, jednakże przebieg zjazdu i wymowa argumentów pro-represyjnych zachwiała ich wiarę w system prewencyjny. Obecnie zamierzają spowodować swoje organizacje do wyrażenia solidarności z tezami, uzgodnionemi przez ogół złotnictwa polskiego.

Po zjeździe, w salonach Resursy Kupieckiej odbył się obiad, wydany przez organizację poznańską na cześć gości.

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa.** Zalecane przez lekarzy. Tg 268

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Kiedy odwołać się od wezwania do wykupu świadectwa przemysłowego?** Jakkolwiek w ostatnim roku praktyka władz skarbowych co do podciągania przedsiębiorstw zwłaszcza handlowych pod wyższe kategorje świadectw przemysłowych nieco złagodniała, jest jednak rzeczą ważną ocena charakteru, jaki posiada wezwanie władz skarbowych do wykupu innego świadectwa przemysłowego. Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł niedawno, że wezwanie takie nie jest ani orzeczeniem ani zarządzeniem, podlegającem zaskarżeniu w administracyjnym toku instancji. Dopiero z chwilą wszczęcia przez władze skarbowe odpowiedniego postępowania represyjnego przysługuje podatnikowi prawo do odwołania się w właściwym trybie. (l)

Z KRAJU

(k) **Samorząd gospodarczy przeciw przymusowej kartelizacji hutnictwa.** Posiedzenie komisji ogólnej polityki gospodarczej Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, zwołane dla ustalenia opinji w odniesieniu do rządowego projektu rozporządzenia w sprawie regulowania stosunków w hutnictwie żelaza i innych metali, oświadczyło się przeciwko przymusowej karteliz acji hutnictwa, stwierdzając, że rząd posiada już rozległe możliwości ingerencji w sprawy przemysłu hutniczego na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów jak np. rozporządzenie o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku, ustawa o kartelach itp. Ponadto będący w przygotowaniu projekt nowelizacji prawa przemysłowego da również wystarczające podstawy do tworzenia zrzeszeń przymusowych. Komisja nie widzi w szczególności możliwości zastosowania przepisów mających na celu regulowanie stosunków w hutnictwie żelaznem — również do hutnictwa innych metali, tembardziej, iż hutnictwo to pracuje w zupełnie odmiennych warunkach zarówno w zakresie zakupu surowców jak i zbytu wytworów.

(k) **Dziwny okólnik.** Bydgoskie sfery gospodarcze za pośrednictwem miejscowej Izby Przemysłowo-Handlowej otrzymały okólnik min. przemysłu i handlu, nawołujący do kierowania inicjatywy osób, któreby chciały tworzyć nowe przedsiębiorstwa, do... Zawiercia i Żyrardowa. Ministerstwo stwierdza w swym okólniku, że oba te ośrodki przemysłowe znajdują się w ciężkiej sytuacji z powodu przeciągającego się tam bezrobocia i wobec tego należy przez tworzenie nowych ośrodków pracy przyjść im z pomocą. Okólnik taki w Bydgoszczy, w której bezrobocie, szczególnie w przemyśle drzewnym, trwa około lat 10 i która posiada procentowo większą ilość bezrobotnych, niż inne większe ośrodki przemysłowe Polski, musiał wywołać zdziwienie. Gdyby miejscowe sfery gospodarcze zdolne były do uruchomienia nowych przedsiębiorstw, niezawodnie starałyby się uruchamiać je przedewszystkiem na miejscu.

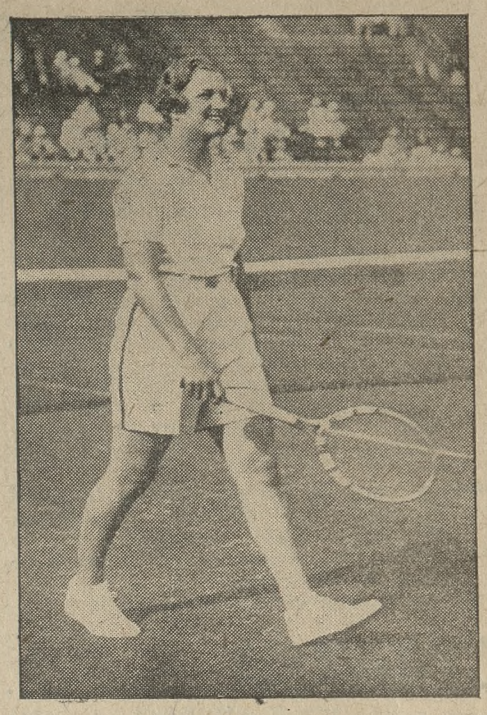

Nowa mistrzyni Stanów Zjednoczonych Helen Jacobs, która w finale pokonała wieloletnią mistrzynią świata Helen Wills-Moody 8:6, 3:6, 3:0. Nasza mistrzyni Jadwiga Jędrzejowska, pokonała Helen Jacobs swego czasu w Berlinie.

Z chwili

Rewelacje o przemyśle żarówkowym

Jedno z pism warszawskich, mianowicie „Gazeta Handlowa", zakończyła ostatnio druk cyklu artykułów, obrazujących z pełną wyrazistością działalność międzynarodowego kartelu żarówkowego w Polsce. Działalność ta zmierza do monopolistycznego zawładnięcia rynkiem polskim i grozi gospodarstwu narodowemu szeregiem ujemnych konsekwencyj.

W świetle tych rewelacyj okazuje się, że (mimo wysokiego stopnia zdolności wytwórczej krajowego przemysłu żarówkowego) import żarówek z zagranicy z roku na rok rośnie. Gdy na 1 czerwca 1932 r. import tego artykułu wynosił 100 centnarów, w tymże samym okresie roku bieżącego wynósł 140 centnarów. Przywóz z zagranicy obejmuje żarówki specjalnego typu, mogące mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i obrony narodowej, mianowicie żarówki wysokowattowe dla reflektorów, żarówki medyczne i kinowe. Otóż — wyłania się tutaj pytanie — dlaczego tych niezbędnych dla Polski żarówek nie produkuje się w kraju? Dlaczego import tych żarówek, w okresie wysiłków o aktywny bilans handlowy, wykazuje nawet tendencję zwyżkową? Jest to niewątpliwie wypływem światowej akcji kartelu międzynarodowego...

Istniejące w kraju fabryki żarówek posiadają zdolność produkcyjną, przekraczającą w dwójnasób całą konsumcję rynku wewnętrznego. Byłoby przeto rzeczą zrozumiałą, gdyby pomyślano o eksporcie żarówek z Polski. Tymczasem, wręcz przeciwnie! Kartel żarówkowy wyraźnie hamuje eksport, wydawszy zakaz wywozu żarówek z Polski, zastrzeżony rygorami sądowemi, jak o tem świadczą napisy na opakowaniu żarówek! Dzieje się to w czasie, gdy produkcja w dwójnasób przekracza konsumcję i gdy sąsiednie rynki bałkańskie mogłyby być pierwszorzędnym terenem zbytu dla żarówek, wywiezionych z Polski.

Niedość na tem. Kartel międzynarodowy walczy z całą bezwzględnością z prawdziwie polskiemi fabrykami żarówek, dążąc za wszelką cenę do zgnębienia rodzimego przemysłu żarówkowego. Przez utrudnianie dostawy niezbędnych części składowych, jak włókien do żarówek, czy baloników szklanych stara się unicestwić byt rodzimych fabryk żarówkowych, co mu się też udało w zupełności w stosunku do fabryk regenerujących żarówki. Równocześnie kartel podważa podstawy działalności istniejących fabryk polskich przez bezwzględną walkę w dziedzinie cen oraz drogą propagandy „prądożerczej" i „fotometrycznej".

Fakty, odsłonięte przez wspomniane pismo warszawskie, są tak jaskrawe, że niezwłoczna interwencja czynników, powołanych do wykonywania ustawy kartelowej, wydaje się niezbędną. Egoistyczne interesy w omawianej dziedzinie gospodarczej, podobnie zresztą jak w każdej innej, nie mogą zapanować nad interesami całej gospodarki narodowej.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Wtorek, 29 sierpnia 1933.
Słońce: wschód 4.58; — zachód 18.48; — długość dnia 13 godz. 50 min.
Księżyc: wschód 15,42; — zachód 22,04; — po pierwszej kwadrze.
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 16 st. C., pochmurno, wiatr półn.-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 25 st. C., najniższa plus 8 st. C.
Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: Wczoraj — 0,44 m, dzisiaj — 0.44 m.
Kal. rzk.: Ścięcie Św. Jana; jutro Róża Lim. P., Feliks M.
Kal. słow.: Racibor Bł.; jutro Szczęsny.

Z POZNANIA

— * **SPADEK Z AMERYKI.** General Officience Compagne z S. Francisco donosi, że zmarł tam Herman Trybas, około lat 70, który pozostawił po sobie znaczny spadek. Trybas wyemigrował do Ameryki wraz z rodzicami w latach 1864—66. Obecnie poszukuje się spadkobiorców.

— * **FOTOGRAF POD SAMOCHODEM.** Przy ul. Wjazdowej najechany został przez samochód PZ 40 013 jadący rowerem fotograf Henryk Maciejewski (Poznańska 27).

— * **POŻAR.** W mieszkaniu rotmistrza Święcickiego (Marcelińska 16) zapaliły się firany. Przywołana straż pożarna ugasiła pożar.

— * **NAPAD RABUNKOWY.** W nocy z piątku na sobotę dokonano w Chrośnie, w powiecie mogileńskim, napadu rabunkowego na zagrodę gospodarza Wojciecha Nykowskiego. Podczas ciemnej nocy wpadło do mieszkania trzech bandytów z bronią w ręku i pod groźbą rewolwerów rozpoczęli rabunek.

Gospodarz nie miał na szczęście w domu większych zapasów gotówki, to też łupem bandytów padła tylko garderoba i 10 zł gotówki. Korzystając z osłony nocy bandyci zbiegli. Wszczęty natychmiast pościg przyczynił się do ich ujęcia. Sprawcami okazali się Józef Borowiecki, Franciszek Redmann i Nagajski wszyscy z Inowrocławia.

Osobnicy, którym odebrano część zrabowanych przedmiotów, nie przyznają się do winy. Dalsze dochodzenia prowadzi policja.

— * **KRADZIEŻ ZEGARKA.** P. Burke (Piekary 22/23 doniósł policji, że mu skradziono na dworcu złoty zegarek z łańcuszkiem wartości 1 000 zł.

— * **KREWKI MŁODZIAN** Sawicki Franciszek (św. Wojciecha 7) przybył do składu p. Grajka przy St. Rynku 91 i po awanturze wybił mu szybę wartości 150 zł.

— * **USIŁOWANE SAMOBÓJSTWO.** Inżynier Frejtkin Aleksander zamieszkały przy pl. Działowym 10 usiłował popełnić samobójstwo, strzelając w piersi. Kula przebiła klatkę piersiową i trafiła w lewe kolano służącą Katarzynę Szydłowską. Pogotowie lekarskie udzieliło pierwszej pomocy Szydłowskiej, a Frejtkina przewiozło do szpitala Przemienienia Pańskiego.

— * **UJĘCIE.** Za usiłowane włamanie się do firmy Kaźmierczak (Małe Garbary 4) ujęto robotnika Mroczkowskiego Konstantego i fryzjera Krzyżanowskiego Konstantyna, obu bez stałego miejsca zamieszkania.

— * **KRADZIEŻ.** Z mieszkania inż. Lipowicza przy ul. Grunwaldzkiej skradli nieznani sprawcy wielką ilość biżuterji, 8 mtr. płótna, obrusy, walizkę, asygnaty państwowe, akcje itd., ogólnej wartości 1 000 zł.

— * **UCIECZKA WIĘŹNIÓW.** Z więzienia w Wągrowcu zbiegli więźniowie Folwarczny Ludwik, Brzozowski Wacław i Tomczak Kazimierz. Pościg zarządzony przez posterunkowego Szymały nie dał wyniku, gdyż więźniowie ukryli się w lesie. Posterunkowy oddał za zbiegami kilka strzałów, jednak chybił.

Z POZNAŃSKIEGO

— * **CZEMPIN.** (Wizyta wojska). W środę 23. bm. przybył do naszego miasteczka 58 pułk piechoty z Poznania, który zdążał na manewry stale w okolice Turwi. Wojsko rozkwaterowano u obywateli w mieście i okolicy. Naogół jest wielkie zadowolenie z przybycia wojska a także u wojskowych z gościnnego przyjęcia. Miasteczko udekorowano bramą przyjęcia i sztandarami. Orkiestra koncertowała na rynku, skupiając około siebie wielu słuchaczy.

—* **GNIEZNO.** (Oszukańcza manipulacja żydowska.) Do pewnego fabrykanta mebli w Gnieźnie zwróciła się znana firma żydowska w Kaliszu „Młyn Parowy i Przemysł Drzewny" Braci Znamierowskich celem kupna jednego pokoju jadalnego. Transakcja doszła do skutku. Znamierowscy kupili pokój jadalny za około 3000 zł, wpłacając po poczet ceny kupna część gotówką-towarem oraz 2 weksle na łączną kwotę 950 zł, płatnych 14 i 15 stycznia rb. Gdy nadszedł termin płatności, weksle poszły do protestu, mimo upomnień pretensji nie uregulowano — **sprawę skierowano na** drogę sądowo-cywilną, gdzie uzyskano wyrok. 13 kwietnia rb. tytuły egzekucyjne przekazano komornikowi sądowemu III rewiru w Kaliszu celem wykonania egzekucji na firmie Bracia Znamierowscy „Młyn Parowy i Przemysł Drzewny w Kaliszu". Egzekucji nie dokonano, gdyż odnośny komornik pismem z dnia 31 maja r. b. zawiadamia zleceniodawcę, że zajęcia nie dokonał, ponieważ pozwanej firmy pod wskazanym adresem nie znalazł. Dziwnem się wydaje, że kierowane pisma, wyroki i t. d. do wspomnianej firmy dochodziły i nie wracały jako niedoręczalne. Dostawca mebli Znamierowskim w dniu 12 lipca rb. otrzymuje od firmy H. Sinke i Syn w Rawiczu pismo z zapytaniem, czy posiada pretensje do firmy „Młyn Parowy i Przemysł Drzewny" Braci Znamierowskich w Kaliszu, czy chce mu odstąpić i po jakiej cenie. To wszystko wygląda na to, jakoby Sinke był podstawioną figurą Braci Znamierowskich, którzy, kupując towar, płacą wekslami, następnie weksle nie są honorowane, a gdy się skarży i tytuły oddaje się komornikowi celem wykonania egzekucji — egzekucje z powodu nieodnalezienia firmy nie dochodzą do skutku, wreszcie osoba trzecia dopytuje się dostawcy, czy pretensje chce odstąpić i po jakiej cenie... Poprostu żydowski szwindel.

— (Nie uda się wybielanie.) Wiadomość z Witkowa o członkach tamt. „Strzelca", którzy okazali się paserami, wyprowadziła „sanację" z równowagi. Chcąc wybielić „swoich", chwycono się znanej już metody oczernienia mniej winnych i w tym celu organ „sanacji" gnieźnieńskiej puścił wiadomość, że wmieszany w kradzież syn p. Roemerowej, Bolesław był czy też jest członkiem O. W. P. Jak zostało stwierdzone, Bolesław Roemer nigdy członkiem O. W. P. nie był i być nie mógł, gdyż organizacja ta nie przyjmowała na członków ludzi upośledzonych na umyśle. (br.)

—* **GĄSAWA.** (15-lecie Straży pożarnej.) Tutejsza straż pożarna obchodziła w tych dniach 15-lecie istnienia. Z tej okazji odbyły się uroczystości obchodowe z udziałem licznych straży z powiatu. Po mszy św., którą odprawił ks. prob. Krupski, odbyła się na rynku wspaniała defilada, którą odebrał p. gen. Thommé z Bydgoszczy, a następnie akademja. Referat o działalności straży pożarnych wygłosił p. Bednarek z Poznania. Okolicznościowe przemówienia wygłosili liczni delegaci różnych organizacyj społecznych. Popołudniu na boisku „Sokoła" odbyły się konkursowe popisy, w których pierwsze miejsce zdobyła straż pożarna ze Żnina, drugie straż pożarna z Gąsawy. Uroczystości zakończyły się wspólną zabawą taneczną.

— * **KROTOSZYN.** (Głos czytelnika). Niedawno tut. Magistrat przez posterunkowego P. P. kazał właścicielom domów pozrywać pozostałe stare i nie do odczytania już, niemieckie tabliczki towarzystw ubezpieczeń ogniowych. Niewiadomo, dlaczego nie stosują się do tego słusznego zarządzenia Niemcy. Dowodem fakt, że na głównej ulicy miasta (Zdunowskiej) obok polskiego napisu „Skład futer" widnieje półmetrowemi głoskami wymalowany napis „Peltz - Lager". Czyżby czcigodni Krotoszynianie nie rozumieli już po polsku? A może wspomniane rozporządzenie nie obowiązuje pewnych jednostek? Ponadto w związku z nwym rokiem szkolnym można zauważyć, że słabo popiera się polskich kupców, sprzedających przybory szkolne, czapki uczniowskie itd. Jest to bardzo niepocieszający objaw, z którym czemprędzej należy rozpocząć walkę!

Krotoszyniak.

— * **LESZNO.** (Osobiste). Dyrekcję Państw. Seminarjum Męskiego objął p. dyr. Leon Adamowicz, który na to stanosko przybył z Tucholi na Pomorzu.

(Rok szkolny). W ub. niedzielę zebrała się młodzież wszystkich szkół powszechnych na placu dr. Metziga, skąd udano się w pochodzie na mszę św. do fary. Podczas nabożeństwa wygłosił wzniosłe kazanie do młodzieży ks. prob. Jankiewicz.

(W stan spoczynku). W stan spoczynku został przeniesiony inspektor szkolny p. Tyczewski, ogólnie ceniony dla swego prawego charakteru

(Zmiany w szkołach). Z początkiem roku szkolnego zaszły prawie we wszystkich szkołach dość poważne zmiany personalne. I tak odeszli ks. prefekt Kundegórski z gimn żeńskiego i ks. prefekt Pacyna ze seminarjum męskiego. Na miejsce pierwszego przyszedł ks. pref Eggert. Na emeryturę poszedł ks. prof. Karpiński z gimnazjum męskiego. Pozatem w szkołach powszechnych odeszło kilka nauczycielek.

Wielki proces polityczny w Rawiczu

Świadkowie, którzy zeznają na podstawie „wrażeń"

W poniedziałek sąd grodzki w Rawiczu rozpatrywał sensacyjną sprawę z oskarżenia publ. o „podrywanie autorytetu władz państwowych" oraz „nakłanianie do nieskładania zeznań przed sądem" przeciw trzem działaczom narodowym pp.: Antoniemu Borowiczowi, Janowi Gałęskiemu i Władysławowi Sanokowi. Rozprawę prowadził sędzia dr. Białoborski z sądu okr. w Ostrowie, oskarżał prokurator Wachowiak. Obronę wnosił w imieniu wszystkich trzech oskarżonych adwokat Pollak z Rawicza, a dodatkowo jeszcze p. Sanoka bronił adwokat Opatrny z Leszna. Zaznaczyć należy, że p. Borowicz jest inwalidą wojennym, p. Sanok inwalidą wojsk zaborczych, a p. Gałęski odsłużył wojskowość. Oskarżeni zostali aresztowani 18 maja b. r. i przebywali w areszcie śledczym do dn. 27 maja. W dniu 10 czerwca pp. Sanok i Gałęski zostali powtórnie aresztowani i do dziś są trzymani w areszcie śledczym.

Z zeznań oskarżonych wynika, że po rozwiązaniu Obozu Wielkiej Polski w październiku 1932 r. został zawiązany w Rawiczu Związek Młodych Narodowców w grudniu 1932 r. Na posiedzeniach związku wygłaszane były referaty, m. in. „O służbie Bogu", „Hitler i jego program", „Konstytucja 3 Maja", „Zadania młodego pokolenia", „O Wyspiańskim", i t. d. Ponieważ akt oskarżenia zarzuca trzem wymienionym, że przy wygłaszaniu tych referatów rzekomo mieli dopuszczać się obrazy czynników rządowych, przed sądem przewinął się cały szereg świadków, z których najważniejszym był komendant powiatowej policji podkomisarz Ameldin Łowczycki. Ze względu na to, że świadek jest mahometaninem, przy zaprzysiężeniu zastosowano specjalny ceremonjał, a mianowicie składający przysięgę miał nakrytą głowę, do formuły zaś przysięgi dodano słowa: „przed świętym jego Koranem".

Po zaprzysiężeniu p. Łowczycki powołuje się na swoje wrażenia, jakie odniósł z zeznań powoływanych przez policję świadków a na zapytanie obrońcy, czy Związek Młodych Narodowców jest legalną organizacją, nie może udzielić odpowiedzi, gdyż taką odpowiedź — jego zdaniem — mogą dać tylko władze administracyjne. Po tem zeznaniu przesłuchiwano bądź członków Związku Młodych Narodowców, bądź też dawnych członków Obozu Wielkiej Polski, a także i innych, jak np. Bolesława Jańczaka, członka „Strzelca", który tylko zeznawał to, co słyszał od innych.

Jednym z głównych świadków oskarżenia miał być niejaki Zborowski, który jeszcze w lutym 1933 r. został zawieszony jako członek Związku Młodych Narodowców i który zeznał w policji obciążająco dla oskarżonych, ale przed sądem tych oskarżeń nie potwierdził. Niejaki znów Kaźmierczak Marjan, który należał do Obozu Wielkiej Polski, miał się wyrazić, że odnosił przykre wrażenie z zebrań. Gdy adwokat Opatrny stwierdził, że w procesie nie o wrażenia chodzi, ale o fakty, — wtedy Kaźmierczak oświadczył, że na zebraniach nie słyszał przemówień antyrządowych. Św. Józef Olczak także na zebraniach Młodych Narodowców nie bywał i protokółu swoich zeznań, spisanego na policji, nie potwierdza, gdyż uważa, że powstał on pod dyktantem. Takie same stanowisko zajął św. Ludwik Mądry, którego zeznania rzekomo obciążające dyktował do protokółu komendant Łowczycki, a świadek podpisał tylko protokół. Również św. Florjan Stróżyk nie słyszał napaści na Piłsudskiego, a z tego, co zeznawał na policji, nie wszystko było prawdą. Do osk. Gałęskiego czuł niechęć, gdyż ten nie darzył go swem zaufaniem.

Ze wszystkich świadków jedynie Ludwik Lemanik podtrzymuje to, co zeznał na policji, świadek ich jednak tak się plącze w swych zeznaniach, że trudno przywiązywać do nich wagę. Chodziło mianowicie o sprawę wpływania p. Gałęskiego na świadków, by nie zeznawali prawdy przed sądem P. Gałęski podniósł, że powoływał się tylko na art. 81 kodeksu postępowania karnego, który głosi, że można odmówić zeznania przed policją. Oczywiście, nie było mowy o sądzie.

Po zamknięciu przewodu sądowego zabrał głos prokurator, który zażądał surowego ukarania oskarżonych. Obrońcy, adw. Pollak i dr. Opatrny, w znakomitych pod względem swady oratorskiej i logiki dowodzenia mowach obrończych zbijali punkt po punkcie tezy aktu oskarżenia. W szczególności podkreślili fakt, że oskarżyciel publiczny nie przedstawił ani jednego dowodu, któryby potwierdzał winę oskarżonych. Nie stwierdziły jej również zeznania świadków, które jako wyraz subjektywnej opinji spisujących protokóły, są jaskrawem przekroczeniem przepisów ustawowych.

Po półgodzinnej przerwie sędzia dr. Białoborski ogłosił wyrok, skazujący p. Sanoka z art. 125 § 2, 127, — 170, a pp.Gałęskiego i Borowicza z art. 125 § 2, 127 — 170, 26, 140 k. k., przy uwzględnieniu art. 31 k. k. na 9 miesięcy więzienia każdego i na 100 zł kosztów procesu, zamieniając tę kwotę na karę 5 dni aresztu.

Obrońcy imieniem wszystkich trzech oskarżonych zgłosili odwołanie od wyroku.

JARMARKI

— * **SZAMOTUŁY.** Następny jarmark tylko na konie i bydło w środę 13 września bm. na miejskiem targowisku przy ul. Chrobrego.

—* **ŚMIGIEL.** W środę, 6 września r. b. jarmark na konie, bydło, kozy, świnie, drób i towary kramne.

Ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 29. 8. 1933 r.

Warunek: handel hurt. ład. wag., dost. bież. za 100 kg. w złotych:

Ceny orjentacyjne: żyto 13,00—13.50, pszenica 18.75—19,50, jęczmień przemiałowy 13,75—14,00, jęczmień browarowy 15,00—16,00, owies 11,50—11,75, mąka żytnia 65% wł work. 21.00—21.50, mąka pszenna 65% wł. work. 33,00—35,00, otręby żytnie 7.50—8,50, otręby pszenne 9,00—9.50, otręby pszenne grube 9,25—9,75, rzepak 31,00—32,00, rzepik 33,00—35.00, gorczyca 39.00—41,00, groch Wikt. 20,00—22,00, groch Folgera 22,50—24,50, mak niebieski 53,00—58,00 ziemniaki jadl. 2,50—2,80, siemie lniane 35,00—37,00.

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcja na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn, pszenicy 90.5 tonn, jęczmienia browarowego 15 tonn, jczmienia przemiałowego 75 tonn, owsa 15 tonn, mąki pszennej 63,5 tonn, żytniej 78.1 tonn, otrąb żytnich 120 tonn, pszennych 110 tonn, grochu Folgera 27,5 tonn, maku niebieskiego 3,5 tonn, płatków ziemniaczanych 12,5 tonn.

KRATKI SĄDOWE

Kaucja to nie pożyczka — Nadużył zaufania swojego pracodawcy

Właściciel auta Tomkowiak Józef w Swarzędzu angażował Nowaka Antoniego na kasjera i wziął od niego jako kaucję gwarancyjną, obligacje 5 proc pożyczki konwersyjnej w wysokości 900 zł. Później te obligacje sprzedał, a pieniądze zużył na naprawę auta. Sprawa oparła się o sąd grodzki w Poznaniu, który w poniedziałek, 28 bm. pod przewodnictwem sędziego p. Litwiaka uznał oskarżonego Tomkowiaka winnym przestępstwa i skazał na 200 zł grzywny wzgl. 2 tygodnie aresztu. Pieniądze ma p. T. zwrócić poszkodowanemu w przeciągu 3 miesięcy.

* * *

Pawlak Franciszek z Poznania, z zawodu krawiec, pracował w zakładzie p. Zamojskiego Michała. Ponieważ szef ufał swojemu pomocnikowi, upoważnił go do inkasowania należytości za wykonanie prac. Pawlaka nadużył zaufania pracodawcy i pewnego razu przywłaszczył sobie z zainkasowanych pieniędzy 1 zł 50 gr. Epilog sprawy rozegrał się 28 b. m. przed sądem grodzkim. Pawlakowi wymierzył sąd 1 tydzień aresztu, nie zawieszając wykonania kary.

a przysłały nowe siły — Mówi się też o likwidacji jednego seminarjum

(Komitet obchodu). Na starostwie odbyło się w tych dniach zebranie przedstawicieli wszystkich towarzystw i wyłoniono komitet, który zajmie się obchodem 25-lecia odsieczy Wiednia.

— * **MOSINA** (Z Straży Pożarnej). Na ostatniem walnem zebraniu Straży Pożarnej wybrano nowy zarząd w następującym składzie: prezesem i równocześnie skarbnikiem został p. Michał Stanikowski a sekretarzem p. Stanisław Szajkowski.

(Osobiste): Z dniem 1 września br. opuszczają miejscową szkołę powszechną nauczyciele pp.: Kwiatkowski Edmund i Myszkier Kazimierz przechodząc na równorzędne stanowiska do wojskowej szkoły dla małoletnich do Śremu.

—* **OBORNIKI.** (Wizytacja.) J. E. ks. biskup Dymek wizytował parafję Maniewską w dniach 24 i 25 b. m. 25 b. m. J. E. ks. biskup Dymek wizytował parafję w Objezierzu.

— (Przed uroczystością.) 3 września rb. obchodzi miejscowe Tow. Powst. i Wojsk. im. śp. Wawrzyńca Kasprzaka uroczystość 10-lecia swego istnienia. Program uroczystości, która zapowiada się bardzo wspaniale, przewiduje m. in. poza nabożeństwem, złożenie wieńca na grobie poległych, akademję i zabawę.

— (Ujęcie włóczęgów.) W dniu 25 b. m. ujęła tut. policja dwóch włóczęgów, Kozła Józefa i Kokota Stanisława, których miejscowy sąd grodzki skazał z miejsca na 6 miesięcy prac przymusowych w domu karnym Bojanowo.

— (Przeniesienie) Z dniem 26 b. m. przeniesiony został z tut. posterunku P. P. st. post. Zajdlic na stanowisko komendanta posterunku w Strzałkowie.

— (Subhasta.) Nieruchomość w Obornikach przy ulicy Dworcowej p. Jana Gazeckiego przeszła drogą subhasty na własność p. Józefa Bielickiego, adwokata z Obornik.

— * **OSTRZESZÓW.** (Poświęcenie nowego kościoła w Mikorzynie.) W nadchodzący czwartek, 31 bm. odbędzie się w Mikorzynie, pow. kępiński, poświęcenie nowej świątyni, z okazji rozpoczynających się w tem miejscu odpustów. Nowa świątynia, projektowana i budowana pod kierownictwem p. arch. Mieczkowskiego z Poznania, posiada trzy nawy i dwie wieże i jest pewnego rodzaju monumentem. Świątynia powstała dzięki wysiłkom niestrudzonego ks. prob. Pszyniczyńskiego z działalności społecznej. Prace budowlane wykonał p. budowniczy Mroziński z Ostrowa.

— * **POBIEDZISKA.** (Ze spraw miejskich). Na posiedzeniu Rady Miejskiej 25. bm. uchwalono m. in. regulamin drugich targów małych. Pozatem uchwalono przenieść dotychczas odbywający się targ w poniedziałek na środy. Uchwały te wymagają zatwierdzenia władzy przełożonej. Szeroką dyskusję na temże posiedzeniu wywołał wniosek Komunalnej Kasy Oszczędności, pozostającej trzeci rok pod rządami komisarycznemi o podwyższenie redyskontu o 20 000 zł, który uchwalono, przez co Rada Miejska dała dowód dalekoidącej lojalności wobec zarządu komisarycznego.

(Mleczarnia Spółdzielcza). Zarząd Polskiej Mleczarni Spółdzielczej ofiaruje właścicielowi niemieckiej mleczarni stawisko kierownika, nie mogąc rzekomo inaczej wybrnąć z fatalnego położenia, w jakiem Mleczarnia Spółdzielcza znalazła się po przyłączeniu się najpoważniejszych dostawców Polaków do niemieckiej mleczarni. Gdyby zarząd mleczarni polskiej na taki krok się zdobył i polscy dostawcy mleka nie poparliby Mleczarni Spółdzielczej, obawiamy się, że będzie trzeba wydobyć czarną księgę sprzedawczyków i prusofilów.

— * **SZAMOTUŁY.** (Z Bractwa Kurkowego). Żniwne strzelanie Bractwa Kurkowego o godność króla i cenne nagrody odbędzie się w niedzielę 10 września.

W ub. niedzielę odbyło się w Szczepankowie strzelanie o godność króla kurkowego i rycerzy. Królem proklamowano rolnika p. Białyńskiego z Kluczewa, rycerzami pp.: Bischhoffa, sen. i Hönego z Szczepankowa. Wieczorem odbyła się zabawa w sali p. Duchnickiego.

(Uciekł do Vaterlandu) Z obawy przed ćwiczeniami wojskowemi uciekł w tych dniach rowerem do Vaterlandu 27-letni Hermann zur Heide, syn kolonisty z Szczepankowa.

—* **ZBĄSZYŃ.** (Osobiste.) Ks. dziekan Płotka wyjechał podczas swego urlopu wypoczynkowego z wycieczką do Lourdes i powrócił w tych dniach. Ks. mans. Wasiela wyjechał na czterotygodniowy urlop wypoczynkowy. Adwokat Bronisław Mądry mianowany został prezesem Akcji Katolickiej.

— (Król żniwny.) Królem żniwnym został p. Józef Skowron, a rycerzami pp.: Rybak i Błażyński.

Z BYDGOSZCZY

— **Memorjał właścicieli domów.** Delegat Stow. Właścicieli Domów w Bydgoszczy wystosował w imieniu stowarzyszenia do Komitetu Rozbudowy pod adresem władz miejskich memorjał, zwracający uwagę na fakt, iż Bydgoszcz posiada obecnie około dziewięćset wolnych mieszkań. Nawet w razie przeniesienia kilku wydziałów dyrekcji kolejowej ilość wolnych mieszkań w Bydgoszczy będzie się wahała około 700. Wobec tego, zdaniem Stow. Właść. Domów, nie należy zachęcać drogą ulgowych pożyczek do budowy nowych domów, lecz raczej wydawać pożyczki na przebudowę większych mieszkań na mieszkania 2, 3 i 4 pokojowe. Dalej memorjał wyraża przekonanie, że t. zw. podatek luksusowy od większych mieszkań, jak również ochrona lokatorów jest w Bydgoszczy całkowitym przeżytkiem i wskazane byłoby, aby władze miejskie zniosły podatek luksusowy, jak również poczyniły kroki o zniesienie lub conajmniej racjonalne znowelizowanie ustawy o ochronie lokatorów. Memorjał powyższy będzie przedmiotem obrad miejskiego komitetu rozbudowy oraz magistratu.

— **Projekt rozszerzenia lokalu w. f.** Poruszaliśmy już kiedyś, że dotychczasowy lokal wydziału wychowania fizycznego, mieszczący jednocześnie poradnię sportowo-lekarską i poradnię psychotechniczną, jest za ciasny. Ruch w biurze wydziału, a przedewszystkiem w poradniach zwiększa się z miesiąca na miesiąc. Słusznie też, jak nas informują, wydział w. f. domaga się od magistratu powiększenia lokali przez przydzielenie drugiego mieszkania w tym samym gmachu miejskim przy ul. Libelta 5, lub też przeniesienia do innego obszerniejszego pomieszczenia. Sprawa wydaje się być pilna ze względu na rozpoczęty rok szkolny.

— **Zmiana na stanowisku dyrektora kolei Śląsk — Gdynia.** Dotychczasowy dyrektor zarządzający polsko-francuskiego Tow. Kolejowego z ramienia konsorcjum francuskiego, inż. Peychez, powrócił na stałe do Francji. Jego miejsce zająć ma jeden z dotychczasowych dyrektorów, inż. Petel, znany szeroko w kołach towarzyskich m. Bydgoszczy.

— **Wstrzymanie komunikacji lotniczej.** Linje lotnicze „Lot" wstrzymują z dniem 1 września r. b. komunikację lotniczą pomiędzy Bydgoszczą i Warszawą. Wstrzymanie to jest czasowe. W jakim terminie nastąpi ewentualne uruchomienie komunikacji lotniczej z Bydgoszczy, rostrzygnie zarząd Polskich Linij Lotniczych. W każdym razie nastąpi to nie wcześniej, jak na wiosnę roku 1934.

— **Do Częstochowy.** W dniach 17 do 24 września organizowana jest ze wszystkich stron Polski wielka wycieczka turystyczna na Jasną Górę. Organizacją na okręg pomorski zajmuje się bydgoski oddział Tow. Krajoznawczego, którego sekretarjat (Marszałka Focha 3, tel 764) udziela wszelkich informacyj.

— **Egzaminy eksternistów.** W roku bieżącym termin egzaminów dla eksternistów wyznaczony został na 11 września. Zgłoszenia przyjmują sekretarjaty miejscowych gimnazjów.

— **Poświęcenie szybowców.** W niedzielę, 3 września odbędzie się o godz. 11.30 na Starym Rynku uroczystość poświęcenia szybowców, zbudowanych przez miejscowe kolejowe koło szybowcowe. Uroczystość poprzedzi nabożeństwo w kościele farnym.

Przejechana przez samochód. Na ul. Toruńskiej samochód pocztowy przejechał przechodzącą przez ulicę 7-letnią Janinę Żbikównę, (ul. Toruńska 157). Dziecko doznało silnego wstrząsu mózgu, nadwerężenia podstawy czaszki i złamania lewej nogi. W stanie ciężkim przewieziono je do szpitala miejskiego.

— **Stan zdrowia inż. Komierowskiego.** Ofiara tragicznego wypadku motocyklowego, inż. Komierowski z bydgoskiej elektrowni miejskiej, stale pozostaje w lecznicy miejskiej. W przeciągu 10 dni nie odzyskał przytomności, wobec czego stan jego należy uważać w dalszym ciągu za bardzo groźny.

— **Pokłuty nożem.** Nocy poniedziałkowej na ul. Flisackiej (Czyżkówko) fryzjer Jan Toske (ul. Flisacka 6) pokłuł niebezpiecznie nożem 29-letniego Florjana Prusaka. Karetka pogotowia odwiozła rannego do szpitala Diakonisek.

— **Kradzieże.** Do Stanisławy Błaszczykówny (ul. Podgórna 8) wdarło się 2 nieznanych osobników, którzy pod groźbą rewolweru zażądali od niej wydania pieniędzy. Gdy oświadczyła, że pieniędzy nie ma, wyłamali szafę, zabrali kilka sukien i zbiegli. Policja w poniedziałek aresztowała sprawców napadu. Okazali się nimi znani na gruncie poznańskim złodzieje. — Do składu Władysława Sierpińskiego (Niedźwiedzia 4) włamali się nieznani sprawcy, którzy skradli pewną ilość porcelany. Część skradzionych naczyń odnalazła policja ukrytą w piwnicy tego domu. — Szofer Ksawery Gabski z Fordonu zawiadomił policję, że z zamkniętego samochodu, stojącego w Policji Parkowej obok Hotelu pod Orłem, skradziono 2 płaszcze męskie. — Tomaszowi Zdunkowi (Grudziądzka 9), skradziono z przed kiosku rower przy ul. św. Trójcy.

— **Dyżury aptek** od 28 sierpnia do 3-go września: apteka Staromiejska, przy ulicy Długiej, apteka Pod Łabędziem i apteka Przy Bielawach przy ul. Gdańskiej.

Manifestacja narodowa w Krotoszynie

Jubileusz placówki hallerczyków i przyjazd gen. J. Hallera

Z Krotoszyna donosi (r.): W niedzielę, 27 bm., odbyła się tu podniosła uroczystość poświęcenia sztandaru miejscowej placówki hallerczyków, z okazji 10-lecia istnienia tej placówki. Na uroczystość zjechał wódz Błękitnej Armji gen. Józef Haller, który był podejmowany przez społeczeństwo owacyjnie: miasto tonęło w zieleni, na ulicach witały gościa bramy triumfalne.

Uroczystości rozpoczęły się zbiórką towarzystw i delegacyj na rynku, skąd udał się pochód na nabożeństwo do Fary, gdzie równocześnie ks. dziekan Małecki dokonał poświęcenia sztandaru, który następnie gen. Józef Haller wręczył placówce, dekorując zarazem przy tej okazji odznakami kilku członków placówki. Nastąpiła defilada, na czele której kroczył poczet sztandarowy, towarzystwa hallerczyków i delegacje z całej Polski, towarzystwa powstańców i wojaków oraz liczne organizacje społeczne z Krotoszyna i okolicy, witane entuzjastycznie przez zgromadzoną publiczność. Święto hallerczyków zamieniło się w ogólną manifestację narodową.

O godz. 14,30 rozpoczęło się uroczyste zebranie jubileuszowe na sali „Strzelnicy". Po zagajeniu obrad przez komendanta placówki hallerczyków w Krotoszynie p. Nabzdyka, przewodnictwo objął gen. Józef Haller, który wygłosił przy tej okazji głębokie w treści przemówienie. Nastąpiły sprawozdania z działalności towarzystwa - jubilata, okolicznościowe deklamacje oraz wbijanie gwoździ. Delegacja Huculów wręczyła generałowi wiązankę kwiatów oraz złożyła życzenia. Jako ostatni przemówił delegat Lwowa, nawołując do wspólnej pracy i organizacji naokoło sztandaru narodowego.

Po akademji odbył się wspólny obiad, w czasie którego wygłoszono szereg toastów. Uroczystość podniosła na duchu całe miejscowe społeczeństwo narodowe i pozostawi po sobie miłe wspomnienia.

Ruch narodowy w kaliskiem krzepnie

Poświęcenie sztandaru Stronnictwa Narodowego w Błaszkach

Z Kalisza donosi (mk.): W ub. niedzielę odbyła się w Błaszkach w pow. kaliskim uroczystość poświęcenia sztandaru miejscowego Koła Stronnictwa Narodowego. W święcie narodowców błaszkowskich przyjęli m. in. udział: państwo posłostwo Graczykowscy, p. poseł Jaźwiński, red. Kraucki z Kalisza, członkowie Stronnictwa Narodowego, Młodzi, S. M. P., Sokół oraz szerokie rzesze, sympatyzującego na każdym kroku z naszym ruchem, społeczeństwa.

Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele parafjalnym, odprawionem przez ks. Antoniego Kąska z Wojkowa. Po sumie wygłosił celebrans ze stopni ołtarza patrjotyczne przemówienie, poczem dokonał poświęcenia sztandaru. Chrzestnymi byli: p. Marja Suwałowa z Błaszek z p. posłem Z. Jaźwińskim z Kalisza oraz p. posłowa Graczykowska z Kalisza z prezesem Str. Nar. na pow. kaliski, p. Sokolnickim z Nacesławic. Gdy uroczystość poświęcenia została zakończona, uformował się pochód, w którym przyjęły udział: Str. Nar. z Kalisza ze sztandarem, Str. Nar. Koło Błaszki ze sztandarem, dalej Sokół i S. M. P. również ze sztandarami. Pochód prowadziła orkiestra sokoła. Przeszedłszy naokoło Górnego Rynku, uczestnicy pochodu udali się do sali „Błaszkowianka", wypełniając ją po brzegi.

Posiedzenie zagaił p. prezes Sokolnicki, podnosząc ważność momentu dla placówki narodowej błaszkowskiej i życząc jej jak najpomyślniejszego rozkwitu. Następnie przemawiali: p. poseł Jaźwiński, p. poseł Graczykowski, p. Kardoliński, p. Antczak w imieniu Sokoła błaszkowskiego, p. Marszałek, prezes S. M. P. w Błaszkach, p. Dąbkowski w imieniu młodych narodowców z Kalisza i inni, składając gwoździe dla sztandaru, i życzenia placówce.

Odśpiewaniem „Roty" i hymnu Młodych uroczystość narodowców tutejszych została zakończona.

Należy zaznaczyć, że w czasie pochodu tutejsi Żydzi pochowali się po domach, nie wystając, swoim zwyczajem, na ulicach.

Porządek w czasie całej uroczystości panował zupełny, a spokój nigdzie nie był zakłócony.

Wykrycie gniazda komunistycznego w Kaliszu

Policja aresztowała 8 osób

Z Kalisza donosi (mk.): Wielką sensację wśród szerokich rzesz wywołała wiadomość o aresztowaniu kilku młodych ludzi, pochodzących z inteligentniejszych rodzin, za należenie do komitetu dzielnicowego Komunistycznej Partji Polski.

Po przeprowadzeniu z soboty na niedzielę masowych rewizyj aresztowano ośm osób, a mianowicie: Ignacego Wróbla, stojącego na czele owego komitetu, Ferdynanda Hollweyera, Pawła Hempla, Stanisława Krajewskiego, Józefa Stanisławskiego, Henryka Kaczmarka, Stanisława Kornackiego i łącznika-Żydówkę Szajndlę Łęczycką, karaną już za działalność wywrotową.

Wśród dowodów obciążających, znaleziono podczas rewizyj maszynę do pisania i powielacz, na którym odbijane były odezwy antypaństwowe. 28 b. m. policja przekazała wszystkich aresztowanych sędziemu śledczemu.

Z POMORZA

—* **CHOJNICE.** (Tysiące aut niemieckich na Pomorzu.) Od piątku, 25 b. m. przejechały przez granicę polską pod Chojnicami tysiące aut niemieckich i motocykli, biorących udział w rajdzie do Prus Wschodnich. Na skrzyżowaniach ulic miasta stali policjanci i wskazywali automobilistom drogę. Ludność była zdziwiona tą propagandą niemiecką na ziemiach polskich.

—* **GDYNIA.** (Z komisarycznej rady miejskiej.) Porządek obrad odbytego tutaj ostatniego posiedzenia komisarycznej rady miejskiej, obejmował 28 punktów, które mechanicznie uchwaliła wyznaczona większość. Niepokojące jest bezkrytyczne zatwierdzanie nowych pożyczek, które niewiadomo z czego miasto zapłaci. Między innemi uchwalono: krótkoterminową pożyczkę w K. K. O. na zł 385 000, pożyczkę w Funduszu Pracy 90 000, dla Tow. Budowy Osiedli 100 000 w B. G. K. i 200 000 zł w B. G. K. na organizację (?) biura projektów rozbudowy miasta. Dłuższą dyskusję wywołało zatwierdzenie przez komisarza rządu, bez porozumienia z radą miejską, podwyższonych cen na bilety kąpielowe, oraz rygorystyczny zakaz chodzenia po ulicach w płaszczach kąpielowych i piżamach. Radny Mikołajczyk przytoczył opinję tegorocznych letników, którzy oświadczyli, że na drugi rok nie przybędą już do Gdyni na wywczasy. Pewna pani ukarana została grzywną 20 zł za to, że w piżamie wsiadła na ulicy Świętojańskiej do autobusu. Zdaniem radnego błędy te należy naprawić i poinformować mieszkańców Polski, że w przyszłym sezonie letnicy będą cieszyli się w Gdyni wszystkiemi względami. Radnego Mikołajczyka poparł w tej sprawie komisaryczny radny mec. Chudziński, który powołał się na pamiętniki kap. Skarżyńskiego, który opowiada, że w tak wielkiem mieście portowem, jakiem jest Rio de Janeiro, kąpielowicze jeżdżą na plażę tramwajami i samochodami w piżamach i kostjumach kąpielowych. Komisarz rządu Sokół tłumaczył się, że ceny biletów na plaży gdyńskiej są niższe, aniżeli na plażach w Warszawie i Bydgoszczy. Co do rozporządzenia o piżamach, to zostało ono niebawem zmodyfikowane. (S. B.)

—* **ŚWIECIE.** (Jagodami leśnemi otruli służącą.) Marjanna Teclaf i jej syn Jan, mieszkańcy gminy Barłogi, otruli z zemsty jagodami leśnemi 15-letnią służącą Węgladkównę Stanisławę. Nieszczęśliwą, wijącą się w bólach i walczącą ze śmiercią, znaleziono w lesie. Trucicieli aresztowano.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Nędzewicz w pewnej intencji 2 zł. Wałkowiak, ul. Konfederacka 3 zł. Czesława Sikorska, Mchówek z podziękowaniem 5 zł. Kazimierz Otmianowski ku pamięci najzacniejszego szwagra śp. dr. Witolda Rutkowskiego 20 zł. Zbigniew Otmianowski zamiast kwiatów dla kochanego wuja śp. dr. Witolda Rutkowskiego 5 zł. M. Pachucki zamiast wieńca na trumnę śp. Adama Marszałka 10 zł. razem z poprzednio pokwitowanemi 80 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POKŁOSIE ZJAZDÓW WARSZAWSKICH

DWIE BARDZO UDANE WYSTAWY HISTORYCZNE

Z Warszawy donoszą nam (tw):

Międzynarodowy kongres historyków przeniósł się na zakończenie do Krakowa, zostawiając pamięć wspaniałej manifestacji, która utrwaliła i podniosła pierwszorzędne stanowisko Polski jako ogniska kultury światowej. Wrażenia z przebiegu obrad przesłałem już poprzednio. Teraz chciałbym dodać parę słów o świetnych wystawach naukowych, jakie w ramach kongresu się odbyły. Jedna z nich tz. geograficzno-historyczna, urządzona w Politechnice, wypadła znakomicie. Zorganizowali ją prof. W. Semkowicz z Krakowa i F. Curschmann z Gryfji (Greifswald) oraz prof. F. L. Ganshofer z Gandawy, podczas gdy stroną techniczną zajął się prof. S. Arnold z Warszawy. Pełno było bezcennego materjału naukowego, który po raz pierwszy ujrzał światło dzienne, spoczywając dotychczas w archiwach. Już sam katalog daje wyobrażenie o bogactwie wystawy, liczy bowiem prawie 300 stronnic druku i jest pierwszą w nauce bibljografją map geograficzno-historycznych. W ten sposób Kongres warszawski zapisał się trwale w dziejach historjografji wielkiem dziełem naukowem o najpoważniejszej wartości.

Jeszcze wspanialszą, jeżeli idzie o efektowny materjał, była wystawa historyczna Bibljoteki Narodowej, mieszcząca źródła historyczne, pochodzące ze zbiorów tejże Bibljoteki. Trudno tutaj wymienić chociażby najcelniejsze eksponaty, które rozpoczynały się Rocznikiem Świętokrzyskim i rękopisami kronik E. Galla Anonima, Kadłubka i in. a dochodziły do najnowszych czasów listami Napoleona, Garibaldiego, Mazziniego itd., rękopisami arcydzieł naszej literatury itd. Kilku uczonych obcych przybyło umyślnie wcześniej do Warszawy, aby z tych skarbów skorzystać, np. Holender prof. Kleyntjens, Rumun prof. Panaitescu z Bukaresztu, prof. Herman z Lille (który pracuje nad monografją Przybyszewskiego) i in.

TEOLOGOWIE POLSCY ODBYLI DRUGI ZJAZD W WARSZAWIE

Pięć lat upłynęło od pierwszego zjazdu naukowego teologów polskich, który odbył się we Lwowie, jako siedzibie Polskiego Towarzystwa Teologicznego, zawdzięczającego powstanie i rozwój niezmordowanemu poświęceniu ks. prof. Szczepana Szydelskiego, oraz świetnym zdolnościom organizacyjnym Wielkopolanina na lwowskiej katedrze uniwersyteckiej, ks. prof Aleksego Klawka. Zjazd drugi odbył się teraz w Warszawie pod protektoratem J. Em. ks. kardynała Kakowskiego oraz nuncjusza Marmaggiego. Na posiedzeniu inauguracyjnem w auli Uniwersytetu warszawskiego wygłosił mowę powitalną ks. biskup Antoni Szlagowski, odczyt zaś, traktujący o prądach teologiczno-filozoficznych na Uniwersytecie Jagiellońskim w pierwszej dobie jego istnienia, wygłosił ks. Konstanty Michalski, profesor tegoż Uniwersytetu, uczony o rozgłosie europejskim.

Zjazd podzielił się na pięć sekcyj, które obradowały codziennie, nadto odbyły się dwa posiedzenia publiczne. Co do kierunku naukowego, to wyniki badań, przedstawiane w referatach sekcyjnych, nawiązywały oczywiście do nauk teologicznych, uprawianych zagranicą w dziedzinie biblistyki, dogmatyki, moralności i prawa kościelnego, historji i filozofji chrześcijańskiej, ale wykazywały równocześnie, że polscy teologowie nie trzymają się już niewolniczo utartych szlaków naukowych, lecz w ciągu ostatnich lat zdołali stworzyć samodzielny i to poważny całkiem dorobek naukowy. Świadczyły o tem gruntowne referaty o dziejach miasta biblijnego Sichem (ks. Wilhelm Michalski), o powstaniu pism mandajskich (ks. Stawarczyk), o mistycznem Ciele Chrystusa (ks. Hausner i Morawski), o refrigerjach starochrześcijańskich (ks. Kwieciński).

Obok teologji w znaczeniu ogólnem teologowie polscy uprawiają z widocznem zamiłowaniem badania nad dziejami i naukami teologicznemi w Polsce. Z tego zakresu wygłoszono referaty o zagadnieniu miłości Ojczyzny w II kazaniu Skargi (ks. Borowski), o rozmaitych kwestjach prawno-moralnych i ściśle historycznych, o sekwencjach polskich (ks. Gładysz). Dużo uwagi poświęcano też teologji kościołów wschodnich. O eklezjologji rosyjskich słowianofilów mówił ks. Pawłowski, o nauce Marka Eugenikosa o życiu pozagrobowem ks. Radomski, o Ormianach polskich na soborze florenckim ks. Obertyński, zaś ks. prof. Bukowski osobno zdawał sprawę z badań teologicznej myśli Wschodu w ostatniem dziesięcioleciu. W ten sposób teologowie polscy z swej strony starają się o popieranie aktualnego obecnie ruchu unijnego, usuwając uprzedzenia i często pozorne tylko przeciwieństwa dzielące Kościół zachodni od wschodniego.

Sprawom organizacyjnym poświęcono osobną sesję, na której uczczono pamięć zmarłych członków Towarzystwa śp. ks. bisk. Łozińskiego oraz ks. ks. prof. Czapli, Likowskiego i Kozłowskiego (ostatni dwaj z Poznania), a uchwalono nadać członkostwo honorowe ks. bisk. prof. Szlagowskiemu, oraz postanowiono wydać księgę pamiątkową z referatami wygłoszonemi na zjeździe warszawskim. Zjazd następny będzie zwołany za cztery lata do Krakowa, w porozumieniu z Związkiem Polskich Zakładów Teol. oraz z udziałem przedstawicieli teologji katolickiej z zagranicy, a w pierwszym rzędzie z pobratymczych krajów słowiańskich.

Ks. dr. Bron. Gładysz.

Poznań.

ECHO Z TATR

„MAŁA SYMFONJA GÓRALSKA"

Miadomo, że muzyka góralska ludowa jest zupełnie odmienna od reszty naszego muzycznego folkloru, a to zarówno gdy idzie o śpiew, jak o muzykę instrumentalną. Nietylko co do charakteru, ale co do tworzywa. — Melodje podhalańskie często są budowane na tz. trytonie (tonacja stara, lidyjska), a także i w okresach mają wiele nieregularności, przez charakterystyczne przedłużanie kadencji, zresztą ujęte ściśle w rytm. To też przetrawianie ich na muzykę artystyczną przechodziło różne fazy i nieraz kompozycje takie daleko od charakteru góralszczyzny odbiegały.

Z tego co pozostało w naszej literaturze, trzeba zwrócić uwagę na bardzo ciekawe, bo zupełnie intuicyjne ujęcie góralszczyzny przez Moniuszkę w znanych tańcach z „Halki". Moniuszko nigdy w Tatrach nie był i muzyki góralskiej nie słyszał, a przecież jej ogólny charakter, psychiczny niejako, intuicją wyczuł i ciekawie przedstawił. Motywy naprawdę góralskie wykorzystali potem Paderewski w „Album tatrzańskiem" i Noskowski w „Fantazji góralskiej" („Morskie oko" tego autora nie opiera się na folklorze, podobnie jak „W Tatrach" Żeleńskiego).

Wielu pewnie kompozytorów nęcił ten materjał, zwłaszcza w związku z tekstami tatrzańskiemi Tetmajera, Nowickiego i in., lecz trwalszego nic w tej dziedzinie nie powstało. Po wieloletniej przerwie dobrali się wszakże do góralszczyzny kompozytorowie współcześni, pracujący inną techniką. Zapisał się w tem Wallek-Walewski swoją „Pomstą Jontkową", a także bardzo udatnemi pieśniami na chór męski. „Harnasi" Szymanowskiego słyszał Poznań w poprzednim sezonie, równie jak dzieło Kondrackiego, o którem za chwilę będę mówił. Nadto trzeba zanotować Maklakiewicza, oraz mazurki „Taniec zbójnicki" Maciejewskiego. Nie należy też zapomnieć, że Szymanowski mazurki swoje bardzo na folklor góralski wystylizował. Pierwszy zaś większy i wierny zbiór tego folkloru wydał K. Mierczyński z Zakopanego.

Kondrackiego „Mała symfonja góralska" znana nam w Poznaniu z wykonania na koncercie symfonicznym, została do druku nieco zmodyfikowana i skrócona. Całość trzyczęściowa (I: „Juhaska zabawa" — allegretto; II: „Na Hali" — andante; III: „Kobza" — allegretto) pomyślana jest na orkiestrę kameralną, złożoną z szesnastu solistów — jedenaście instrumentów dętych i pięć smyczkowych; perkusji niema.

Symfonja ta ma podtytuł „Obrazki na szkle". Jest to dodatek raczej ozdobny, niż konieczny, a pochodzący stąd, że za impuls do napisania dzieła posłużyły autorowi góralskie malowanki na szkle. Symfonja jest góralską w pierwszym rzędzie dlatego, że opiera się wyłącznie o tatrzańskie motywy muzyczne, wzorowane w swej stylizacji na góralskich zespołach muzycznych i ich praktyce wykonawczej. (Nie dosyć jasno tłumaczy się tylko użycie waltorni, trąbki i puzonu; są to instrumenty obce zespołom góralskim, a w partyturze mają zastosowanie drugorzędne i nie zawsze uzasadnione).

Formalnie jest to utwór więcej w typie rapsodji niż sonaty. Autor zresztą sam w przedmowie zaznacza, że nazwa „symfonji" została użyta nietyle w znaczeniu formalnem, ile „dla określenia pewnej zwartej całości muzycznej, spojonej powiązaniem tematów i jednolitością stylu". W fakturze trzyma się autor zasady swobodnej linearności. Daje mu to możność łączenia ze sobą, systemem niezależnej równoległości, kilku motywów naraz, rozwijających się na tle niekiedy równie niezależnego tła uzupełniającego. Brzmienie całości w tej technice jest wypadkową poziomych kojarzeń tematycznych, nie krępowanych ani ograniczeniami ani względami na pionowe teorje „dobrego brzmienia".

Instrumentacja podporządkowana jest potrzebom stylu — rzeczywistego czy też wywzorowanego; brzmienie orkiestry jest zatem dosyć czerstwe i w swej objektywności (motto: gra się na tem, co jest pod ręką, i gra się to, co na danym instrumencie wygrać można) podobne do brzmienia orkiestry niejednego ze współczesnych wyznawców „rzeczowości". W wyzyskaniu poszczególnych instrumentów autor wykazuje swobodę i umiejętność, świadczącą o ich gruntownej znajomości.

Ujęcie góralszczyzny w tym utworze, schematyczne, wykresowe niemal — wskazuje na zupełnie objektywny i myślowy stosunek autora do podjętej pracy, stosunek, jakby świadomie wyrzekający się podszeptów intuicji i swobody wyobraźni. Dało to w rezultacie dzieło nieszablonowe, posiadające spoistość zewnętrzną i jednolitość wyglądu (o więcej autorowi zdaje się nie chodziło) a wśród prób nagięcia góralszczyzny do potrzeb artystycznej muzyki polskiej wyróżniające się własną odrębną fizjonomją.

Partytura (niewielki format) wydana jest z widoczną starannością i ładnie się zewnętrznie prezentuje. Strona techniczna w wydaniach T. W. M. P. robi stałe postępy. Nie usunięto jeszcze wszystkich braków i zdarzają się takie niedopatrzenia jak: rozmazanie farby; nierówne lub niewypełnione wcale farbą nuty; nieuwzględnienie odpowiedniej przestrzeni w proporcjach figur rytmicznych; użycie niewłaściwych czcionek (za wielkich, za małych, brzydkich) do tekstów i tytułów i nieumiejętne rozłożenie ich na płaszczyźnie; za wielka lub za mała, a w każdym razie bardzo niezgrabna kursywa w uwagach techniczno-wykonawczych; krzywe obcięcie papieru w introligatorni itp. Wszystko to zdarza się jeszcze, ale już coraz rzadziej i jest nadzieja, że zniknie zupełnie. — Byłoby to pożądanem — szczególnie teraz, kiedy wydawnictwo rozchodzi się na obce rynki i posiada zagraniczne przedstawicielstwo tak poważne, jak firma Eschig w Paryżu.

St. Wiechowicz.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Ludwika Marek-Onyszkiewiczowa, znakomita artystka - śpiewaczka i nauczycielka śpiewu, obrała, jak wiadomo, od roku Poznań za stałe miejsce swej pracy pedagogicznej. Prof. Onyszkiewiczowa z nowym rokiem szkolnym objęła klasę śpiewu solowego w Wielkopolskiej Szkole Muzycznej.

Śląskie pieśni ludowe na chór mięszany a cappella opracował zasłużony muzyk i dyrygent katowicki Stefan Stoiński. Wyszedł zeszyt, obejmujący siedm pieśni z powiatu oleskiego oraz rybnickiego. (ad)

KRAJOZNAWSTWO

Huculska egzotyka. Redaktor Jerzy Drobnik, nasz korespondent berliński, którego listy tak barwnie przedstawiają stosunki „Trzeciej Rzeszy", spędził wywczasy letnie na Huculszczyźnie i wrażenia swoje opisuje w sposób wysoce interesujący na łamach „Jlustracji Polskiej". Tytuł artykułu, „Huculska egzotyka", odpowiada dokładnie zawartości. Jeżeli na polskich kresach wschodnich podróżnik wpada z reguły w pełną egzotykę (n. p. w Pińszczyźnie) to Huculszczyzna, acz bliższa, w niczem nie ustępuje tamtym stronom nasileniem swego egzotyzmu, a nawet przewyższa je napewne kolorowością i świetnością sztuki ludowej, równie jak bogactwem krajobrazu. O tym ostatnim pouczają nas wyborne fotografje, na których znajdujemy także typy huculskie. Red. Drobnik ze zamiłowaniem i znawstwem przedstawia też ludowy przemysł artystyczny, na Huculszczyźnie tak bogaty, jak ongi na Podhalu.

Domy wycieczkowe dla młodzieży. W październiku ub. r. odbyła się w Amsterdamie pierwsza międzynarodowa konferencja, poświęcona sprawie szkolnych domów wycieczkowych. W związku z tem dr. Orłowicz zamieszcza w zesz. 6/8. „Wychowania Fizycznego" informacje o ruchu tym w Polsce i zagranicą. Na pierwszem miejscu kroczą Niemcy, gdzie akcję zakładania domów wycieczkowych rozpoczął nauczyciel Schirrmann w r. 1907. Liczba domów wycieczkowych wynosiła w r. 1931 — 2 200 a ilość noclegów — 4 milj. 200 tys. Na drugiem miejscu stoi Czechosłowacja, potem Austrja, Szwajcarja, Bułgarja, Holandja, Anglja, Irlandja, Francja, Belgja, Danja, Norwegja, Finlandja. W r. 1932 Polska miała 140 schronisk, nocowało 66 286 osób. W porównaniu n. p. z r. 1927, kiedy było tylko 41 schronisk, rozwój jest widoczny. Zagranicą organizacją domów wycieczkowych zajmują się stowarzyszenia, u nas władze szkolne. Konferencja w Amsterdamie uznała nasz system jako zasługujący na naśladowanie. (sn)

TEATR

Bieda scen prowincjonalnych. Z Wilna donoszą nam (zw): Teatr grodzieński, który jest zarazem teatrem objazdowym na Białystok i parę innych miasteczek, dał w ubiegłym sezonie tyle samo przedstawień co w r. 1931-32, t. j. 225 na których odegrano 39 sztuk (ilość ta sama co poprzednio). Ale frekwencja zmniejszyła się o 9000 widzów, a dochody wskutek tego o 17.000 złotych. W Białymstoku zakończono deficytem 4000 złotych, który wszakże został pokryty, gdyż białostocki samorząd dał 10.000 subwencji. Rzecz ciekawa, że przedstawienia w Sokółce dawały przeciętnie po 40 złotych zysku, zaś w Augustowie 67, w Suwałkach zaś 97. Personał składał się z 17 osób.

Nowy okres teatru łódzkiego. Razem z wydzierżawieniem gmachu „Scali", który ma pojemność 1000 widzów, wchodzi kierowany teraz przez K. Wroczyńskiego teatr łódzki w nową fazę. Dotychczasowy gmach przy ul. Cegielnianej był niewygodny i za szczupły, magistrat wynajął więc „Scalę" (potrącając czynsz z subwencji), zaś dyr. Wroczyński wziął na siebie przebudowę sali i sceny. Personel składa się przeważnie z sił młodszych, lecz okresowo będą występowali aktorzy o marce wyrobionej, jak Solski, Zelwerowicz, Sosnowski Stanisławski i in., z pań zaś Jadwiga Zaklicka i Zofja Grabowska. Obok już wymienionych, reżyserować będzie m. in. dyr. Teofil Trzciński. Sezon rozpocznie się „Protesilasem i Laodamją", oraz „Sędziami", w reżyserji Sosnowskiego, który zagra Samuela, jedną ze swych wybornych ról.

OCHRONA ZABYTKÓW

Kiedy umarł Wit Stosz? Znamy wprawdzie rok śmierci mistrza, nie wiemy jednakże dokładnie kiedy, którego dnia i miesiąca 1533 r. ona nastąpiła. W t. zw. „Totengeläut" kościoła św. Sebalda zanotowano zgon artysty pomiędzy 24 września a 13 grudnia. Wszakże już z 3 grudnia 1533 r. datowany jest list rady miejskiej Zgorzelic do norymberskiej, zawierający prośbę, by synowi Wita z pierwszego małżeństwa, złotnikowi Florjanowi wypłacono przypadającą nań część spadku po ojcu. Przypuszczać zatem można, że mistrz Wit zmarł w październiku lub w pierwszej połowie listopada 1533 r. Zwłoki wielkiego artysty spoczywają na starym cmentarzu św. Jana. Na płycie nagrobnej, do dziś dobrze zachowanej, jest umieszczona renesansowa plakieta bronzowa z napisem: „Veit Stosz vnd seiner Erben Auch Hansen Keczlers vnd Hansen Karners vnd Irer Erben Begräbnis 1591". s. d.

Książki nadesłane

Konstanty Wiskowatyj: „Pogłosy historji polskiej w epice jugosłowiańskiej". (Próba historycznego badania epiki ludowej Serbów, Chorwatów i Słowieńców) z przedmową prof. Macieja Murki, w języku polskim wydane pod redakcją prof. dr. Marjana Szyjkowskiego. V Praze 1933. Nakladem Slovanskeho Ustavu — v komisi nakladatelstvi „Orbis", tiskem Statni Tiskarny v Praze.

Dr. St. Komar, E. Rybarz, Dr. A. Szczepański: „Górny Śląsk". Nakładem okręgu śląskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich.

Środa, dnia 30 sierpnia 1933 roku, uroczyste otwarcie nowego sezonu w kinach „Apollo“ i „Metropolis“!

Ulubienica publiczności
Sylvia Sidney
na ekranie
kina „APOLLO“
w pierwszym „przeboju“ naszego najnowszego, rewelacyjnego repertuaru p. t.
„MADAME BUTTERFLY“
Seanse: **5, 7 i 9-ta**
ns 5 058/9
Ceny miejsc od **75** gr

Słynna para wesołków
FLIP i FLAP
zaprasza wszystkich na swój kapitalny film pod tytułem:
Schowajcie swoje smutki!
do
kina „METROPOLIS“
Seanse: **4,15, 6 i 8-ma**
Ceny miejsc od **60** gr

Nasze kina najtańsze! — Nasze programy najlepsze!

Frekwencja w teatrach

Teatry stałe w Polsce przechodzą ciężkie przesilenie, polegające przedewszystkiem na ciągłym spadku frekwencji. Trudna ustalić istotne przyczyny tego niepożądanego zjawiska. Wskazywano że zawinił niedość staranny dobór utworów scenicznych itp. Nie ulega wszakże wątpliwości, że zmniejszone dochody zmusiły publiczność do ograniczania się w wydatkach przedewszystkiem w zakresie zaspokajania t. zw. potrzeb kulturalnych, do których należy i teatr. Kino i radjo też prawdopodobnie odegrały w tej mierze pewną rolę.

Według ostatnich danych Gł Urzędu Statystycznego wszystkich teatrów stałych w Polsce liczono ogółem 54, z tego połowa t. j. 27 przypadało na woj centralne, 5 na wschodnie, 12 na zachodnie i 10 na południowe. Według specjalności 5 przypada na operę i operetkę, 22 na dramat i komedję, 27 należy do typu mieszanego.

We wszystkich tych teatrach liczono (w liczbach zaokrąglonych) w r. 1932 — 36 200 miejsc, z tego 17 300 miejsc przypada na woj. centralne, 3 900 na wschodnie, 7 600 na zachodnie i 7 400 na południowe. Ogółem sprzedano 4 559 tys biletów z tego na teatry woj. centralnych przypada 2 095 tys. na wschodnie 458 tys., na zachodnie 1 074 tys. i na południowe 932 tys (zauważyć tutaj należy, że dla woj południowych brak danych wyczerpujących. przyjęto zatem w obliczeniach przeciętne dla całej Polski).

Jeżeli przejść do najważniejszej interesującej ogół kwestji — frekwencji w teatrach naszych, to się okaże, że na jedno miejsce teatralne w Polsce w ciągu całego roku przypada 125,9 widzów przyczem w woj. centralnych przypadnie 121,1, we wschodnich 117,4, w zachodnich 141 3 i w południowych 125,9. Ponieważ trudno się zorjentować, czy to mało, czy dużo i jaki należałoby stąd wysnuć wniosek dla frekwencji teatralnej, należy wziąć pod uwagę pewne okoliczności, towarzyszące życiu teatralnemu. Ponieważ w większości teatrów za nielicznemi wyjątkami paru uroczystych świąt przedstawienia są dawane prawie codziennie, przeto należałoby przypuścić. że dni, w których odbywają się one jest w roku około 360. O ileby zatem teatr wypełniony był w 100 proc., to na jedno miejsce wypadałoby 360 widzów. Ponieważ zaś, jak to wynika z przytoczonych liczb tak nie jest, to oczywiście przeciętne zapełnienie widowni jest bardzo dalekie od 100 proc.

Okazuje się zatem. że przeciętnie zajętych miejsc w teatrach w Polsce będzie tylko 35 proc. przyczem w woj. centralnych liczba ta wyniesie 33.6 proc., we wschodnich 32,6 proc., w zachodnich 39,3 proc. i w południowych 35,0 proc. Im dalej zatem na wschód tem frekwencja teatralna jest mniejsza. Ale nawet w woj. zachodnich, gdzie stosunkowa cyfra jest najwyższa, wypełnienie widowni nie sięga nawet 50 proc. innemi słowy przeszło połowa sali jest stale pusta. Jeżeliby nawet przypuścić, że w obliczeniu powyższem popełniono ten błąd, że w teatrach jest nie 360, lecz cokolwiek mniej dni widowiskowych, to odsetek wypełnienia, czyli faktyczna frekwencja w teatrach niewiele się powiększy.

Całkiem zrozumiałą zatem jest rzeczą, że teatry nasze są przedsięwzięciem deficytowem i bez jakiegoś stałego zasiłku pieniężnego istnieć właściwie nie mogą. Jeżeli którykolwiek teatr ma frekwencję większą, to tembardziej przerażające pustki będą w innych. W dzielnicy wschodniej teatr stały bez subsydjum w obecnych warunkach jest wręcz nie do pomyślenia.

O powodzeniu teatru decyduje oczywiście i to, jaką ilość widzów może dostarczyć teatrowi ludność danego terenu — Okaże się zatem, że na tysiąc mieszkańców woj. centralne w ciągu całego roku teatrowi dają 153 widzów, woj. wschodnie 80, zachodnie — 234 i południowe 140 Dla większej wyrazistości, jeżeli ilość tych widzów (na tysiac mieszkańców) w woj. wschodnich oznaczyć liczbą 100, to dla woj. centralnych otrzymamy liczbę 191. dla zachodnich — 293 i dla południowych — 175. Ludność więc woj zachodnich stosunkowo 3 razy częściej bywa w teatrze. aniżeli we wschodnich. Na jedno przedstawienie teatralne w woj. centralnych i południowych tysiąc mieszkańców dostarcza przeciętnie 0 4 widza, we wschodnich — 0,2 i w zachodnich — 0,7 Nic dziwnego. że przedsiębiorstwa teatralne u nas do intratnych nie należą.

A. P.

Krwawe ślady rewolucji

Syn ... patrzy łzy w polskim filmie

Rewolucja którą przeżyła ostatnio Kuba, skończyła się dość prędko dzięki interwencji Stanów Zjednoczonych, które do Hawany, stolicy wzburzonej wyspy wysłały okręty wojenne. Mimo to nie obyło się bez krwawych zajść, które nie ustały zupełnie nawet po ustąpieniu znienawidzonego prezydenta Mahady. Garść ciekawych zdjęć, ilustrujących ten przewrót rewolucyjny na Kubie, przynosi ostatni (36) numer „Ilustracji Polskiej“, jak zawsze bogaty w urozmaiconą treść i doskonałe ilustracje. Na szczególną uwagę zasługuje barwny reportaż historyczny p. t. „Dlaczego Sobieski ratował Wiedeń“, oraz zajmujący feljeton o olejku różanym p. t. „Gdy w Bułgarji kwitną róże“. Uzupełnieniem pięknego numeru jest mnóstwo zdjęć aktualnych z kraju i zagranicy, oraz zwykłe działy stałe. jak odcinek pięknej powieści Kawczyńskiego, **mody, humor, strona młodzieży** i t. p.

W 70-tym roku życia na teologję

Konwertyta John Staunton, profesor filozofji z Notre Dame w stanie Indiana (w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej) przybywa do Wiecznego Miasta celem rozpoczęcia studjów teologicznych i przygotowania się do święceń kapłańskich.

Monumentalny pomnik Lenina.

W Moskwie postanowiono wznieść pomnik Lenina. który ma pobić rekord wysokości. Będzie on mianowicie wyższy od statui, znajdującej się w porcie nowojorskim, i ma być wzniesiony na dachu projektowanego pałacu sowieckiego, na placu, na którym stała katedra Zbawiciela. Na miejscu poprzedniej ogromnej kopuły złotej wznosić się będzie posąg Lenina. Wysokość pomnika wyniesie 50 do 75 mtr podczas gdy amerykańska statuta wolności ma wysokość zaledwie 46 mtr. Kolos z Rhodos jeden z siedmiu cudów świata, pałacu Sowietów zaprojektował architekt miał podobno wysokość tylko 40 mtr. Plan Borys Yofan.

Z „Różowej Kukułki“

Jak wiadomo, kukułki nie posiadają własnych gniazd. W razie potrzeby udzielają im chwilowej gościnności inne ptaszki. Wynikają z tego czasem spory rodzinne. Różowa Kukułka dzieli los swych leśnych siostrzyczek. Po kawiarniach poznańskich rozeszła się wiadomość o sporze — tym razem nie rodzinnym, ale toczącym się przed prawdziwym trybunałem cywilnym — pomiędzy Kukułką a gospodarzem gniazdka przy Teatrze Wielkim. Podobno ten ptaszek, otrzymawszy lokal kawiarni od Miasta z wyraźnym serwitutem urządzenia w nim siedziby Różowej Kukułki, nie wywiązał się należycie z tej obligacji. Tak przynajmniej twierdzą kukułkarze. Stąd proces. stąd Kukułka przerwała przed miesiącem swe piątkowe „Przygrywki“ przenosząc się na wieś, jak monarchowie francuscy do Wersalu... I rozpoczęcie nowego sezonu odbędzie się w innym lokalu. Podobno pierwszy wieczór nastąpić ma już punktualnie 1 września. Gdzie? Z jakim programem? Wszystko to otacza dotychczas tajemnica, przez kukułkarzy — jak dotąd — zazdrośnie zachowywana.

SPORT

Lekka atletyka

Mistrz Niemiec Weiman ustalił wczoraj nowy rekord niemiecki w oszczepie i uzyskał świetny wynik 73 m, bijąc swój ostatni rekord 71 metrów.

Sokół drużynowym mistrzem Warszawy w kl. B. W niedzielę zakończone zostały lekkoatletyczne zawody w stolicy o drużynowe mistrzostwo Warszawy w kl. B. W poszczególnych konkurencjach zwyciężyli: Tyczka — Czwarnóg i Kłoś (obaj Sokół) po 3 mtr. oszczep — Mank (S) 43 29 mtr.; 5 klm. — Mlicz (Policyjny KS) 17:05,2 sek.; skok wdal — Jastrzębski (S) 5.90 mtr.

W klasyfikacji drużynowej zwyciężył zespół Sokoła — 21.652 pkt., 2. Policyjny KS — 18.287 pkt.

Na mecz Polska—Czechosłowacja, który się odbędzie w dniach 2 i 3 września br. w Warszawie, Polski Zw. Lekko-Atletyczny ustalił następujący skład naszej reprezentacji: 100 m. — Sikorski, Twardowski, rez. Łopacki; 200 m. — Biniakowski i Marciniec, 400 m. Biniakowski i Marciniec; 8 100 m. — Maszewski i Kuźmicki, 1 500 m. — Kucharski i Kuźmicki; 5000 mtr. Fiałka i Kurpessa, rez. — Puchalski. 110 m.: Nowosielski i Niemiec. 400 m. pł.: Maszewski i Kostrzewski; 4×100 m. Biniakowski, Sikorski, Twardowski i Łopacki; 4×400 mtr.: Biniakowski, Marciniec, Kostrzewski i Kucharski; wdal: Sikorski i Luckhaus, rez. Twardowski; w wyż: Pływaczyk i Niemiec; tyczka — Kluk i Sznajder; kula — Heljasz i Siedlecki; dysk — Heljasz i Siedlecki; oszczep — Turczyk i Luckhaus, rez. Mikrut. (PAT).

Lekkoatletyczne zawody sokole. Podczas odbytych w niedzielę w Grudziądzu zawodów lekkoatletycznych między Sokołem I Bydgoszcz a Sokołem grudziądzkim, Bydgoszcz odniosła zdecydowane zwycięstwo w stosunku 279:178 punktów.

Pływanie

„Wpław przez Bydgoszcz“. Niedzielne zawody pływackie na Brdzie zgromadziły we wszystkich biegach 180 zawodników. Startowano w czterch konkurencjach. W pierwszej, młodzików do lat 15, na przestrzeni 400 metrów, zwycięstwo odniósł Suszka, uczeń gimn. klasycznego, w czasie 5:13,4; 2. Gawroński, gimn. humanist. — 5:16,2; 3. Cywiński. — W biegu do lat 25 na dystansie 1500 metrów I miejsce zajął Zimniewicz (Sokół III) w czasie 15:32.6; 2. Kmera (gimn. hum.), 3. Raciniewski ((gimn. klas.) W biegu senjorów na dyst. 1500 mtr. 1. por. Stachowiak (Bydg. Kl. Pł.) w czasie 21:05; 2. Piasecki; 3. Małek. W biegu pań na 400 mtr. 1. Michalska (Sokół III) w czasie 6:51,6; 2. Marchlewska; 3. Millerówna.

Tennis

„Legja“ — LTK 5:2. Hebda i Orzechowska — Neumanówna i Tłoczyński 6:2, 6:2, Tłoczyński — Hebda 6:2, 2:6, 6:4.

Helen Jacobs — Helen Wills-Moddy 8:6, 3:6, 3:0. Finał mistrzostw amerykańskich przyniósł sensacyjną porażkę mistrzyni świata, która, startując w mistrzostwach Ameryki od roku 1923 siede razy, każdorazowo zdobywała mistrzostwo. W ciągu sześciu lat Helen WWills nie odała żadnego seta, dopiero po tegorocznym turnieju w Wimbledonie straciła w ciągu kilku tygodni dwa sety. Mimo bolesnej choroby krzyża, Helen Wills zbyt pewna siebie stanęła do mistrzostw. W finale Helen Jacobs krótkiemi podaniami tak ją zmęczyła bieganiem, że Wills zupełnie wyczerpana poddała się w trzecim secie przy stanie 3:0 dla przeciwniczki. Przypomnieć należy, że już raz w finale mistrzostw amerykańskich w roku 1921 niedysponowana Zuzanna Lenglen poddała się Mollory-Bjurstedt.

Spotkanie pomiędzy najlepszymi tennisistami poznańskimi Bratkiem i Warmińskim odbędzie się dziś we wtorek o godz. 16.30 po poł. na kortach AZS przy ulicy Noskowskiego 4. Spotkanie to budzi powszechne zainteresowanie.

Z turnieju w Bydgoszczy: Gra mieszana: Lilpopówna i Popławski — Haberówna i Bratek 6:2, 6:8, 6:0; Lilpopówna i Popławski — Andrótowa i Baranowski 6:2, 6:1. Finał: Pozowska i Stolarow — Lilpopówna i Popławski 6:3, 8:6.

Gry pocieszenia: w grach pojedyńczych pań pierwsze miejsce zajęła p. Krampe z Królewca, drugie Fryszczynowa z Torunia; w grach pojedyńczych panów pierwsze miejsce zajął Herdegen, drugie por. Sypniewski.

RADJO

Środa, 30 sierpnia 1933.

Poznań (335 m) godzina **12.25** (W,; godz. **13.03** płyty gramof. godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **18.15** (W); godz. **19.35** progr. teatrów pozn. i radjostacji; godz. **19.40** (W) godzina **19.58** sygnał czasu; godz. **20.00** (W) godzina **22.00** sygnał czasu — komunikaty; godz. **22.15** płyty gramof.

Warszawa (1412 m) godz. **7.00** audycja poranna; godz. **12.05** muzyka popularna i jazzowa (płyty); godz. **14.55** płyty; godzina **15.15** płyty; godz. **15.35** płyty; godz. **16.00** koncert popularny w wykonaniu ork. symf. Opery Poznańskiej pod dyr. Bol. Tylji (tr. z Ciechocinka); godz. **17.00** odczyt aktualny; godz. **17.15** koncert solistów Marja Barówna (fort.) i Miszewski (tr. z Krakowa — skrzypce); godz. **18.15** „Dotychczasowe wyniki działalności Funduszu Pracy, dr. Zbigniew Madeyski; godzina **18.35** muzyka lekka z płyt; godzina **19.40** kwadrans literacki: Nowela Tadeusz Rittnera „Mąż“ (nowela); godzina **20.00** muzyka lekka; godzina **20.50** dziennik wieczorny; godz. **21.00** skrzynka pocztowa rolnicza; godz. **21.10** recital skrzypcowy Eugenji Umińskiej; godz. **22.00** muzyka taneczna; godzina **22.25** wiadomości sportowe; godz. **22.40** muzyka taneczna.

TEATRY

Jutro Krzywoszewskiego „Uśmiech hrabiny“

Premjera najnowszej komedji St. Krzywoszewskiego „Uśmiech hrabiny“ odbędzie się w Teatrze Polskim jutro, w środę. Komedja Krzywoszewskiego grana była w ubiegłym sezonie w Warszawie z dużem powodzeniem, nic też dziwnego, że i w Poznaniu obudziła wielkie zainteresowanie wśród bywalców Teatru Polskiego.

Dziś we wtorek poraz ostatni lekka komedja Verneuilla „Musisz się żenić ze mną“ schodzi zupełnie z repertuaru.

Z Teatru za 50 groszy!

Dziś i jutro 2 ostatnie przedstawienia retrospektywnej rewji pod tyt. „Żegnajcie nam“ w koncertowem wykonaniu Sokołowskiej, Kozłowskiej, Soboltówny, Sempolińskiego, Sulimy i Wojnara. — W piątek 1 września, premjera nowej rewji i nowego zespołu. Przedsprzedaż biletów w firmie Szrejbrowski ul. Gwarna.

Karol Adwentowicz w Poznaniu

Świetny artysta, dyrektor Teatru Kameralnego w Warszawie, Karol Adwentowicz rozpoczyna jeszcze w tym tygodniu w Teatrze Nowym występy gościnne w znakomitej sztuce M. Pagnola p. t. „Handlarze sławy“, w której ostatnio występował z wielkiem powodzeniem w Warszawie.

Już teraz przyjmuje **KAPELUSZE damskie i męskie do przefasonowania i odnawiania** Cena od 2,— do 7,50 zł **Jesienne nowości w wielkim wyborze.** **TOMASEK,** ul. Pocztowa 9. dg 1 096

Ślady życia słowiańskiego z przed 4 tysięcy lat

Niezwykle cenne dla historji wykopaliska w powiecie kaliskim

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Kalisz, 27 sierpnia.

Każdy metr kwadratowy mieści w sobie ślady życia z odległych epok, gdy prymitywne warunki bytu nie nosiły na sobie jeszcze żadnego znamienia kultury.

Ziemie polskie a, jak się okazało, i powiat kaliski, posiadają ślady istnienia osiedli ludzkich od blisko 4 tysięcy lat. Człowiek ówczesny, nie znając czasów kryzysowych, stwarzał sobie łatwo warunki życia i sam, jak natura, prosty, zżywał się z nią, całemi wiekami obcując z rodzicielką ziemią, w niej mieszkając i w niej kości swe kładąc, by po kilku tysiącach lat pod postacią już tylko prochu i pozostawionych po sobie przedmiotów świadczyć, że to on, a nie inne szczepy, zamieszkiwał ziemie odwiecznie słowiańskie.

Donosiliśmy już pokrótce, że we wsi Kurza, koło Jastrzębnik, w pow. kaliskim, dokonano ciekawych odkryć i wykopalisk archeologicznych, natrafiając na ślady życia prehistorycznego.

Na zaproszenie kierownika robót wykopaliskowych, p. dr. Rudolfa Jamki, korespondent Wasz udał się do wsi Kurza, odległej od Kalisza o 18 km, gdzie zastał prace wykopaliskowe w pełni dokonanych odkryć, a wśród kilkunastu robotników, kierownika prowadzonych robót, p. dr. Rudolfa Jamki, asystenta Uniwersytetu Krakowskiego, p. magistra Zdzisława Rajewskiego, asystenta Uniwersytetu Poznańskiego i p. Stanisława Stańdo, laboranta Muzeum Etnograficznego w Łodzi.

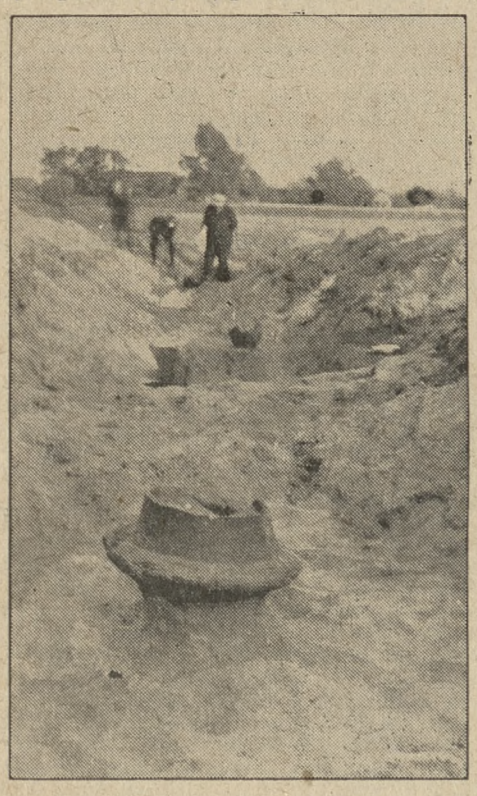

Fragment odkopanego cmentarzyska z okresu kultury łużyckiej, ze wsi Kurza, w pow. kaliskim. Na ilustracji widoczne popielnice z prochami zmarłych.

Na północny zachód od wsi Kurza przedstawił nam się obraz niezwykle interesujący. Spoglądamy wzrokiem wyobraźni w odległe wieki. Na dość dużej przestrzeni rozkopanego pagórka piaszczystego widniały groby z t. zw. okresu kultury łużyckiej. Ludność ówczesna grzebała zmarłych, uprzednio spalonych na stosie, w dużem naczyniu, zwanem popielnicą lub urną. Takie popielnice, w mocno zniszczonym stanie (naruszone przy orce lub wydobywaniu przez włościan kamieni do użytku własnego), wyłaniają się z piasku pod łopatą robotników, pouczonych przez kierowników tej pracy o zachowaniu ostrożności i o wartości naukowej wykopalisk.

Popielnice wspomniane zawierają przepalone kości zmarłego (małe cząsteczki jeszcze się zachowały) i najczęściej stopione w ogniu (przy paleniu na stosie nieboszczyków) przedmioty bronzowe lub żelazne. Przy odkryciu jednego z grobów znaleziono część zapinki z bronzu, stylizowanej w formie łba końskiego (według oświadczeń dr. Jamki, jedyny okaz z tego okresu, dotąd w Polsce znaleziony).

Odkopany teren jest miejscem odkrytej chaty słupowej Miejsca oznaczone kijkami wytknięte są dla pokazania, gdzie znajdowały się pale, wbite w ziemię. Widoczne na zdjęciu doły i wzniesienia są dołami odpadkowemi. Okres wzniesienia tej chaty datuje się z przed 3500 lat.

Obok jednej urny znaleziono również naruszoną t. zw. przystawkę, jakiemi obstawiano popielnice z prochami. Przystawki zawierały jadło i napoje, mające służyć nieboszczykowi, według dawnych wierzeń, za posiłek w życiu pozagrobowem. Tego rodzaju groby obstawiano następnie i przykrywano kamieniami, jako obwarowanie. Zasypane piaskiem, trwały tak i we wielu jeszcze miejscach trwają, aż przypadek, czy też poszukiwania archeologów nie odkryją ich i nie uchronią od dalszego niszczenia Podobnych miejscowości, jak Kurza, z cmentarzyskami, p. dr. Jamka odkrył 60 w pow. kaliskim.

We wsi Kurza p. dr. Jamka natrafił na trzy stanowiska: w dwóch osiedla ludzkie, w jednem cmentarzysko. Pierwsze stanowisko, jak już pisaliśmy — to jamy mieszkalne kultury łużyckiej (ok. 1000 lat przed Chrystusem). Około I w. po Nar. Chr. założono tam cmentarzysko okresu rzymskiego, przez co częściowo zniszczono znajdujące się tam jamy mieszkalne. Następnie, mniejwięcej w drugiej połowie III w. po nar. Chr. założono tam nowe cmentarzysko, które bardzo zniszczyło i poprzednie cmentarzysko i jamy, służące kiedyś za schronienie dla ludzi.

Między jamami z okresu kultury łużyckiej stwierdzono konstrukcję kamienną.

Drugie stanowisko, odkryte w Kurzej, przedstawia chatę o konstrukcji słupowej, należącą do ludności kultury trzcinieckiej (czasu około 1800 lat przed nar. Chrystusa). Osiedla słupowe, pierwsze w Polsce, natrafiono w Kurzej). Obok chaty słupowej stwierdzono istnienie dwóch jam odpadkowych, służących jako zbiorniki do różnych odpadków, nieużytków jadła itp. (jak dzisiejsze śmietniki). W jednej z jam odpadkowych znaleziono jakiś przedmiot kościany, zupełnie płaski w formie ryby, z jednej strony grzbietu ząbkowany. W zakończeniu tego przedmiotu, którego przeznaczenia nie zdołano ustalić, zrobiony jest niewielki otwór.

Trzecie stanowisko obejmuje cmentarzysko z okresu kultury łużyckiej, o czem obszerniej wyżej.

Polscy archeologowie, jak np. dr. Rudolf Jamka, który w pow. kaliskim bawi już od 28 czerwca rb. i w Kurzej pozostanie do połowy września rb., w tej miejscowości dokonał niezwykle ciekawych odkryć archeologicznych. Zebrany materjał w formie przedmiotów z bronzu i żelaza oraz wielu bardzo popielnic i przystawek, chociaż wiele z nich w stanie potłuczonym, pozwoli na pogłębienie nauki o pierwszych Słowianach w Polsce, których istnieniu zaprzeczają Niemcy, chcąc wmówić w świat, że nasze ziemie zajmowały szczepy germańskie. Wykopaliska w Kurzej przeczą dowodzeniom Niemców i dają świadectwo prawdzie, że ziemie polskie zamieszkiwały od tysięcy lat ludy słowiańskie.

Znajdowane na terenie powiatu kaliskiego wykopaliska potwierdzają również wzmianki Ptolomeusza o istnieniu już za czasów rzymskich Kalisza, ówcześnie Callissią zwanego.

K. M.

Komenda Drużyny Błękitnej w Poznaniu zorganizowała w bież. roku obóz letni dla swych drużyniaków w Hallerowie nad morzem. Z pobytu w obozie odnieśli uczestnicy wiele korzyści i przyjemności, zwłaszcza, że okolica Hallerowa jest piękna, a inicjator p. komendant kap. rez. Dworzański uczynił wszystko, aby uprzyjemnić pobyt swej drużynie. Zdjęcie przedstawia widok ogólny na plażę Hallerowa, oraz ćwiczenia strzeleckie drużyny błękitnej.

Na dworcu w Poznaniu

nabywać można **„Kurjer Poznański"** w kioskach „Ruchu" już od godz. **15,00.** Z dogodności tej korzystać winni wszyscy wyjeżdżający z Poznania popołudniowemi pociągami.

Cena za egzemplarz 20 gr.

Atlantyk górą!

Rok 1933 stał się bardziej jeszcze niż jego poprzednik, rok 1927, rokiem Atlantyku: 262 lotników dokonało 60 przelotów nad jego wodami w tym czasie. Wśród tych 262 śmiałków znajdowało się według narodowości: 3 Polaków, 3 Anglików, 15 Francuzów, 24 Włochów (przeloty Balbo), 2 Amerykanów, 2 Litwinów, 1 Niemiec. Zaginął bez wieści Niemiec Wehdhaft, zabił się przy Azorach jeden Włoch, zginęli w tragiczny i zagadkowy sposób dwaj Litwini, Dartius i Girenas. Przyznać trzeba, że rok 1933 był, jak dotąd, szczególnie pomyślny dla lotników, dokonywujących przelotu nad Atlantykiem.

Jak się sprawdza perły

Jak odróżnić perłę naturalną od „wyhodowanej"? W Londynie, w Hattongarden, gdzie skupia się handel drogiemi kamieniami, znajduje się laboratorjum utrzymywane przez londyńską izbę handlową, które zajmuje się specjalnie badaniem pereł i drogich kamieni. Laboratorjum posiada bardzo silny aparat rentgenowski, oraz t. zw. endoskop, przy pomocy którego można zbadać wszystkie słoje perły aż do rdzenia środkowego. Zbadanie słojów i nawarstwienia ich pozwala z cała ścisłością powiedzieć, czy dana perła jest naturalną, czy też wyhodowaną. Aparat rentgenowski wchodzi w grę wówczas, jeśli perła poddana zbadaniu nie jest przedziurawioną, gdyż przy badaniu endoskopem należy wsunąć w nią igłę. Przy prześwietleniu rentgenem ukazuje się wewnętrzna budowa perły, która zdradza natychmiast jej pochodzenie. (b)

Dobra rada

— Rozprawa, którą pan mi dał, jest niezła, ale powinna być tak napisana, aby zrozumiał ją każdy głupiec.

— A co panu wydaje się niejasne?

KURS RYTMIKI I PLASTYKI
Walentyny Wiechowiczowej.

Otwarte wpisy na następujące kursa: Kurs Rytmiki i Plastyki dla Pań Rok I, II i III. Kursa Rytmiki dla dzieci od 4—9 i 10 do 14 lat Kurs gimnastyki obchudzającej dla pań. Kurs Rytmiki dla Panów. Wpisy i informacje w Studjum Wychowania Fizycznego (Park Wilsona) codziennie o godz. 4—5. zg 19 723

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **M. M. 100.** Tak jest, dodatek 10 proc. jest prawny. (K)

— **Stały Czytelnik.** Do 5 000 zł wolne od opodatkowania. (K)

— **P. Szmytkiewicz.** Prawo tego nie przewiduje; zależne to jest od dobrowolnej umowy. Bez zgody gospodarza nie można pokojów odnajmować. (K)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Lucyna Klichowska z domu Waligórska, 45 lat, Krystyna Staśkiewiczówna, 3 lata, 2 mies. 9 dni, Felicja Kuhnówna, 5 mies. 18 dni, Władysława Ratajczakowa z domu Lipińska, 31 lat, Anna Królowa z d. Taberska — 65 lat, Michał Cichocki robot. kolej. — 61 lat, Wojciech Mańczak — 22 godziny, Jakób Kubicki, robotnik — 74 lat, Janina Łagodzińska — bez zawodu — 30 lat, Władysław Perczyński — 15 minut, Kazimierz Jaskólski, bronzownik — 25 lat, Maksymiljan Krynicki, sędzia sądu apel., 55 lat, Ignacy Sikora — ślusarz kolejowy, 58 lat.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Janowska-Kopczyńska, primadonna opery
Grossówna, prima balerina
Kręglewski, mistrz gwizdu
Statkiewicz, balet
Mąkowski, konfesjoner
i inni biorą udział w Wielkim Pokazie Nowości jesienno-zimowych Domu Handlowego F. Woźniak (Kramarska 16), **w niedzielę, 3 września o godz. 12 w poł. w „Metropolisie".**
Cały zysk na cele „Caritasu". zg 19 740

Wróciłem
Dr. Wł. Suwalski
specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie
ulica Cieszkowskiego nr. 7
Lecznica prywatna
11,30—12,30 3—5. zg 19 742 tel. 35-68

Piotr Czarnecki
Poznań, Mickiewicza 3, tel. 69-78
zaprz. biegły w dziedzinie automobil. na obwód Sądu Apel. w Poznaniu. zg 19 738
Opracowuje: **kosztorysy, oszacowania samochodów, szkód i t. d.** — w sprawach cywilnych i karnych.

Kilka
dzielnych nakładaczek na pośpieszne maszyny
przyjmie od zaraz na czas przejściowy
Drukarnia św. Wojciecha Sp. z o. o.
ul. Piotra Wawrzyniaka 39. dg 1 118

Tel. 33-35
PP. Kupcom, Przemysłowcom, Ziemianinom oraz zainteresowanym podaje Związek Bankowców przy ul. Podgórnej 8 do łaskawej wiadomości, że posiada pośród swoich bezrobotnych członków
rutynowanych księgowych
którzy za minimalną opłatą wykonują odwrotnie **wszelkie prace wchodzące w zakres księgowości jak: zestawiania bilansów, zakładanie księgowości każdego systemu, sporządzanie inwentur oraz załatwiają wszelkie prace biurowe, podatkowe itp.**
Prosimy o łaskawe poparcie i przyjście z pomocą bezrobotnym, znajdującym się w bardzo krytycznem położeniu Tel. 33-35. zg 19 725
Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności R. P. Okręg Poznański.

Ekspedjent
do sklepu tapet potrzebny od zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 19 741.

TANIO TANIO
Uspulun, Germisam, kamień niebieski
oraz wszelkie środki do zaprawy zboża najkorzystniej w
DROGERJI WARSZAWSKIEJ
Poznań, 27 Grudnia 11. Tel. 20-74 dg 1 047

Bardzo staniały
anodówki. Jeszcze zwiększona pojemność! Jeszcze doskonalsza technika produkcji. **Fabryka ogniw Mat, Poznań, Składowa 5/7.** dg 647

Budujemy na zlecenie w własnych warsztatach pierwszorzędne
karoserje samochodowe
otwarte, kryte, kabriolet w najwspółcześniejszych linjach
wykonujemy tanio, terminowo, rzeczowo wszelkie naprawy oraz modernizacje wchodzące w zakres karoseryj samochodowych
„BRZESKIAUTO" S.A.
Poznań, ul Dąbrowskiego 29
tel. 63-23, 63-65
Pg 4 063-34.89

ng 4 495

Myśliwską
broń wszelkich fabryk światowych
Ceny znacznie zredukowane
J. Specht Nast.
wł. J. K. Chmielewski
Poznań, Ratajczaka 3.
dg 1 127

POLOWANIE
na kuropatwy rozpoczyna się z dniem **1 września,** przeto polecamy znane nasze
naboje bezdymne świeżego ładowania
kal. 12, 16 i 20 po **25** gr szt. przy większych zamówieniach rabat i przesyłka franko.
Warszawska Spółka Myśliwska
Poznań, Gwarna 12 — Tel. 19-08
Skład broni i własna fabryka amunicji oraz odlewnia śrutu.
dg 1 129

Kupię **MOTOR ZAPĘDOWY** 16—20 konny na gaz ssący (Sauggas) wraz z urządzeniem lub bez. **URZĄDZENIE DO CENTRALNEGO OGRZEWANIA** wraz z rurami 2—3 cal. lub też rury oddzielnie, używane 300 mtr Kompletną lub częściową **centralę elektr. 110 volt.**
Śpieszne zgłoszenia: Kościan, Skrzynka poczt 31. zg 19 739

Farby — lakiery — pokosty
po cenach fabrycznych tylko
Wielkie Garbary 39, telefon 53-26 ng 4 751
Fabryka Lakierów i Pokostów
Biel cynkowa 1 kg. 60 gr. Emalja biała 1 kg. puszka 2,— zł.

W Magistracie stoł. miasta Poznania wakuje z dniem 1 października 1933 r. posada
miejskiego lekarza obwodowego.
Warunki: Pobory urzędników państwowych według grupy VI. Kandydaci w wieku do 40 lat, mający przynajmniej 5-letnią praktykę lekarską, zechcą zgłoszenia swe przesłać do Magistratu (Poznań - Ratusz) do dnia 15 września 1933 wraz z podaniem: 1) życiorysu własnoręcznie pisanego, 2) oryginału lub uwierzytelnionego odpisu pozwolenia na wykonywanie praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem, 3) świadectw lub uwierzytelnionych odpisów z dotychczasowych stanowisk, 4) świadectwa lub uwierzytelnionego odpisu z odbytego kursu przeszkolenia dla lekarzy powiatowych w Państwowej Szkole Higjeny, 5) świadectwa zdrowia wystawionego przez lekarza powiatowego. ng 5056
Prezydent Miasta: (—) Ratajski.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 3 728-33.97

Gramofony — najtaniej
Płyty Odeon 3.50 Cristal 2.20. F. Baloń Woźna 12.
Pg 3 725-33.45

Meble najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórna 13.
Pg 3 122-23.59

Meble najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski, przy Krzyżu. zdg 57 331

Parcela
955 m² — Aleja Wielkopolska. Romana Szymańskiego 2.
zdg 57 715

Majątek ziemski
1200 mórg w dobrej kulturze zaraz na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdg 57 960

Kareta
elegancka na dwie strony otwierana, szyby różnete Ratajczaka 2, mieszkanie 7. zdg 56 257

Skład
galanteryjny z towarem, urządzeniem w ruchliwej ulicy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn
zdg 57 751

Pianino
czarne, bardzo dobre, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 675

Dom
czynszowy z przyległym placem przy Fabrycznej 9/10 na sprzedaż
zdg 56 796

Polowczyka
(suczka bronzowa) 3 pola sprzedam Nowak St. Knapowskiego 29, Górczyn. zdg 58 013

Jadalnia
ciemna skromniejsza, żyrandol korzystnie Kramarska 19/20 mieszkanie 9. zdg 58 009

Kastę
do śmieci Wodna 6 zdg 58 003

Skład
kolonjalny zaprowadzony urządzenie towar zaraz sprzedam. — Adres Kurjer Poznański
zdg 58 071

Foxteriery
rasowe. Kręta 23, m. 12.
zdg 58 096

Dobra rycerskie
2 000 mórg ziemi pszennej pałac parku 12 pokoi, 100 bydła 150 świń 50 koni zamienię na kamienice z dopłatą Oferty Kurjer Poznański zdg 58 118

Pianino
Focke, Woźna 10, podwórze prawo IV. zdg 58 247

Pianino
tanio Górna Wilda 75, mieszkanie 5. zdg 58 246

Singera
damska sprzedam. Zielona 5, mieszkanie 1. zdg 58 236

Teki 0.95
Czysz Skolna 11.
Własna pracownia
Pg 3 713-32.58

Fortepian
krzyżowy sprzedam Szamarzewskiego 12 mieszk. 3. zdg 58 233

2 karatowy brylant
czystej wody pięknej oprawie korzystnie sprzedam — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 232

Meble
kupisz z pierwszej ręki najtaniej stolarnia, Rybaki 15. zdg 58 258

Skład kolonjalny
z przyległą ubikacją piwnicą magiel przy ruchliwej ulicy korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 58 333

Kolonjalkę
z urządzeniem i towarem, mieszkaniem, 3 pokoje, kuchnia, w powiatowem mieście, sprzedam okazyjnie 2 000 zł. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 58 099

Regał
i stół składowy tanio na sprzedaż. Wrocławska 14, skład. Andersz. zdg 58 319

Sypialnie
mahoń i dąb tanio na sprzedaż. Stolarnia, Rom. Szymańskiego 3.
zdg 58 318

Maszyna
i przybory krawieckie na sprzedaż. Ogrodowa 10, m. 3.
zdg 58 309

Kupuję
sprzedaje używane: garderobę, obuwie meble, inne rzeczy. Skład używanych rzeczy. Wodna 6 — wejście Ślusarskiej zdg 58 239/40

Lampy sufitowe
kloszowa kilkanaście sztuk, dla biur lub składów tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 57 141/2

Szafa żelazna
mniejszych rozmiarów tanio na sprzedaż. Stary Rynek 4, filja Kurjera Poznańskiego.
zdg 57 143/4

Skład
towarów krótkich, 2 pokojowe mieszkanie, ewentualnie bez towaru Widermański. Marszałka Focha 167. zdg 58 194/5

Domek
pokój kuchnia, morga ogrodu, dużej wsi przy Jarocinie, cena 1 500 Otreba. Jarocin. Kilińskiego 2.
zdg 58 439

Motor
ropny, 6 KM., mało używany, korzystnie sprzeda Skład Maszyn, Poznań, św. Marcin 13. zdg 58 403

Laska
Mandragora, unikat nadzwyczajny okaz dla znawcy bardzo okazyjnie, lecz tylko do jutra wieczór, sprzeda „Lamus", Strzelecka 1. zdg 58 397

Drzewo
opałowe tanio dostarczam. Kraszewskiego 26. zdg 58 464

Jadalnię
nową, ładną, bardzo tanio sprzedam. — Stolarnia Piaskowa 8, Walkowiak. zdg 58 386

Tapczany
leżanki szufladami garnitury nowoczesne. Kręta 23 Banaś.
zdg 58 530

Samochód
limuzyna za 1 500 spiesznie sprzedam. Garaże, Jeżycka 42 a, portjer. zdg 58 527

Wózek
nowoczesny sprzedam. Stroma 26, m. 3. zdg 58 510

Jadalnia
modna mahoniowa okazyjnie Stolarnia Bukowska 9. zdg 58 543

Skład
fryzjerski centrum tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański
zdg 58 535

Majątek
200 hektarów pszennej buraczanej ziemi sprzedam natychmiast przy wpłacie złotych 60 000 Położenie uroczę 4 kilometry od miasta gimnazjalnego. Zgłoszenia do właściciela Kilkowski, Września.
zdg 58 356

Kolonjalkę
klientelą gotówkową najruchliwsza ulica powód choroba sprzedam. Adres Kurjer Poznański
zdg 58 355

Parasole do szkoły 3,60
Czysz. Szkolna 11.
Pg 3712 32,55

Motocykle
Matchless oraz Raleigh po cenach wyjątkowo niskich. Dogodne warunki. Moto-Sport, dawn. Koszczyński. Wielka 12, m. 8.
Pg 3 707-32.17

Sprzedam
tanio zaprowadzony lokal, mieszkanie, pół koncesji, przedmieście Poznania. Oferty „Par". Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.283.
Pg 4 066 56,283

Radjo
czterolampowe prąd zmienny, prima głośnik okazyjnie Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 305

Singera
maszyne sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 58 293

Wózek
dziecięcy dobrze utrzymany modny, Grześkowiak, Kracnarska 25. rg 3 080

Rower
dziecięcy trzykołowy na sprzedaż. Stary Rynek 65. rg 3 078

Jamniki
młode rasowe sprzedam. Gen. Chłapowskiego 2, m. 1. zdg 58 428

Dom
skład kolonjalny oberża bez konkurencji duża wieś 2 morgi ziemi 6 000. Kossmann, Fredry 6.
zdg 58 368

5 KUPNA

Wagę
decymalna i stołową kupię. Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 58 016

Stół
składowy mniejszy. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 036

Parcelę
nabędę wzamian samochodu „Citroen" gwarantowanego. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 678

Pianino
kupię Oferty cena Kurjer Poznański zdg 58 234

Obrazy
olejne gotówka kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 58 158

Angielka
(piec) używaną kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 113

Rewolwerówkę
nowoczesną kupi „Ster". Noskowskiego 3. Pg 4 064-56.279

Maszynę
damską używaną kupię zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 58 471.

Bechsteina
lub Blüthnera kupię. Oferty ceną do Kurjera Poznańskiego
zdg 58 497.

6 KAMIENICE

Dom w Gostyniu
piętrowy w Rynku z 2 składami. 4 września subhasta, nabyć można przy pomocy banku korzystnie Potrzeba ca. 5 000 reszta hipoteki. Śpieszne zgłoszenia do Agencji Kurjera Poznańskiego w Gostyniu ng 5 046

3 kamienice
komfortowe z ogrodem, najlepszym punkcie z powodu śmierci tanio na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 46. zdg 56 001

Kamienicę
z składami blisko Starego Rynku za 7¼ krotny czynsz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 137

Kamienicę
nową, Łazarz, 6 lokatorów, dochód 6 000, sprzedam 50 000, wpłaty 35 000. Tomczak, Wierzbięcice 31. zdg 58 276

Kamienicę
komfortową, śródmieście czynsz roczny 12 800, za 105 000 wpłaty 80 000, sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 374

Willa
15 ubikacyj, nowa wykończona (przy Sołaczu), cena 30 000, wpłaty 20 000. Gruszczyński, Pocztowa 30. zdg 58 210

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
gospodarstwa, kamienice uzyska każdy! Informacyj udziela bezpłatnie, zamiejscowi znaczek. — Juska, Poznań, Woźna 14, parter
zd 57 972

Wspólnik
z kapitałem 3 000 do fabryki mydła poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 155

Wspólnika
z kapitałem 5 000 przyjmę, gwarancja hipoteczna, dobry zysk, bez konkurencji. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 491.

Poszukuję
pożyczki 8 do 12 000 zł na I hipotekę na prywatne 150 morgowe gospodarstwo, procent podług ugody. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 58 437

8 DO WYNAJĘCIA

Siedem
pokoi komfort od 1-go września. Matejki 7, gospodarz. zdg 57 645

Pięciopokojowe
zaraz. Komfortowe słoneczne. — Grunwaldzka 19 gospodarz.
zdg 57 870

7
pokoi komfortowych od 1. 10. od gospodarza, Dąbrowskiego 65, mieszkanie 4. zdg 57 536

Dwa
pokoje kuchnia zaraz do wynajęcia. Osiedle Warszawska 123
zdg 58 046

Trzypokojowe
komfortowe willa plac Zbawiciela Zgoda 14 przedostatni przystanek czwórki Łazarz. Gospodarz 19 — 20 zdg 57 999

7 pokojowe
mieszkanie przy ulicy Słowackiego 38 wolne od 1. 9. br Wiadomość na miejscu Trojanek dom podwórzowy, II piętro zdg 58 186

4
pokoje z wygodami, czynsz zgóry gospodarz. Wodna 26.
zdg 58 136

Wolne
2 pokojowe mieszkanie Łazarz. Zgłoszenia Wielkie Garbary 14. m. 4, godz. 7—9 wieczór.
zdg 58 328

Mieszkanie
5 pokojowe wolne zaraz. Deierling, Szkolna 3. zdg 58 216

300
wolnych mieszkań 120 składów, stróżostwa czynsz miesięczny. 500 majątków Pośredniczy bezpłatnie Zrzeszenie właścicieli kamienic Wierzbięcice 27. zdg 58 478

7 pokojowe
mieszkanie lub biura przy ul. 27 Grudnia 11, VI. piętro od 1. października. Zgłoszenia ul. Rzeczypospolitej 1, I. piętro.
zdg 58 341

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, spiżarka do wynajęcia zaraz. Fabianowo. Dąbrowskiego 27. zdg 58 311

Lokal
2 okna wystawowe ewentualnie z dużemi suterenami, ulica Kramarska 15, do wynajęcia. Zgłoszenia telefon 20 48. zdg 56 315

Skład
nadający się na każdą branżę, wydzierżawię od 1. 9. Sołacz, Śląska 11. Pg 4 065-56.282

3
4 pokojowe komfortowe, już wolne. Sołtysiak, Prusa 18. zdg 58 387

Wydzierżawię
2 pokoje z kuchnią w podwórzu od zaraz wprost od gospodarza. Czynsz półtora roku zgóry. Zgłoszenia Staszica 1, biuro. zdg 58 511

2
pokoje, kuchnia, wolne, od gospodarza. Czynsz zgóry. Grobla 20. Zgłoszenia 1—3 po południu.
zdg 58 102

Pokój
kuchnia Winiarach obszerne. — wolne płatne zgóry miesięcznie 30 Wiadomość Hoffmann, Urbanowska 7 zdg 58 539

Trzypokoje
kuchnia, łazienka, tanio wynajmie gospodarz, Św. Leonarda 1 a, Winiary. dg 1 128

5
pokojowe, kuchnia, łazienka, z pokojem dla służącej, w pobliżu Starego Rynku wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego
zdg 58 097

9 SZUKA MIESZK.

Pokoju
z kuchnią poszukuje emeryt za miesięczną dzierżawę wprost od gospodarza z dniem 1 września. Referencje dobre pewny płatnik Łaskawe oferty Kurjer Poznański podz zdg 56 940

4 pokojowe
zaraz III piętro od 1 października II. piętro w centrum wolne od podatku. — Wojciechowski, Stawna 13. zdg 57 015

Mieszkania
jednopokojowego i kuchni poszukuje pół roku zgóry tylko od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 58 058

1—2
z kuchnią śródmieście od zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 58 060

Dwóch
pokoi z kuchnią lub jednego poszukuje w śródmieściu wprost od gospodarza Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 58 055

2—3
pokoje, kuchnia, łazienka nowoczesne, odnowione I piętro, Jeżyce, oddam za roczny czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 529

Rok zgóry
2—3-pokojowego mieszkania na Jeżycach wprost od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 084

2 — 3
pokojowego mieszkania z łazienką w centrum nie wyżej 2 piętra wprost od gospodarza, płacę ½ roku zgóry, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 148

Jednopokojowego
początek Wildy małżeństwo bezdzietne. Czynsz zagwarantowany Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 157

Szukam
2 pokoi próżnych centrum na biuro. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 235

Wdowa
samotna którą mieszka 40 lat w „Akwawicie" i z powodu śmierci męża musi się wyprowadzić szuka 1—2 pokoi z przynależnościami. Tocka Cieszkowskiego 5 zdg 57 944

Pokoju
próżnego względnie pokoju, kuchni od gospodarza poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 58 116

3 — 5
pokoi poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 220

Trzypokojowe
łazienka poszukuje inżynier od 1. 11. wprost od gospodarza. Warunki Kurjer Pozn. zdg 58 425

2 lub 3
pokojowego mieszkania z przynależnościami poszukuje pewny płatnik, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 398

Próżnego
pokoju od gospodarza poszukuje. płacę pół roku zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 390

Oficer
poszukuje 3 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 515

Poszukuję
pokoju z kuchnią od gospodarza. Czynsz półroczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 479

Starsza
wdowa po urzędniku szuka 2—3 pokojowego mieszkania w Poznaniu na pierwszym piętrze w zaciszu blisko kościoła Proszę o podanie ceny mieszkania Oferty Agnieszka Franica Opalenica, ul. Zbaszyńska. zdg 58 357

Młode
małżeństwo na stałej posadzie poszukuje pokoju kuchni za miesięczną dzierżawę od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 301

Mieszkania
2—3 lub 4 pokojowego centrum miasta poszukuje. Oferty Kurjer Poznański rg 3 072

11 POKOJE UMEBL.

Panienka
na pokój. Wielka 1 m. 12. rg 3 069/70

Pokój balkonowy
ładnie umeblowany zaraz do wynajęcia Wierzbiecice 3 mieszkanie 7. zdg 57 758

Pokój
z kuchnią umeblowane, wygody. Bzowa 9, tel 7671. zdg 57 809

Śniadeckich
30, mieszkanie 4 zdg 57 710

Frontowy
ładny, 2 inteligentnym panom. — Długa 3, m. 4. zdg 57 704

Półwiejska
15, m. 5, ładny frontowy, niekrępujący, czysty, inteligentnej osobie. zdg 57 592

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Górna Wilda 21, m 30. zdg 57 754

Pokój
dwuosobowy czysty, elektryczność, łazienka. Grochowe Łąki 3 — 6. zdg 57 853

Pokoje
lepsze, Matejki 60, m. 3, godzina 5 — 7. zdg 57 877

Centrum
dwa łączne komfortowe słoneczne, telefon utrzymaniem bez. Nowomiejski 5 a, m. 9. zdg 57 974

Kochanowskiego 5
mieszkanie 4, elegancki pokój, przystanek 2 i 7. zdg 57 970

Niekrępujący
Patrona Jackowskiego 35 II., prawo. zdg 57 966

Tani
Drużbackiej 1 a, m 6 zdg 58 020

Pokój
centralne ogrzewanie utrzymanie lub nie Grottgera 14 m. 3. zdg 58 012

Elegancki
pokój zaraz Skarbowa 6 m. 9. zdg 58 011

Pokój
jedno — dwuosobowy utrzymaniem bez studentki uczennice. — Grottgera 14 I p. prawo. zdg 58 042

Frontowy
[illegible] biuro. Ratajczaka zdg 58 005

Klatki
schodowej centralne telefon. — Masztalarska 7 a I p. zdg 58 002

Pokój
umeblowany czysty elektryczność oświetlenie do wynajęcia, ul Jasna 5 m. 6, I p. zdg 58 054

Wspólny
Nowomiejski 5, n[illegible]eszkanie 23. zdg 58 056

Paniom
ładny pokój elektryczność. Słowackiego 34, m. 10. zdg 58 047

Pokój
Skryta 11 m 7 zdg 58 044

Pokój
Niegolewskich 14 — 12 zdg 58 041

Dwuosobowy
Długa 4, m 10. zdg 58 040

Pana
na pokój od 1. 9. Nowacka Wojciecha 21. zdg 58 038

4 pokoje
umeblowane z używaniem kuchni. Ratajczaka 9 m 7 2—4 pop. zdg 58 029

Centrum
dwu — trzyosobowy ładny blisko gimnazjów. Kopernika 6 — 11. zdg 58 028

Dwuosobowy
Żupańskiego 8, m. 3. zdg 58 027

Pokój
Słowackiego 29 m 9. zdg 58 025

2 pokoje
umeblowane małżeństwu niewykluczone. Górna Wilda 44 m 5 zdg 58 026

Marcina
27 m 7. zdg 57 744

Centrum
pokój umeblowany 1 lub 2 osobowy. Kręta 22 m 10. zdg 57 800

Frontowy
czysty. Grunwaldzka 13 m. 6 zdg 57 952

Umeblowany
wynajme. Patrona Jackowskiego 17, m. 16. zdg 58 000

Pokój
skromny. Rybaki 16 m. 19 zdg 58 077

Grobla 9
mieszkanie 21, parterowy zdg 58 069

Pokoje
Spokojna 21 — 6. zdg 58 061

Młyńska
12, I., prawo, pokój. zdg 58 168

Dwa pokoje
łazienka, kuchnia umeblowane dla 2 pań lub małżeństwa wydzierżawie. Restauracja Matejki 56 zdg 58 170

Most Teatralny
umeblowany elektryczność wysoki parter solidnym zaraz od 5—9. Dąbrowskiego 15 m 3 zdg 58 174

Pokój
frontowy, elektryka osobne wejście wynajmę Romana Szymańskiego 8, parter prawo. zdg 58 172

Długa
9 — 8. zdg 58 176

Solidnej
pani panience ładnie umeblowany czysty pokój frontowy Adres Kurjer Poznański zdg 58 177

Panu
solidnemu inteligentnemu czysty frontowy, niekrepujący elegancki pokój. Adres Kurjer Poznański zdg 58 179

Dwuosobowy
Mostowa 4 mieszk 4 zdg 58 180

Tani
27 Grudnia 19, Strzelecka. zdg 58 192

Frontowy
do wynajęcia. Piekary 22 mieszkanie 10. zdg 58 187

Grunwaldzka
3 I. zdg 58 188

Frontowy
wolny. Mostowa 37 mieszkanie 8. zdg 58 112

Zacisze
4, m. 6, od 1 ładny ogrzewanie. zdg 58 127

Wspólny
panience. Św. Marcin 21, m. 11. zdg 58 129

Duży
słoneczny, dwuosobowy. Skryta 1, I. prawo. zdg 58 130

Centrum
jedno i dwuosobowy utrzymaniem. Skarbowa 18, mieszkanie 3. zdg 58 149

Solidny
plac Nowomiejski 9, m. 15. zdg 58 134

Stroma
27, m. 5. zdg 58 138

Pokój
zaraz. Stroma 6 m. 16. zdg 58 140

Centrum
elektr., słoneczny. Młyńska 4, mieszk. 7. zdg 58 142

Pokoik
Ratajczaka 11 a, m. 102, 7 wejście. zdg 58 143

Małżeństwu
używaniem kuchni. Śniadeckich 11, mieszk. 10 zdg 58 145

Dwuosobowy
Jasna 5, m. 5. zdg 58 131

Pokój
frontowy. Focha 55, m. 5. zdg 58 146

Niekrępujący
frontowy, elektryczność. Stroma 7, m. 4. zdg 58 150

Pokój
panu na stanowisku wynajmę. — Św. Czesława 17, m. 7. zdg 58 151

Pokój
dwuosobowy. Piekary 22/23, m. 36. zdg 58 153

Pokój
wynajmę. Stroma 6, m. 9. zdg 58 154

Pokój
panu. Wielkie Garbary 21, Filarska. zdg 58 156

Ratajczaka
11 a, 5 wejście mieszkanie 85, utrzymaniem zdg 58 245

Pokój
Wierzbiecice 26, I. prawo. zdg 58 244

Frontowy
parter elektryczność. Św. Wojciech 8, 3. zdg 58 242

Pokoik
panience Józefa 9 mieszkanie 9. zdg 58 241

Spokojna 27
mieszkanie 4, II, ładny, niedrogo (używaniem kuchni). zdg 58 237

Pokój
wolny Garncarska 10 mieszk 6. zdg 58 231

Pannę
wspólny Wielka 9 mieszkanie 8. zdg 58 230

Pokój
Składowa 12, m. 3, drugi dom ogrodowy. zdg 58 226

Umeblowany
frontowy elektryczność Łazarz. Kossaka 21, mieszkanie 4, narożnik Wyspiańskiego zdg 58 227

Pokój
Romana Szymańskiego 9, 6. zdg 58 279

Jedno-
dwuosobowy, czysty, Fredry 3, parter prawo. zdg 58 278

Śródmieście
wysoki parter, utrzymanie, Kręta 6 — 1. zdg 58 273

Frontowy
ładny, wolny, Mielżyńskiego 1, mieszkanie 13. zdg 58 272

Pokój
utrzymaniem Składowa 1, m. 20 zdg 58 271

Przy Zamku
dobrze umeblowany jedno, dwuosobowy. Zygmunta Augusta 10 a mieszkanie 10. zdg 58 270

Z
klatki schodowej, elektryka. — Chwaliszewo 69, m. 10 zdg 58 267

Pokój
3 panów, utrzymaniem, po 60 zł. od 1. 9. Nowy Rynek 14/15 parter, lewo. zdg 58 264

Gabinet
sypialnia, również oddzielnie, telefon, Grudnia 10 — 2. zdg 58 261

Pokój
panu, Niegolewskich 1, m. 6. zdg 58 260

Pokój
Rzeczypospolitej 5, m. 6, solidnemu panu. zdg 58 349

Pokój
sypialny i męski frontowe dla 1—2 osób z utrzymaniem, bez telefonem, łazienka, elektryczność, centralne zaraz. Wrocławska 28/29, m. 14 przy pl. Świętokrzyskim. zdg 58 350

Romana
Szymańskiego 4 — 7, dwuosobowy, bez pościeli. zdg 58 347

Zdrowotny
elektryka — łazienka zaraz. Matejki 3, m. 3. zdg 58 345

Frontowy
Strusia 3 a, m. 7. zdg 58 344

Jeżycka
45, m. 9. zdg 58 342

Małżeństwu
Ogrodowa 5/15, podwórze. zdg 58 341

Marcina
44 — 10 jedno dwuosobowy. zdg 58 339

Pokój
1—2 solidnym panom (oficerom). Matejki 67, mieszk. 9, od godz. 12-tej. zdg 58 336

Pokój
niekrepujący, klatki elektryczność. Marcina 64, m. 24. zdg 58 335

Pokój
osobne wejście. Grunwaldzka 20 b, m. 8. zdg 58 330

Pokój
umeblowany małżeństwu. Kilińskiego 9, m. 17. zdg 58 329

Czysty
dwu trzyosobowy utrzymaniem, bez. Półwiejska 12, m. 4. zdg 58 327

Frontowy
Marcin 39 5 (obiady). zdg 58 325

Pocztowa
20, mieszkanie 8. zdg 58 163

Pokój
dobrze umeblowany ciepły. Fredry 4, II. zdg 58 165

Niekrępujący
plac Nowomiejski 5, III, wejście ogrodowe, mieszkanie 30. zdg 58 198

Pokój
frontowy. Strzelecka 6, m. 10. zdg 58 199

Frontowy
pokój umeblowany. Piekary 13 b, m. 9. zdg 58 200

Pokój
czysty. Skarbowa 20, mieszkanie 9 zdg 58 201

Frontowy
słoneczny, jedno- dwuosobowy, elektryczność, kaloryfery, obiadami. Wierzbiecice 5, mieszkanie 5. zdg 58 203

Elektryczność
czysty tanio. W. Świętych 8 m. 5. zdg 58 204

Pokój
Gwarna 17, m. 9. zdg 58 205

Dwa
niekrepujące, frontowe, elektryczność (kuchnia). Bukowska 7, mieszkanie 9. zdg 58 206

Pokój
frontowy. Wrocławska 13, Berwiński zdg 58 207

Pokój
umeblowany od 1. Za Bramką 13, m. 4 obok Województwa. zdg 58 208

Wspólny
pamów. Piaskowa 2 3, m. 16. zdg 58 209

Pokój
Poznańska 59 I narożnik Jasnej zdg 58 213

Frontowy
dobrze utrzymany. Stroma 26 — 5. zdg 58 214

Duży
słoneczny, okolica Łazarza. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 58 098

Śniadeckich
24, m. 2. zdg 58 106

Pokój
wynajme. Wrocławska 19, m. 1. zdg 58 108

Pokój
niekrepujący. Seweryna Mielżyńskiego 22, I wejście, m. 14. zdg 58 110

Pokój
dwuosobowy utrzymaniem, tanio. Półwiejska 38 Śniadalnia. zdg 58 122

Żupańskiego
2 a, parter lewo. zdg 58 217

Pokój
od 1. 9. Ogrodowa 12, m. 15. zdg 58 222

Słoneczny
spokojny, niekrepujący, elektryczność, opał, kawa i herbata 50 zł. Wierzbiecice 18 m. 9. zdg 58 223

Pokój
Ratajczaka 11 a, mieszkanie 117. zdg 58 316

Pokój
umeblowany, Św. Wojciech 28, m. 2. zdg 58 315

Śniadeckich
20 — 8. zdg 58 312

Pokój
Zielona 2, m. 19 zdg 58 310

Osobne
wejście, próżny, umeblowany, inteligentnym, Plac Sapieżyński 3, III, lewo. zdg 58 257

Pokój
frontowy. — Wielkie Garbary 2, m. 11. zdg 58 256

Józefa
9, mieszkanie 8. zdg 58 253

Łąkowa
16, mieszkanie 10 zdg 58 252

Panom
Piekary 4 — 7. zdg 58 250

Pokój
umeblowany — ewentualnie z utrzymaniem, — Działyńskich 9, parter, m. 14. zdg 58 249

Próżne
jeden, dwa, komfort, Kramarska 19/20, m. 9. zdg 58 424

Sew. Mielżyńskiego 6
m. 7, front, elegancki pokój inteligentnemu panu. zdg 58 423

Pokoik
elektryczność. Roplińskich 10, I. prawo. zdg 58 422

Frontowy
Śniadeckich 7, m. 2 zdg 58 419

Pokój
Pl. Nowomiejski 5, Dom ogrodowy 3 wejście, parter prawo. zdg 58 476

Małżeństwu
używaniem kuchni. Ślusarska 2, m. 18. zdg 58 417

Umeblowany
Rzeczypospolitej 3, m. 10. zdg 58 410

Pokój
frontowy. Marszałka Focha 68, m. 10. zdg 58 409

Pokój
niekrepujący tanio wynajme. — Wielkie Garbary 23 a, mieszkanie 11. zdg 58 408

Pokój
jeden lub dwuosobowy. Jasna 3, m. 2. zdg 58 406

Jasna
12, I, lewo, słoneczny, panu na stanowisku. zdg 58 405

Skryta
14, m. 3, 1—2 osobowy. zdg 58 404

Gwarna
10 m. 6. zdg 58 402

Frontowy
utrzymaniem, Kręta 22, parter, lewo. zdg 58 401

Ładny
narożnik Jasnej, dwom panom. — Dąbrowskiego 2, m. 12. zdg 58 396

Pokój
frontowy. Grobla 9, m. 5. zdg 58 392

Frontowy
duży, panu, Śniadeckich 4, m. 7. zdg 58 394

Panienkom
inteligentnem, Pocztowa 21, m. 4. zdg 58 469

Pokój
elektryczność. Niegolewskich 16, m. 1. zdg 58 473

Małżeństwu
Czesława 8, m. 17, godz. 12—18. zdg 58 475

Frontowy
dwuosobowy, dobrze umeblowany. Rybaki 12, mieszk. 21. zdg 58 477

Inteligentom
słoneczny, elektr. fortepian. Pocztowa 31 a m. 13. zdg 58 496

Wrocławska 5/6
mieszkanie 5. zdg 58 498

Niekrępujący
jednoosobowy. Mickiewicza 21/25, m. 1. zdg 58 499

Pokój
dla 2 panów, Półwiejska 1, m. 12 wejście Strzelecka. zdg 58 503

Frontowy
śródmieście, niekrepujący, elektr. łazienka. Wały Kościuszki 5, m. 4. zdg 58 507

25.—
elegancki wynajmę. Polna 3, mieszkanie 5. zdg 58 461

2
niekrepujące, fortepianem, utrzymaniem. Dąbrowskiego 18 m. 4. zdg 58 462

Panom
wspólny. Mickiewicza 32 m. 5. zdg 58 463

Utrzymaniem
80.—. Św. Wojciech 21, m. 8. zdg 58 418

Wspólny
2 lepszym panom. Romana Szymańskiego 2, mieszk. 3. zdg 58 299

Ładny
frontowy osobnem wejściem 1. 9. Plac Działowy 10, m. 10. zdg 58 298

Pokój
umeblowany. Wielka 15, m. 7. zdg 58 297

2
pokoiki słoneczne. Poznańska 26 m. 9. zdg 58 465

Pokój
utrzymaniem bez zaraz. Ratajczaka 11a 7 wejście, I piętro, mieszk. 103. zdg 58 466

Elegancki
frontowy. Pocztowa 21, m. 4. zdg 58 467

Jedno
i dwuosobowy, utrzymaniem. Kwiatowa 9, m. 10. zdg 58 468

Frontowy
ewentualnie dwuosobowy, z utrzymaniem, łazienka, telefon. Skarbowa 7 mieszkanie 8. zdg 58 389

Pokój
czysty, światłem elektrycznem, na 1—2 osoby. Bóżnicza 16 m. 16, zdg 58 388

Niekrępujący
czysty. Prusa 17 — 7 (Jeżyce). zdg 58 385

Pokój
wynajme. Seweryna Mielżyńskiego 22, w podwórzu, III wchód, m. 21. zdg 58 384

Dwa
słoneczne inteligentnym. Żupańskiego 2, mieszkanie 8. zdg 58 383

Frontowy
dwu jednoosobowy elektryczność, łazienka. Marszałka Focha 74, m. 4. zdg 58 382

Czysty
Poznańska 58 a m 6, narożnik Mickiewicza zdg 58 380

Frontowy
pani na posadzie., Przemysłowa 40, m. 8. zdg 58 379

Frontowy
pianinem. Wały Jana III 11, m. 9 zdg 58 377

Pokój
umeblowany z przynależnościami, jak własnym, solidny, pani lub małżeństwu wynajmie samotna. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 58 376

Centrum
utrzymaniem Wały Kościuszki 7, m. 1. zdg 58 513

80.—
utrzymaniem lepszym. Różana 4 a, m. 21. zdg 58 513

Jedno-
dwuosobowy, komfort, dobrem utrzymaniem, centralne ogrzewanie inteligentnym korzystnie zaraz. Matejki 58, m. 5. zdg 58 532

Elegancki
Cieszkowskiego 9 m. 8, od 2—7. zdg 58 529

Chełmońskiego
9 — 8 słoneczne łączne oddzielne, balkonem utrzymaniem — wspólny gimnazjaście. zdg 58 481

Pokój
dla pani do wynajęcia Wielkie Garbary 1, mieszk. 12 zdg 58 486

Pokój
umeblowany, ładny frontowy. — Ul Mickiewicza 18 a mieszk. 4. zdg 58 487

Dwuosobowy
pierwszorzędnem utrzymaniem, światłem 80.—, Plac Nowomiejski 5 mieszkanie 31 zdg 58 542

Z utrzymaniem
ładny pokój umeblowany lub nie elektryczność, gaz ogrzewanie wodne pierwsze piętro przy spokojnej rodzinie dla samotnych zaraz tanio do wynajęcia Wyspiańskiego 12, m. 4. zdg 58 538

Dąbrowskiego
63 mieszkanie 3 pokój umeblowany światłem elektr dwom panom od zazraz. zdg 58 537

Pokój
jeden lub dwu-osobowy Jeżycka 45, mieszkanie 2 zdg 58 534

Niekrępujący
elegancki inteligentnemu. Różana 4, mieszkanie 6 zdg 58 524

Pokój
słoneczny, Pocztowa 28 mieszk. 6, zdg 58 520

Pokój
Mostowa 16 mieszk. 6 zdg 58 352i

Frontowy
obszerny baknem klubowym garniturem elektrycznością. Nowomiejski 6 a. — 25 zdg 58 291

Romana
Szymańskiego 7 — 4 zdg 58 290

Frontowy
odnowiony Rynek Jeżycki 2, 8. zdg 58 289

Klatki
schodowej niekrepujący. Wrocławska 13 mieszk. 17 zdg 58 281

Panience
wspólny. Mostowa 29 mieszk 3. zdg 58 286

Frontowy
pokój Dąbrowskiego 44 mieszkanie 8. zdg 58 284

Pokój
dobrze umeblowany. Kraszewskiego 9 b, m. 5. zdg 58 292

Jedno - dwuosobowy
czyste, wygodami dobrem utrzymaniem, Marcina 27 — 5. zdg 58 358

Pokój
osobne wejście. Szyperska 3, m. 15. zdg 58 302

Pokój
wspólny panu tanio. Ruge, Długa 3, parter. zdg 58 296

Frontowy
Szewska 12, m 3. zdg 58 295

Małżeństwu
Szamarzewskiego 30, m. 10. zdg 58 294

Mały
niekrepujący. Wszystkich Świętych 6, m. 6. rg 3 083

Dwuosobowy
Szewska 13, m. 7. rg 3 078

Pokój
Wszystkich Świętych 5, m. 9. rg 3 079

Słoneczny
klatki panom. Nowy Rynek 4, m. 19. rg 3 071

Pokój
frontowy, elektryczność osobnem wejściem. Kopernika 4 a, m. 18. rg 3 068

Pokój
ewentualnie utrzymaniem tanio. Wielkie Garbary 36, parter, prawo. rg 3 065

Utrzymaniem
bez. Mostowa 5, m. 7. rg 3 064

Dwuosobowy
Orzeszkowej 5 zdg 58 458

Pokój
Staszica 19, m. 10. zdg 58 455

2
panie. Poznańska 57, m. 8. zdg 58 453

Słowackiego
29 — 7. zdg 58 452

Frontowy
Kręta 5, m. 8. zdg 58 449

Działyńskich
2, m. 2, inteligentnych pań utrzymanie, bez. zdg 58 448

Strzelecka
25, mieszk 8, jeden, dwa. zdg 58 447

Słoneczny
elektryczność łazienka. Stroma 27, m 8. zdg 58 446

Frontowy
dla pani. Kwiatowa 11, m. 5. zdg 58 445

Pokój
Jeżycka 45, mieszkanie 7 zdg 58 359

Z klatki
elektryczność bez pościeli jednodwuosobowy utrzymaniem bez. Szwajcarska 20. m. 4. zdg 58 427

Dwom
panom pokój korzystnie. Wielkie Garbary 4. m 9 zdg 58 372

Dwóch
skład kolonialny oberza bez konpanów urzędników utrzymaniem bez. Nowa 6 mieszkanie 7. zdg 58 371

Panu
Rzeczypospolitej 9 m. 14. zdg 58 370

Śródmieście
Rzeczypospolitej 2 m. 7. zdg 58 369

Pokój
z utrzymaniem. łazienka. elektr światło. Św. Marcin 63. m. 23. zdg 58 364

Zaraz
jedno, dwuosobowe pokoje. Bukowska 33. m 2. zdg 58 362

Czyste
słoneczne. Działyńskich 2. m. 7. zdg 58 361

12 SZUKA POKOJU

Próżnego
emerytka samotna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 089/90

Niekrępującego
pokoju ewentl. z utrzymaniem szuka intel. pan. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 308

Skromnego
pokoju bez mebli w śródmieściu poszukuje starsza pani Oferty Kurjer Poznański zdg 57 651

Krawcowa
szuka taniego skromnego pokoiku Oferty Kurjer Poznański zdg 58 006

Taniego
niekrępującego pokoju. śródmieście. elektryczność. szuka 1. 9. urzędnik. Warunki Kurjer Pozn. zdg 56 993

Pokoju
pracownię krawiecką. Kwiatowa 4 m. 10. zdg 58 508

3 panie
poszukują dwóch tanich pokoi umeblowanych elektrycznością 1 września, śródmieście — Oferty Kurjer Poznański zdg 58 120

Słonecznego
dużego pokoju łazienka. pracujące bezdzietne małżeństwo. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 139

Pokoju
obiadami lub bez. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 266

Pokoju
próżnego, używaniem kuchni — śródmieściu poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 514

Niekrępującego
najwyżej II. piętro. elektryczność utrzymanie. śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 346

Poszukuję
pokoju skromnego starszy pan do 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 321

Pokoju
niekrępującego przytulnego biurkiem śródmieściu szuka inteligentny. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 485

2 pokoje
umebl. pani i panu urzędn. możliwie początek Wildy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 162

Pokoju
śródmieściu gdzie można ewentl. jako krawiec pracować. poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 212

Jeden
mały lub dwa małe pokoje poszukuje śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 114

Pokoju
parterowego, niekrępującego, cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 501.

Pokoiku
skromnego i zgrabnego do 15 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 502.

Pokoju
skromnie umeblowanego poszukuje. Pościel własna. Oferty Kurjer Pozn zdg 58 360

13 LOKALE

100% ociemniały
inwalida wojenny. posiadający koncesję wódczana na wyszynk, poszukuje lokalu do wydzierżawienia koncesji. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Okręgowe Koło Poznań, ul. Kozia 8, pokój 1 telefon 29-94 zdg 58 181/2

Ubikacje
piecami dla piernikarza lub wytwórni czekolady. cukierków wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 015

Lokalu
na fryzjernie poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 066

Skład
próżny mniejszy śródmieście poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 121

Skład
z mieszkaniem bez nadający kolonialkę wynajmie gospodyni. Szkoła 7. zdg 58 128

Ubikacje
handlowe przemysłowe na biura wolne zaraz. Deierling. Szkolna 3. zdg 58 215

3
ubikacje biurowe do odnajęcia. Libelta 12. portjer. zdg 58 505

Centrum
biurowe pokoje Telefon 3113. zdg 58 533

2
ubikacje 50 miesięcznie od właściciela. Ratajczak. plac Sapieżyński 4. zdg 58 450

14 DZIERŻAWY

Skład
bławatów zaprowadzony. bez towaru w mieście powiatowem zaraz za niskim czynszem wydzierżawie. Oferty Kurjer Pozn. ng 5 051

Śpichrz
75 tonn. stajnia 6 konna. garaż. 4 pokoje biurowe w Inowrocławiu. ul. Solankowa 4 nadające się na każde przedsiębiorstwo przedewszystkiem zbożowe. które tam było od 40 lat wydzierżawie w całości lub oddzielnie zaraz. Zgłoszenia przyjmuje wyłącznie Szczepańska. Wabrzeźno. ul. Wolności. zdg 55 696

2 000
morgów bonitac 4 Mk. Krystencje. Inwentarze komplet wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 500.

15 LETNISKA i UZDROWISKA

Iwonicz - Zdrój
We willach centrum Zakładu trzytygodniowy pobyt za opłata ryczałtowa zł 190.— za czterotygodniowy pobyt mieszkanie światło usługa pierwszorzędne utrzymanie pod dozorem dyrekcji. — cztery razy dziennie taksa kuracyjna kąpiele mineralne słono jodowe. przyjazd odjazd autobusami do stacji Iwonicz od pierwszej osoby zł 250.— od drugiej osoby w tym samym pokoju zł 205.— Dzieci do lat 8 płacą: pierwsze dziecko połowę ceny pierwszej osoby dorosłej każde następne dziecko połowę ceny drugiej osoby dorosłej Ceny te obowiązują od 21 sierpnia Zgłoszenia w Dyrekcji Zakładu Zdrojowego Iwonicz dg 696

Zaleszczyki
Grand-Hotel-Pension „Helenówka“ n/Dniestrem. Słoneczne pokoje. balkony. kuchnia wykwintna. Ceny zniżone. ng 4 871

16 OSOBISTE

Weksel
na 100 zł płatny 3. 9. rb. akcept Bogdan Lewandowski i żyro żony Jego Praksedy Lewandowskiej. zamieszkałych w Poznaniu. Spokojna 19 i żyrem mojem wręczony p. W. Stróżynie w Poznaniu św. Marcin 43, unieważniam i w terminie nie zostanie wykupiony. Kazimierz Kujaciński, Poznań, ul. Nowa 8. zdg 58 494

Środę i czwartek
30 i 31 bm. z powodu wyjazdu przyjmować nie będę. Dr. Bernacki, lekarz-homeopata, Pl. Sapieżyński 5. dg 1130

21 ZGUBY

Zaginął
młody, czarny pudelek, białe nóżki. Wynagrodzenie. Wierzbięcice 13. m. 4. zdg 58 254

Kanarek
uciekł oddać za wynagrodzeniem Śniadeckich 26. m. 9. zdg 58 365

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum, ul Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo. drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 41 106/7/8

Mleko!
27 Grudnia 16. kiosk w podwórzu sprzedaje zimne, ciepłe mleko na szklanki. litry. zdg 58 323/4

Fartuszki szkolne
przepisowe. z satyny Becku i Alpagi — wszystkie wielkości — stale na składzie poleca Fabryka Bielizny. Dom Płócien. J Schubert. Wrocławska 3 — Speci. dział miarowy Pg 3 703-31.23

Kursy marszczanstwa
3 miesięczne — rozpoczynamy 5 września. Plac Wolności 2, m. 8 zdg 58 412

Tysiące
chorych na katar żołądka. wzdęcia. kurcze. bóle. niestrawność. zgagę. nudności. wymioty. brak apetytu, ogólne osłabienie etc. odzyskało zdrowie. używając ziółka sławnego na cały świat doktora Dietla. profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres: Liszki — Apteka. Pg 3036-62.169

Ciała
swędzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kogutkiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka ng 4 513

Nowootwarta
kwiaciarnia. Wodna 7. poleca artystycznie wykonane wieńce po najniższych cenach. zdg 58 504

Filateliści
Wybory znaczków wysyła czasopismo filatelistyczne „Ikaros“. Białystok. Księgarniom komis. zdg 55 701

Szkoła Kosmetyczna
„Nowoczesna“ Artymińskiego — Warszawa. Nowy Świat 26 daje prawo otwarcia gabinetu i praktyki kosmetycznej. Kurs czteromiesięczny Początek 1 września. Wszechstronne nauczanie kosmetyki metodami: paryską wiedeńską angielską. Nauka przyrządzania środków kosmetycznych. Wykładają wybitni lekarze specjaliści. Niezamożnym ulgi. ułatwienia mieszkaniowe Programy bezpłatnie. — Kurs farbowania włosów. ng 4 939

Leçons de français
traduetions du polonais en français Jacques Caillé. Kossaka 18. zdg 57 905

Udzielam
lekcyj polskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 509.

Francuskiego
tylko u Francuzki szukam. Cena? Kurjer Pozn. zdg 58 093

Prof. Ehrenberg skrzypek
pedagog udziela nauki początkującym i zaawansowanym Przyjmuje osobiście tylko Dąbrowskiego 26 mieszkanie 4 zdg 56 793

Orkiestrę
Okręgowego Koła Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Poznaniu pod batutą kapelmistrza p. Sobczyńskiego polecamy na wszelkie obchody, zabawy, wycieczki itp. po cenach bardzo przystępnych. Zgłoszenia uprzejmie kierować pod powyższy adres. ul. Kozia 8 telefon 29-94. zdg 58 133/4

Dyplomowana
nauczycielka udziela lekcyj gry na fortepianie Skarbowa 5. m. 7. zdg 58 426

Gry
fortepianowej udzielam tanio — Pocztowa 28. mieszk 6. zdg 58 521

Sierota
gospodyni przyjmie posadę u księdza miejscowość obojętna małe wynagrodzenie. Zgłoszenia Marja Konieczka Gniezno. Wojciecha 6 m 1. zdg 57 325

Były komisarz Policji kupiec podróżujący
poszukuje jakiejkolwiek posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 488

Inteligentna Poznanianka
kochająca dzieci poszukuje posady Znajomość języka niemieckiego i szycia Najchętniej na wieś do dzieci Zgłoszenia pod Maciejewska. Inowrocław ul św. Ducha 84. zdg 57 605

Gospodyni
kucharka z dobrą praktyką, porządna, czysta, uczciwa, pracowita, skromna, poszukuje od 1 września posady w kasynie, hotelu lub majątku lub do internatu. — Zgłoszenia Brzoza majątek, powiat Krotoszyn. zdg 57 366

Panienka
inteligentna. świadectwa z Francji. szycie gotowanie. poszukuje posady pokojówki lub do dzieci od 1. 9. Adres A. R. Radomierz, szkoła pow. Wolsztyn. zdg 57 818

Krojczy
początkujący na prace miarowa, z nowoczesną techniką, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn zdg 57 668

Rządca gospodarczy
lat 31 z 10-letnią praktyką w wzorowych majątkach polecenia bardzo dobre. pragnie przyjąć posadę żonatego od 1 1 34 lub 1. 4 34. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 57 963

Osoba
inteligentna lat 34 poszukuje posady wychowawczyni do dzieci do lat 6 może zająć się gospodarstwem świadectwa dobre Łaskawe zgłoszenia prosze kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 57 961

Pani
samotna, inteligentna, w starszym wieku, przyjmie zaraz lub później posadę zarządczyni domu do towarzystwa lub podobną. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 446

Służąca
do wszystkiego poszukuję posady Oferty Kurjer Poznański zdg 58 021

Praczka
uczciwa szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 022 zdg 58 022

Wiejska
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem szuka posady od 1. 9. najchętniej do małej rodziny. — Oferty Kurjer Poznański zdg 58 008

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej poszukuje jakiejkolwiek pracy Oferty Kurjer Poznańsk zdg 58 007

Panienka
z dobrej rodziny pragnie wyuczyć się szycia bielizny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 58 001

Posługi
z gotowaniem poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 58 057

Kucharka
do jednego lub dwojga osób ewtl. do wszystkiego poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 052

Kucharka
samodzielna z dobrem gotowaniem i zaprawianiem, długoletnie świadectwa poszukuje posady w lepszym domu od 1. 9. Zgłoszenia kierować do Kurjera Pozn. zdg 58 051

Młynarz
za otrzymanie posady pożyczę właścicielowi 5 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 043

Panienka
młoda z ukończoną szkołą ogr.-roln. (ludową) im. Em Plater poszukuje pracy w większym majątku jako siła pomocnicza wzgl. jako praktykantka. Łaskawe oferty skierowywać Kurjer Pozn. zdg 58 039

Gospodyni - kucharka
z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 58 032

Panienka
inteligentna, zgrabna szuka posady od 1. 9 do restauracji lub samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 078

Dziewczyna
z prowincji która była już przy dzieciach przyjmie jakąkolwiek posadę od 1. 9 33 lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 075

Pianistka
z repertuarem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznańskiej zdg 58 076

Szofer - ogrodnik
kawaler kilkoletnią praktyką poszukuję posady za kaucją Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 068

Panna
inteligentna z prowincji, lat 28, ośmioletniem świadectwem, poszukuje posady od 1 lub później jako samodzielna gospodyni u samotnej osoby. najchętniej u wdowca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 443

Skromna
panienka poszukuje posady do dwojga dzieci od pierwszego października. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. rg 3 063

W dziale

drobnych ogłoszeń

„Kurjera Poznańskiego“ zawierał przedostatni jego numer niedzielny (379)

961

a ostatni numer niedzielny (391)

1006

ogłoszeń.

Liczby te mówią same za sieble. Mówią one, że dział drobnych ogłoszeń „Kurjera Poznańskiego“ jest jak

potężny, wzmagający się żywioł,

tak, jak żywotną siłę wykazuje — mimo ciężkich warunków przesilenia gospodarczego — **cały dział inseratowy** „Kurjera Poznańskiego“.

Kto z liczb powyższych umie wyczytać to, czego wymaga **własne jego dobro,** będzie we **własnym swym interesie** korzystał przy każdej nadającej się sposobności z działu ogłoszeń „Kurjera Poznańskiego“, które rozchodzą się wśród czytającej publiczności **w wielkim nakładzie** i dają ogłaszającemu **korzyści namacalne.**

Dwie
krawcowe przyjmują wszelkie prace w dom. poza domem. — Za Bramką 5 b m. 11. podwórze. parter. zdg 58 263

Olbrzymia zniżka cen!

2.90 bluzy rzeźnickie cukiernicze; fartuchy damskie z rękawami od 3.50 płaszcze damskie białe od 3.90; płaszcze zawodowe męskie od 5.50; fartuchy deseniowe od 5 90 Bielizna zawodowa. Fartuchy gospodarcze damskie i męskie w wszelkich wielkościach stale na składzie po zadziwiająco niskich cenach. poleca Dom Płócien. Fabryka Bielizny J. Schubert. dawniej Weber. Wrocławska 3. Pg 3 724 33.30

Poznańskie Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza). Kraszewskiego 17 mieszkanie 15. Pg 3 730-56 231

23 OŻENKI

Dla
naszej znajomej posiadającej nieruchomość i mieszkanie poszukujemy pana na stanowisku powyżej lat 30. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 899

Jasno - blondynka
przystojna z ziemiańskiej rodziny posag 20 tys. pozna panią z wyższem wykształceniem. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 050

Czy chciałbyś
subtelny inteligencie (do lat 30) korespondować z nauczycielką Poznanianką? Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 173

Sierota
kulturalna, 36 lat, oszczędności 5 tysięcy szuka męża od 40 lat na stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 144

Inteligentna
panna, lat 32. córka urzędn., gospodarna. dobry charakter, lecz biedna. poszukuje dobrego męża. Oferty pod „A“ Kurjer Pozn. — Gdynia. ng 5 053

Pragnę
poznać młodą i sympatyczną panienkę, mającą gotówkę. tylko Wielkopolankę. w celu matrymonjalnym. Łaskawe oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego pod ng 5 018

24 NAUKA

Matematyki
6 gimn. kto udzieli. Cena? Kurjer Pozn. zdg 58 094

Lekcyj
języka francuskiego poszukuje samodzielny kupiec. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdg 57 733

Kursy
stenografji pisania maszyną. — księgowości rozpoczynam 4 września Strzelecka 33. zdg 55 744

Żeńskie Kursy Techniczne
Poznań. Kraszewskiego 17 mieszkanie 15. Przygotowanie średnie (sześcioklasowe) Urzędnikom zniżki. Pg 3 971-56.232

Komplety języka francuskiego
urządza jak rok rocznie Tow. Wyd „Polska Armja Błękitna“ pod kierownictwem pani W Filipowskiej. Komplety rozpoczną się z dniem 15 września b. r (oddział niższy średnj i wyższy). Zgłoszenia przyjmuje się w poniedziałki. środy i piątki od 4 do 6 po południu w Sekretarjacie Tow. ul. Gwarna 17 m. 9. zdg 58 049

Kto
da emerytce pokój, choćby próżny, za lekcje fortepianu i francuską konwersację. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 091

Studentka
do udzieli. pocz. nauki potrz. od 1. 9. Rakowska. Mostowa 4 a. zdg 58 141

Angielskiego
gruntownie udzielam fachowo. — Konwersacji. utwory oraz korespondencji handlowej Łatwa metoda dla początkujących. Wymowa londyńska Wskaże Kurjer Poznański zdg 56 990

Student
udzieli korepetycyj: polskiego, łaciny, matematyki, fizyki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 280

Dyplomowana nauczycielka
poszukuje lekcyj Poznań wieś. uczy najnowszą metodą. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 326

Studentka
szuka pokoju za korepetycje lub dopłaci. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 115

Kursy
księgowości stenografji maszyny rozpoczynamy 2 września Zgłoszenia codziennie. „Postęp“ plac Wolności 2. zdg 58 519

25 MUZYKA

J. Skotarkówna
pianistka. dyplom państwowy. b. nauczycielka Państw. Konserwatorjum Muzycznego w Poznaniu. udziela lekcyj gry na fortepianie. teorji i solfeżu. Kursy przygotowawcze. Zgłoszenia ul. Staszica 5. m. 7. codziennie od godz. 3 po południu. zdg 55 909

Lekcyj
gry na fortepianie udziela W. Olszewska Wierzbięcice 13. mieszkanie 5 Dyplom państwowy. zdg 56 482

Gry
fortepianowej udzielam. fortepian do ćwiczeń Zofja Wesołowska. Kopernika 8. zdg 58 238

Nauczycielka
muzyki udziela lekcyj gry fortepianowej. Mateiki 67. mieszk. 9. 12—4-tej. zdg 58 337

Tanie
lekcje fortepianowe. Dyplom państwowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 399

Kursy
gry fortepianowej. Warunki przystępne. Wodna 8. dyplomowana pianistka. Marja Szczerbińska. zdg 54 459

26 ROZRYWKA

Kino „Sfinks“
wyświetla wielki dramat erotyczno-miłosny „Upadły anioł“ — Nancy Carroll i Gary Cooper. zdg 57 686

Kino Wilsona, Łazarz
wzruszający dramat życiowy „Orkan“ Lupe Weber. zdg 58 492

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Ogrodnik
kawaler kilka lat praktyki, dobre świadectwa szuka posady zaraz lub później Jan Pucek Orle poczta Nojewo pow Międzychód. zdg 56 782

Sierota
zgłębi rozpaczy i nędzy prosi o iskierkę litości w wyszukaniu mu pracy korepetycji czy t. p — ewentualnie prosi o kilka groszy wspomogi. czy też o stare ubranie buciki itp Tyle razy ogłaszałem się i nikt nie przyszedł z pomocą wierzę jednak że ktoś teraz się zlituje nad nędznym. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Wiśniowski Zbigniew. Poznań 1. Poste-Restante. zdg 56 870

Wychowawczyni
inteligentna, samodzielna, jedynastoletnią praktyką, poszukuje posady. Pierwszorzędne świadectwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 289

Obywatel polski
pracujący od 23 lat w Niemczech jako włodarz. obecnie jako rzadca, znający dokładnie wszelkie roboty, posiadający dobre świadectwa, szuka posady od 1 stycznia 1934 r. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 56 871

Pomocnik
fryzjerski początkujący, damski poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 147

Dziewczyna
starsza z dobrem gotowaniem szuka posady lepszym domu. — Oferty Kurjer Pozn zdg 58 243

Posługaczka
szuka posługi, dobre polecenia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 224

Dziewczyna
z długoletniemi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 225

Bona
wychowawczyni z pozwoleniem nauczania poszukuje posady do dzieci od lat 3 za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 888

Starsza
wiejska dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 58 277

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego lub do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 334

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 343

Nauczycielka
internatów Polka, konwersacja francuska, niemiecka, muzyka szuka posady prywatnej Ulica Marszałka Focha 38, mieszkanie 11, Zofja Bienental. Osobiście od 3—5. zdg 58 338

TEATRY

Poznań, wtorek, 29. 8.

TEATR POLSKI: Dziś — „Musisz się ze mną ożenić".

KOMEDJA MUZYCZNA: — Dziś: „Panienka z Chwaliszewa", występ Hanki Wańskiej.

Środa, 30. 8. „Panienka z Chwaliszewa" występ Hanki Wańskiej.

„TEATR ZA 50 GROSZY": w ogrodzie Zoologu: Dziś o godz. 20 pożegnalna rewja pt. „Żegnajcie nam".

Bydgoszcz, wtorek, 29. 8.

TEATR MIEJSKI: „Niebieski Motyl".

Środa, 30. 8. „Żoneczka z Variete".

Czwartek, 31. 8. Przedstawienie w Bydgoszczy zawieszone.

W Inowrocławiu: „Żoneczka z Variete"

KINA

Poznań, wtorek, 29. 8.

APOLLO: „Gracz w szachy"
COLOSEUM: „Flip i Flap", „Mężowie i Żony". Na scenie Ben Ali i Tamara.
CORSO: „Moralność Pani Dulskiej" oraz „Bitwa morska".
METROPOLIS: „Ostatnia Eskapada".
ORZEŁ: „Impresarjo i Tajemniczy Dżems"
ODEON: „Złoty Moloch".
RENAISSANCE: „Katastrofa sterowca".
SŁOŃCE: „Adjutant Jego Wysokości".
SFINKS: „Upadły anioł".
TĘCZA: „Ben-Hur".
WILSONA: „Orkan"

Bydgoszcz, wtorek, 29 8.

APOLLO: „Karjera Kelnerki", „Zabiję tę białą twarz" i „Trzymaj złodzieja".
BAŁTYK: „Plajta firmy Kon" oraz „Stalowa dłoń"
KRISTAL: „Pat i Patachon" w konkurach, „Cygańska krew" oraz komedja rysunkowa „Niech żyje radjo".
MARYSIEŃKA: dźwiękowy — „Dzwonnik z Notre Dame" oraz „Kwiat stepu".
REWJA: dźwiękowy polski film „Księżna Łowicka" oraz „Dzieje uwiedzionej kobiety".
SŁOŃCE: polski film „Szałas miłości", na scenie rewja p. t. „Śmiech to zdrowie".
SZKOLNE wyświetla w „APOLLO" o godz. 5 po poł. do soboty włącznie nowy film dźwiękowy „Skippy".

Dziewczyna
dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami, poszukuje 1. 9. posady lepszym domu. — Oferty Kurjer Pozn zdg 58 275

Dziewczyna
wiejska z dobremi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 332

Pielęgniarka
niemowląt z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia skierować prosze do Kurjera Poznańskiego zdg 58 331

Inteligentna
sierota prosi o posadę do dzieci ze szyciem, robótkami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 164

Dziewczyna
z dobremi świadectwami do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady 1. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 166

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 202

Posługaczka
uczciwa szuka posługi z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 211

Gospodyni
kucharka samodzielna z dobremi poleceniami, znająca gospodarstwo wiejskie i miejskie, szuka posady na probostwie lub u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 58 124

Dziewczyna
poszukuje posady bez spania od 1. 9. — Oferty Kurjer Poznański zdg 58 218

Służąca
z dobremi świadectwami, gotowaniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 219

Cukiernik
kawaler, lat 25, dobry fachowiec, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 58 221

Posługaczka
szuka pracy lub przychodnia na cały dzień. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 322

Znam
szycie i prace domowa, poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 313

Dziewczyna
do wszystkiego od 1. 9. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 251

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 248

Dziewczyna
z gotowaniem, znająca wszelką pracę szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 101

Służąca
szuka pracy do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 103

Dziewczyna
uczciwa, z dobremi świadectwami, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 107

Bona - wychowawczyni
bardzo dobrze polecona z długoletnią praktyką lubiąca swój zawód, poszukuje posady do dzieci, do 6 lat, od 1 9., chętnie na majątek. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 109

Gospodyni
inteligentna, wiek średni, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 416

Panna
starsza, inteligentna, mała kaucja, szuka posady do cukierni, piekarni, bufetu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 415

Panienka
z dobrej rodziny dobrem świadectwem, szuka posady pokojowej lub do dzieci od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 407

Dziewczyna
czysta dobra, z dobremi poleceniami, kochająca dzieci, poszukuje posady zaraz lub 1. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 395

Kucharka
była w lepszych domach, zna wszelką pracę, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 391

Panienka
inteligentna do wyreczenia na majątek. Znajomość gospodarstwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 082

Panienka
inteligentna poszukuje posady do towarzystwa starszej pani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 083

Dziewczyna
lat 20, uczciwa, pracowita, poszukuje posady do wszystkiego od 15 września. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 088

Pokojowa
dobremi świadectwami poszukuje posady. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 167

Kinooperator
egzaminowany, z dłuższą praktyką, z dobremi świadectwami, obeznany w pradach poszukuje posady od 15. 9. lub później. Oferty do Kurjera Pozn. ng 5 052

Uczciwa
samodzielnem gotowaniem szuka posady. Świadectwa dobre, pensja skromna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 457

Młynarz
kawaler, lat 26 doświadczony w większych i mniejszych młynach i motorach szuka posady, wymagania skromne. Lipczyński, Złotniczki per Pobiedziska. zdg 58 095

Kucharka
pierwszorzędna zną kuchnię jarską poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 58 185

Dziewczyna
młoda, rzetelna, uczciwa szuka stałej posady u starszego państwa od 1 lub 15 września Oferty Kurjer Poznański zdg 58 190

Młoda
dziewczyna z gotowaniem dobremi świadectwami rzetelna szuka posady 1 lub 15 września. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 191

Dziewczyna
ze skromnem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn zdg 58 193

Gospodyni - kucharka
samodzielna nawskroś uczciwa, przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 506.

Kucharka
szuka posady do wszystkiego od 1 lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 195

Kobieta
starsza uczciwa pracowita szuka jakiegokolwiek zajęcia Oferty Kurjer Poznański zdg 58 189

Gospodyni
z dobrem gotowaniem poszukuje posady u samotnej osoby zaraz lub od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 125

Krawcowa
szuka posady poza domem 2 zł dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 126

Rzeźnictwo
panienka 16 lat, chcąc się wyuczyć rzeźnictwa rok dopomagała w składzie kolonjalnym. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 58 132

Piekarz - cukiernik
z dyplomem szoferskim szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 135

Inteligentna
wiejska dziewczyna szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 472.

Maszynistka
trzy letnią praktyką biurową, skromnem wynagrodzeniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 474.

Kobieta
uczciwa szuka posługi, dobrem gotowaniem — bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 490.

Panienka
lat 20, sierota, skromna, uczciwa, kochająca dzieci, umiejąca skromnie gotować, szuka jakiejkolwiek posady, od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 435

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 381

Służącą
polecam bardzo uczciwą do wszelkich robót domowych, 18 letnią dziewczynę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 378

Poszukuję
posługi do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 375

Dziewczyna
czysta, uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 516

Dziewczyna
kucharka, dobrem gotowaniem, długoletnie świadectwa, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 528

Młodsza
z prowincji poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn zdg 58 480

Kucharka
wiejska samodzielna poszukuje posady na probostwo Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 58 482

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posługi biurach lub prywatnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 483

Posługi
okolicy Jeżyc poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 58 525

Dziewczyna
wiejska do dzieci i pomocy pani szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 522

Kasjerka
do składu z praktyką, dobremi referencjami, poręczeniem pieniężnem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 353

Krawcowa
pierwszorzędna biegła szuka posady w dom Oferty Kurjer Poznański zdg 58 287

Nauczycielka
z 3 letnią państwową praktyką muzykalna, poszukuje posady. — również przyjmie prace biurowa. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 438

Służąca
starsza, spokojna, przyjmie posadę z gotowaniem w skromnym domu. — Oferty Kurjer Poznański zdg 58 283

Pokojowa
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 58 194

Służąca
uczciwa szuka posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 306

Elektromonter
poszukuje posady od zaraz miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 300

Cukiernik
młodszy z obsługą poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 58 023

Szofer - ogrodnik
kawaler kilkoletnią praktyka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 58 067

Służąca
dobrze gotuje, szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 456

Sierota
z prowincji szuka posady do wszelkich prac domowych z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn zdg 58 351

28 WOLNE MIEJSCA

Sprzedawców
do rewelacyjnego bezkonkurencyjnego wynalazku Dąbrowskiego 23 mieszkanie 7. zdg 57 650

Podróżującego
dobrze zaprowadzonego w składach cukierków poszukuje pierwszorzędna fabryka na miasto Poznań zaraz. Oferty tylko poważnych reflektantów Kurjer Pozn. zdg 57 907

Strzelec
na kuropatwy poszukiwany. Zgłoszenia do Dyrekcji Objezierze w Nieczajnie poczta Wargowo. zdg 58 004

Motocykl
z kierowca podróże powiatl Poznań poszukiwany. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 755

Stałą
prace zwrot podróży otrzymają prócz prowizji zastepcy losowi. Zgłoszenia „Kredyt" Lwów Kilińskiego 3 ng 4843

Podróżującego
zaprowadzonego składach kolonjalnych Poznań poszukuje zaraz Lodowa 4 m 2. gdz 6—8 popoł. zdg 58 014

Kucharka
i służącą potrzebna zaraz Zgłoszenia od 5—7. Szewska 9 Restauracja zdg 58 059

Służąca
młodszą czystą uczciwą dobremi poleceniami. Lipowa 13. zdg 58 048

Panienka
do składu pieczywa za zagwarantowaniem Adres Kurjer Poznański zdg 58 045

Praczka
uczciwa czysto piorącą z posługą całodzienną raz na tydzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 037

Uczeń
fryzjerski potrzebny Za Bramka 4. zdg 58 031

Panowie
wymowni dobrze reprezentujący od 30 do 40 lat jako sprzedawcy wynalazku na wystawie, gwarancja 500 zł depozyt bankowy potrzebni. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 019

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Niegolewskich 5 mieszkanie 8. zdg 58 080

Niani
doświadczonej — półtoraroczne dziecko pensja 20 Grunwaldzka 15, mieszkanie 6 zdg 58 079

Dziewczyna
przychodnia do wszelkich prac domowych potrzebna. Kwiatowa 4, m. 7 zdg 58 065

Młodsza
posługaczka potrzebna zaraz. — Kraszewskiego 30, m 13. zdg 58 064

Kucharka
pierwszorzędna wykwintnie gotująca potrzebna 15 września. — Oferty Kurjer Poznański zdg 58 062

Służąca
gotowaniem Dutkiewicz Chwaliszewo 70. zdg 58 169

Potrzebny
chłopiec do gazet. Strzelecka 28, 5, godz 5—7. zdg 58 171

Posługaczka
na przedpołudnie potrzebna Wybickiego 2 mieszkanie 15. Zgłoszenia 15—17. zdg 58 178

Bufetowa
obsługą gości, zaraz potrzebna. — Adres Kurjer Pozn. zdg 58 269

Ucznia
do zawodu elektrotechnicznego przyjme. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 274

Młodszy
pomocnik krawiecki potrzebny zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 58 255

Posługaczka
całodzienna. Jasna 6/7. — 6. zdg 58 159

Kilka dzielnych nakładaczek
na pospieszne maszyny przyjmie od zaraz na czas przejściowy Drukarnia św. Wojciecha Sp. z o. o., ul. Piotra Wawrzyniaka 39. dg 1 119

Hafciarki
potrzebne. Za Bramka 5 a, mieszkanie 1. zdg 58 100

Służąca
dobrem gotowaniem, praniem, prasowaniem potrzebna od 1. — Zgłoszenia od godz 2—3. Wodna 25, m. 6. zdg 58 117

Fortancerki
młode przystojne i sympatyczne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 123

Pomocnik
fryzjerski chetny uczciwy na stała posadę może się zgłosić także i uczeń. Niedzielski, Czarnków Wieluńska ng 5 054/5

Dziewczyna
gotowaniem. Marszałka Focha 78, m. 15. zdg 58 262

Garderobę
wydzierżawie sprzedaża papierosów gotówki 600 zł pewny zarobek. — Oferty Kurjer Poznański zdg 57 697

Bufetowa
uczciwa potrzebna, Półwiejska 38 restauracja. zdg 58 119

Aptekarski
pomocnik Polak-katolk, samotny soldny potrzebny zaraz. Zgłoszenia z warunkami i poleceniami przesłać prosze do Apteki pod Orłem Lubawa Pomorze. zdg 56 896

Niania
potrzebna Adres poda Kurjer Pozn zdg 58 228

Dziewczynka
inteligentna do 2 dzieci potrzebna — Pawlik Marszałka Focha 100 wejście z Potworowskiego 2 (pasaż). Zgłoszenia od 9—12. zdg 58 229

Kucharka
dzielna, która pracowała w restauracji, zna kuchnię warszawską, potrzebna zaraz. Mielżyńskiego nr. 3 m 12. zdg 58 268

Pokojowa
która może się okazać dobrem, świadectwami i poleceniami z kilkoletnią praktyką w większych domach potrzebna zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dg 1 121/2

Dziewczyna
do wszystkiego. Pocztowa 31 a, mieszkanie 12 zdg 58 414

Służąca
młoda, szybka inteligentna, szuka posady od 1. 10. 33. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 413

Pomocnik
krawiecki na konfekcje może się zgłosić. — Matejki 4, parter mieszkanie 11. zdg 58 393

Służąca
kochająca dzieci, dobre gotowanie i pranie. Skarbowa 1 m. 5, prawo. zdg 58 493

Wyuczam
wszelkie piękne roboty ręczne, kurs 3-miesięczny. Zgłoszenia od 9—2. Św. Marcin 22 m. 27. zdg 58 495

Bufet
na własny rachunek panience, wolne mieszkanie i wyżywienie. Potrzebne 600 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 504.

Leikarz
potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 484

Urzędnik gospodarczy
z dłuższą praktyka w intens. majątkach, tylko najlepsze referencje pod ogólna dyspozycje potrzebny również podwórzowy dobrze polecony może się zgłosić. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 58 430

Nauczycielka
z wyższem wykształceniem i praktyka potrzebna od 1. 9 dla dziewczynek 10 i 12 lat na wieś. Polecenia oraz świadectwa do Kurjera Pozn. zdg 58 431

Służąca
młodsza do wszystkiego potrzebna zaraz Restauracja Michalak, Wierzbięcice 41 zdg 58 536

Rybak
na 40 mórg stawu poszukiwany, względnie odnośne stawy wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 523

Na Śląsk
potrzebne dziewczyny 19—21 lat, zdrowe czyste, dobrze polecone, jedna do kuchni wszelkich robót domowych drugą do sprzątania, trochę szycia Warunki adresować inżynier Nalepa, Królewska-Huta Mościckiego 7. zdg 58 517

Służąca
z praniem i gotowaniem tylko wierna i uczciwą z dobremi poleceniami może się zgłosić 13—15. Spokojna 11, parter. zdg 58 288

Uczeń
syn uczciwych rodziców może się zaraz zgłosić. Drogerja St. Nawrocki, Gostyń Kolejowa. ng 5 057

Uczennica
potrzebna. Skład rzeźnicki, Marszałka Focha 189, m. 2. dg 1 124

Samodzielna
krawcowa może się zgłosić. Aleje Marcinkowskiego 3 a, mieszkanie 8. zdg 58 307

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Św. Marcin 31, I. Piątkowski. zdg 58 285

Dziewczyna
od 1. 9. Konopnickiej 8. zdg 58 303

Służąca
do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna. Skibińska, Szkolna 19. rg 3 066

Wielka okazja
dla Panów wszystkich zawodów, który bezrobotni. Przyjme do wyszkolenia dla parcy akwizycyjnej Energicznie wymowni, ponad lat 24 mogą sobie wyrobić stała posadę z dochodem zł 400 i wiecej, zdolnym gwarantuje na wyższe stanowisko pensja zapewniona. Zgłoszenia osobiste z dokumentami w środę, czwartek 10—13, 15—16, św Marcin 22, m. 5. Pg 4 067-56 284

Uczennice
szycia, kroju przyjmie Gintrowicz, Mickiewicza 3 zdg 58 454

Dziewczyna
do 7 letniej dziewczynki potrzebna. Restauracja Bukowska 5. zdg 58 451

Dwie młode bufetowe
i dwie pokojowe zaraz wzgl. od 1. 9. oraz orkiestra „duet" lub „trio" od 15. 9. r. b. potrzebna do restauracji hotelowej. Oferty z dołączeniem fotografji do Kurjera Pozn. zdg 58 441

Przyjmiemy
z dniem 1 października 1933 r. praktykanta, syna uczciwych rodziców z ładnym charakterem pisma w wieku ca. lat 17 pragnącego wykształcić się w przemyśle drzewnym. Szczegółowe oferty z odpisem ostatniego świadectwa szkolnego nadsyłać: Fa. Teodor Kosiński, Tartak Parowy i Handel Drzewa, Pobiedziska, Poznańskie. zdg 58 434

Garnizony
Dobrze zaprowadzonego przedstawiciela w garnizonach do sprzedaży win owocowych za wysoka prowizja natychmiast poszukuje. Zgłoszenia z powołaniem się na różne garnizony prosze skierować do Kurjer Pozn. zdg 58 433

Potrzebna
od 1. 9. r. b. starsza panna do dzieci w wieku 6 i 11 lat o ile możności absolwentka szkoły frebłowskiej z polskim i niemieckim umiejąca szyć i prasować. — Oferty z fotografja pod adresem: Mutzkowa, Pszczyna, województwo Śl., kawiarnia. zdg 58 432

2 zdolne fryzjerki
z wodna ondulacja potrzebne zaraz, posada stała. Utrzymanie, mieszkanie, pranie wolne. Zgłoszenia z podaniem warunków Andrzej Janik, zakład fryzjerski, Puck, (Pomorze), Rynek 20. zdg 58 429

Dziewczyna
uczciwa, czysta wskaże Kurjer Pozn. zdg 58 366

Humor zagraniczny

Podczas pożaru.

— Tędy mi nie włazić, zapaskudzi mi pan podłogę. Niech pan wejdzie schodami od kuchni.

(Humorist Londyn). S. F.

Przedpłata na miesiąc wrzesień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżk. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072 w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr 200 149